

Årsredovisning 2021

UMEÅ
KOMMUN

Innehåll

Innehåll	2
Inledning	4
Förvaltningsberättelse	6
Översikt över verksamhetens utveckling.....	6
Den kommunala koncernen.....	12
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	17
Händelser av väsentlig betydelse	23
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	25
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	28
Balanskravsresultat.....	55
Väsentliga personalförhållanden	57
Förväntad utveckling.....	63
Resultaträkning.....	64
Balansräkning.....	65
Kassaflödesanalys	66
Noter	67
Not 1. Tillämpade redovisningsprinciper.....	67
Not 2. Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar.....	79
Not 3. Upplýsning om upprättade särredovisningar	79
Not 4. Jämförelsestörande poster	80
Not 5. Kostnad för räkenskapsrevision.....	82
Noter till resultaträkningen	83
Noter till balansräkningen	85
Noter till kassaflödesanalysen	90
Driftredovisning	91
Ramjusteringar.....	92
Budgetavvikelse per nämnd	92
Prognosavvikelse per nämnd.....	93

Budgetavvikelse per verksamhet.....	94
Investeringsredovisning.....	96
Revisionsberättelse för år 2021.....	99
Bilagor	101
Bilaga 1. Sammanställning av rapporter från kommunens bolag 2021	101
Bilaga 2. Sammanställning av rapporter från nämnder.....	118
Bilaga 3. Tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder 2021, drift respektive investeringar	130
Bilaga 4. Bedömd ekonomisk påverkan av corona 2021, sammanställning per nämnd.....	132

Inledning

Många ljuspunkter trots ett nytt pandemiår

Precis som 2020 blev 2021 ett ovanligt år. Coronapandemin tvingade skolor till distansundervisning, kulturlivet och fritidsverksamheter fick gå på sparlåga under delar av året, och många anställda i kommunens olika verksamheter tvingades arbeta på distans. Detsamma gäller den politiska organisationen, med kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunens olika nämnder. Inom vård och omsorg fick man slita hårt för att bromsa smitta och rädda liv. Jag vill rikta ett stort tack till alla kommunens anställda som har kämpat i sina verksamheter under coronapandemin för att upprätthålla en god service till medborgarna.

Trots coronapandemin blev 2021 ett starkt år för Umeå kommun i ekonomiska termer. Skatteunderlagets positiva utveckling tillsammans med intäkter från krafthandel och intäkter från mark och exploatering är viktiga orsaker till att kommunkoncernens resultat för året uppgick till 705 miljoner kronor, vilket är en ökning med 220 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Inför 2021 fanns det en vetskap om att coronapandemin skulle fortsätta göra avtryck i samhället. Hur den skulle påverka var mer osäkert. Med pandemin som utgångspunkt och en lång rad medföljande osäkerhetsfaktorer fanns det inför året en uttalad farhåga om att konjunkturen skulle dämpas och att kommunens ekonomi därmed skulle bli mer ansträngd. I stället fick vi alltså ännu ett år med goda finanser.

Utöver de statliga stöden som starkt bidragit till det ekonomiska utfallet så har en ljuspunkt varit att de industrisatsningar som pågår runt om i kommunen har kunnat fortsätta med full kraft. Samtidigt som nya företag har flyttat in till kommunen, har andra under året meddelat att de har beslutat sig för att genomföra etableringar. Ytterligare andra aktörer som redan finns i Umeå har valt att utöka sin befintliga verksamhet.

Med det sagt har förstås även många företag haft en tuff tillvaro. Därför har Umeå kommun fortsatt föra dialog med företagen och genomfört åtgärder för att underlätta deras vardag. Det handlar bland annat om att bevilja anstånd för avgifter, påskynda utbetalningar till leverantörer och utöka möjligheterna för restaurangerna att driva uteserveringar, med mera.

För den hårt prövade besöksnäringen kom under våren 2021 det glädjande beskedet att Umeå skulle få bli värdstad för rally-VM, ett event som visar upp Umeåregionen för en mångmiljonpublik över hela världen och lockar tiotusentals besökare.

En annan ljuspunkt under 2021 var förstås sjösättningen och invigningen av den nya färjan, Aurora Botnia, som förbinder Umeå med Vasa, Österbotten med Västerbotten och om man så vill kortar och förstärker sidenvägen från den norska atlantkusten hela vägen till Kina. Genom de industrisatsningar som nu pågår efter hela norrlandskusten får Umeå en unik geografisk position i den korsväg som skapas. Tack vare det lyckade samarbetet kring bygget av färjan har Umeå och Vasa inlett ett arbete för att skapa en gemensam arbetsmarknadsregion där vi byter kompetens, arbetskraft och kulturyttringar med varandra.

Ett smolk i bägaren under 2021 har varit att Umeå, liksom andra större städer i Sverige, under coronapandemin har haft en lägre befolkningsmässig tillväxt än förväntat. Många unga har valt att stanna i sina hemkommuner, exempelvis i brist på campusförlagd undervisning vid universiteten, men också på grund av att arbetsmarknaden inom exempelvis hotell, restaurang och handel, som sysselsätter många unga, har gått på sparlåga.

Bedömningen är dock fortsatt att Umeå är en mycket attraktiv stad. Våra två universitet, ett forskningsinstitut, ett universitetssjukhus, en väletablerad industri, samt allt fler små och medelstora företag inom olika näringar ger en bred och stabil bas för fortsatt tillväxt. Umeå har vidare ett rikt kulturliv, närhet till natur och möjligheter till allsköns aktiviteter, som gör detta till en plats där människor vill bo och leva sina liv. Staden som har ett gott renommé både nationellt och internationellt ligger dessutom i det som av EU bedöms vara Europas mest socialt progressiva region.

Allt detta bidrar till att Umeå kommun, om än med något hack i kurvan, stabilt fortsätter resan mot målet att bli 200 000 invånare år 2050, vilket i sin tur säkerställer att vi kan bedriva vård, skola, omsorg och erbjuda andra samhällstjänster på det sätt som vi önskar. Samtidigt som vi förtätar staden satsar vi även på andra håll i kommunen. Nya planer för Sävar, Täfteå och Holmsund är för året synbara exempel på det. Tillväxten säkerställer också arbetet med kommunens hållbarhetsmål.

Nu har vi ett nytt år. Det är oerhört glädjande att coronapandemin är på avtagande, men samtidigt utgör det nya säkerhetspolitiska läget, med krig i Europa, ett mycket mörkt moln på himlen. Vad det kommer att leda till vet vi förstås inte men nu höjer Umeå kommun på olika sätt beredskapen för att möta denna utmaning, inte minst att förbereda för ett ökat flyktingmottagande.

I år firar Umeå 400 år som stad, det är 101 år sedan kvinnor i Sverige fick rösträtt och det är dessutom ett valår, ett år då vi medborgare i Sverige ska välja representanter till riksdag, regioner och kommuner. Det är något att glädja sig åt. Samtal och möten mellan människor där åsikter får brytas är en kärna i demokratin. I år är dessa samtal och möten sannolikt viktigare än någonsin.

Hans Lindberg (S)
ordförande, kommunstyrelsen

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Verksamhetens utveckling i kommunkoncernen

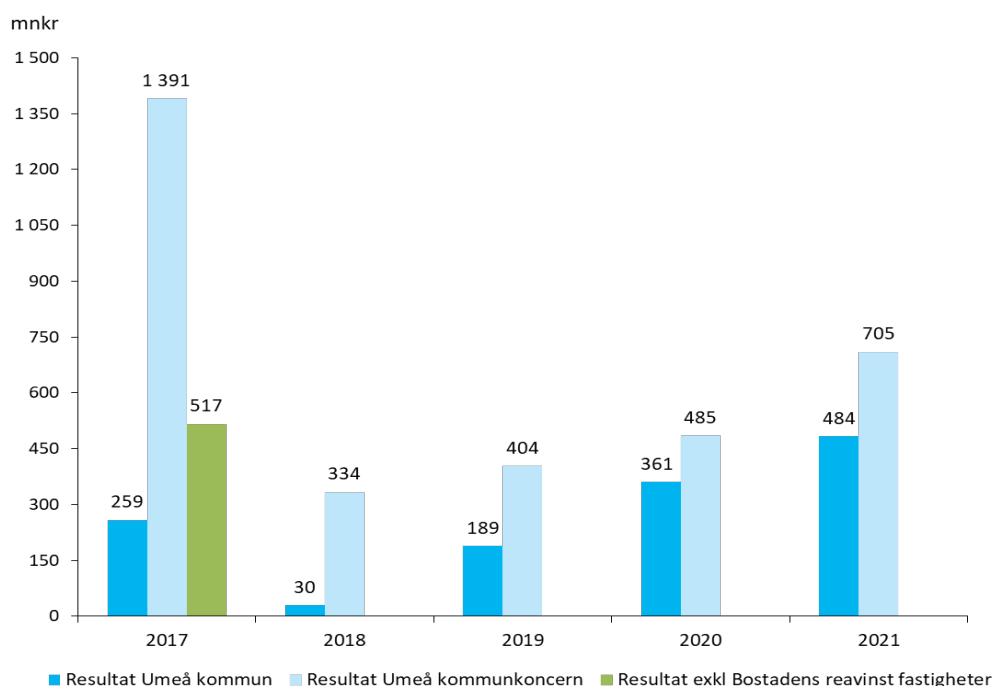
Kommunkoncernens redovisade resultat år 2021 uppgår till 705 mnkr (485 mnkr), vilket är en ökning med 220 mnkr i jämförelse med föregående år. Verksamhetens nettokostnader har ökat med 210 mnkr (cirka 3 procent).

Samtidigt har skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökat med 427 mnkr (cirka 6 procent). Ökningen beror främst på att den positiva utvecklingen av skatteunderlaget under året har genererat högre skatteintäkter. Finansnettot för kommunkoncernen är i paritet med fjolåret.

Antalet invånare i Umeå kommun har under året ökat med 773 personer och uppgår till 130 997 personer. Den senaste femårsperioden har antal invånare i kommunen i genomsnitt ökat med 1 183 invånare per år. Befolkningsutvecklingen skapar ökade behov av kommunal service som skola, vård och omsorg och nya bostadsområden.

Tabell 1. Verksamhetens utveckling i den kommunala koncernen

	2021	2020	2019	2018	2017
Folkmängd (antal)	130 997	130 224	128 901	127 119	125 080
Verksamhetens intäkter (mnkr)	5 023	4 514	4 776	4 742	4 525
Verksamhetens kostnader (mnkr)	11 256	10 472	10 522	10 280	9 562
Årets resultat (mnkr)	705	485	404	334	1 391
Soliditet (%)	40	40	38	40	40
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	32	29	28	29	28
Investeringar (mnkr)	1 892	2 172	2 164	1 851	1 519
Investeringar per invånare (kr)	14 443	16 679	16 788	14 561	12 144
Självfinansieringsgrad (%)	94	73	66	68	150
Långfristig skuld (mnkr)	10 816	10 523	10 798	9 523	9 171
Långfristig skuld per invånare (kr)	82 597	80 807	83 770	74 914	73 321
Totala tillgångar (mnkr)	24 624	23 350	22 961	21 297	20 246
Totala tillgångar per invånare (kr)	187 974	179 306	178 129	167 536	161 864
Eget kapital (mnkr)	9 959	9 251	8 764	8 468	8 167
Eget kapital per invånare (kr)	76 025	71 039	67 990	66 615	65 294
Antal anställda	13 171	12 993	12 909	11 547	11 442

Diagram 1. Resultat i kommunkoncernen¹

Verksamhetens utveckling i kommunen

Kommunens redovisade resultat uppgår till 484 mnr (361 mnr), vilket är en ökning med 123 mnr i jämförelse med föregående år. Ökningen mellan åren består till största delen av att verksamhetens nettokostnader ökat med 317 mnr och att skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 427 mnr.

Året och fjolåret har präglats av coronapandemin, men i olika utsträckning. Det har medfört konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget. Det medför att det i redovisat resultat finns jämförelsestörande poster med netto cirka 134 mnr (205 mnr).² Fördelningen av dessa framgår av not 4, Jämförelsestörande poster.

Ökningen i verksamhetens nettokostnader består både av ökade intäkter och ökade kostnader. Bland verksamhetens intäkter finns ökade intäkter från kraftverksamheten, ökade bidrag från Socialstyrelsen³ (främst för pandemin och Äldreomsorgslyftet) och Skolverket (främst för Likvärdig skola och Yrkesvux) samt försäljning av exploateringsfastigheter. På kostnadssidan finns främst

¹ År 2017 ökade resultatet kraftigt med anledning av AB Bostadens försäljning av ett stort fastighetsbestånd.

² En viss osäkerhet finns när det gäller storleken på lämnade uppgifter om jämförelsestörande poster, mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband när verksamheter inte har bedrivits på samma sätt under pandemin som tidigare år.

³ Under 2021 har äldreomsorgssatsningen och Skolmiljarden omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. RKR informerar om att det av Socialstyrelsens anvisningar för att rekvrirera statsbidrag för 2021 framgår att rekvrirade medel för 2021 inte kommer att återkrävas och att de därmed ska redovisas som generella statsbidrag enligt RKR R2 Intäkter. I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag.

kostnader för inlösen av pensioner (inklusive särskild löneskatt)⁴ samt ökade kostnader för snöröjning i samband med den snörika vintern.

Kommunens skatteintäkter uppgår till 6 878 mnkr och har ökat med 382 mnkr jämfört med föregående år. Förväntad ökning av skatteintäkter låg i början av år 2021 på nivån 164 mnkr på helårsbasis. På grund av förbättrad utveckling av skatteunderlaget har resultatet för året påverkats positivt med 197 mnkr och att utfallet för slutavräkning skatteintäkter år 2020 är 21 mnkr.

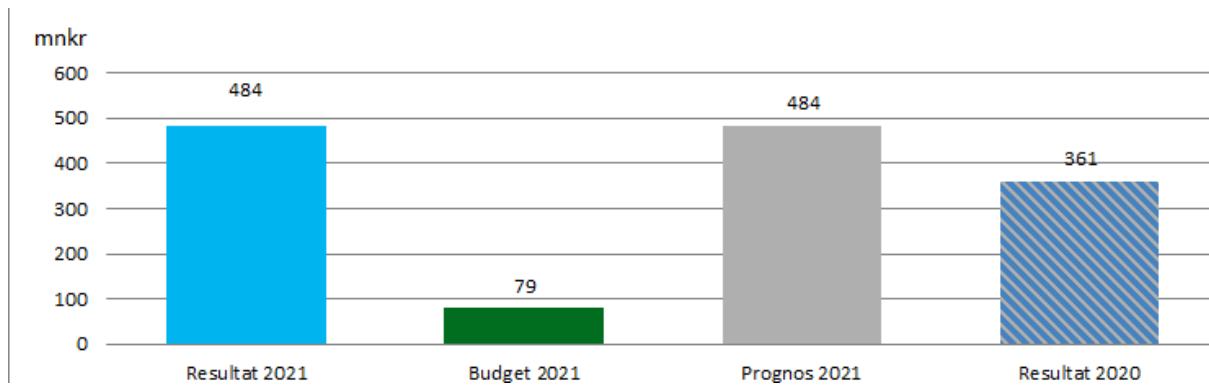
Investeringsvolymen är 137 mnkr högre än föregående års genomförda investeringar. Trots ökningen är investeringsnivån för 2021 fortsatt låg. De låga nivåerna de två senaste åren är orsakade av förseningar och förskjutningar av investeringsprojekt under coronapandemin. Investeringsnivån för 2021 sänker genomsnittet under femårsperioden. Behovet av investeringar är fortsatt stort på grund av befolkningsutvecklingen.

Tabell 2. Verksamhetens utveckling i kommunen

	2021	2020	2019	2018	2017
Folkmängd (antal)	130 997	130 224	128 901	127 119	125 080
Kommunal skattesats (kr)	22,80	22,80	22,85	22,85	22,85
Verksamhetens intäkter (mnkr)	1 963	1 741	1 742	1 741	1 841
Verksamhetens kostnader (mnkr)	9 156	8 616	8 531	8 284	7 927
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	8 131	7 704	7 319	6 948	6 719
Årets resultat (mnkr)	484	361	189	30	259
Soliditet (%)	31	29	28	28	29
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	17	13	12	12	12
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser och exklusive förmedlade lån till koncernbolagen (%)	31	23	21	21	23
Investeringar (mnkr)	630	493	961	1 013	649
Investeringar per invånare (kr)	4 809	3 786	7 454	7 969	5 189
Självfinansieringsgrad (%)	149	165	62	43	97
Långfristig skuld (mnkr)	9 181	8 882	9 074	8 219	8 136
Långfristig skuld per invånare (kr)	70 086	68 206	70 395	64 656	65 046
Låneskuld (mnkr)	2 024	2 137	2 522	2 154	1 733
Låneskuld per invånare (kr)	15 451	16 410	19 565	16 945	13 858
Totala tillgångar (mnkr)	16 406	15 536	15 201	14 169	13 977
Totala tillgångar per invånare (kr)	125 240	119 302	117 928	111 462	111 744
Eget kapital (mnkr)	5 010	4 537	4 165	3 974	4 050
Eget kapital per invånare (kr)	38 245	34 840	32 312	31 262	32 379
Antal anställda	12 141	11 826	12 093	11 951	11 965

⁴ Kommunfullmäktige beslutade 2021-11-29 att göra en partiell inlösen av den del av pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse med 195 mnkr inklusive särskild löneskatt.

Diagram 2. Kommunens resultat jämfört med budget och prognos

Helårsbudgeten uppgick till 79 mnr och prognosen för helåret som lämnades i augusti visade på ett prognostiserat utfall på 484 mnr. Prognosavvikelsen är 0 mnr, men innehåller väsentliga förändringar jämfört med utgångspunkterna i lämnad prognos per augusti 2021. De väsentliga förändringarna är kostnader för partiell inlösen av pensioner, högre utfall än prognos för kraft- och exploateringsverksamheterna samt lägre kostnader då förväntan om att återgå i normal verksamhet inte infriades under hösten.

Internbankens skuldförvaltning⁵

Kommunkoncernens finansverksamhet hanteras inom Umeå kommuns internbank. I enlighet med kommunens finanspolicy samlas de i huvudsak majoritetsägda bolagens och kommunens betalflöden i en gemensam koncernkontostruktur. Kommunkoncernens strategi är att reducera lånebehovet med inkommande och tillgänglig likviditet så att eventuell överskottslikviditet hos någon part används till att minska koncernens totala skuld. Internbanken försörjer den koncerngemensamma skuldportföljen med externa krediter på kapitalmarknaden.

Tabell 3. Förändring av låneskuld och räntor inom internbanken

mnr	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Låneskuld och kontokredit	-9 133	-8 870	-9 066	-8 217	-8 134
Nettoutlåning till koncernen	7 109	6 733	6 544	6 063	6 400
Nettoskuld, Umeå kommun	-2 024	-2 137	-2 522	-2 154	-1 733
Finansiella intäkter och kostnader					
Ränteintäkter från lån	147	130	128	154	195
Borgensintäkter	5	5	5	4	4
Räntekostnader för lån	-148	-132	-125	-141	-191
Internbankens räntenetto	3	3	8	17	8

Internbankens upplåning uppgår till 9 133 mnr (8 870 mnr), en nettoökning med 263 mnr jämfört med föregående år. Utöver lån via internbanken lånar koncernen 899 mnr (922 mnr)

⁵ I uppgifterna ingår inte lån i Väven i Umeå AB. Se även Not 1 Redovisningsprinciper om hur den sammanställda redovisningen upprättas.

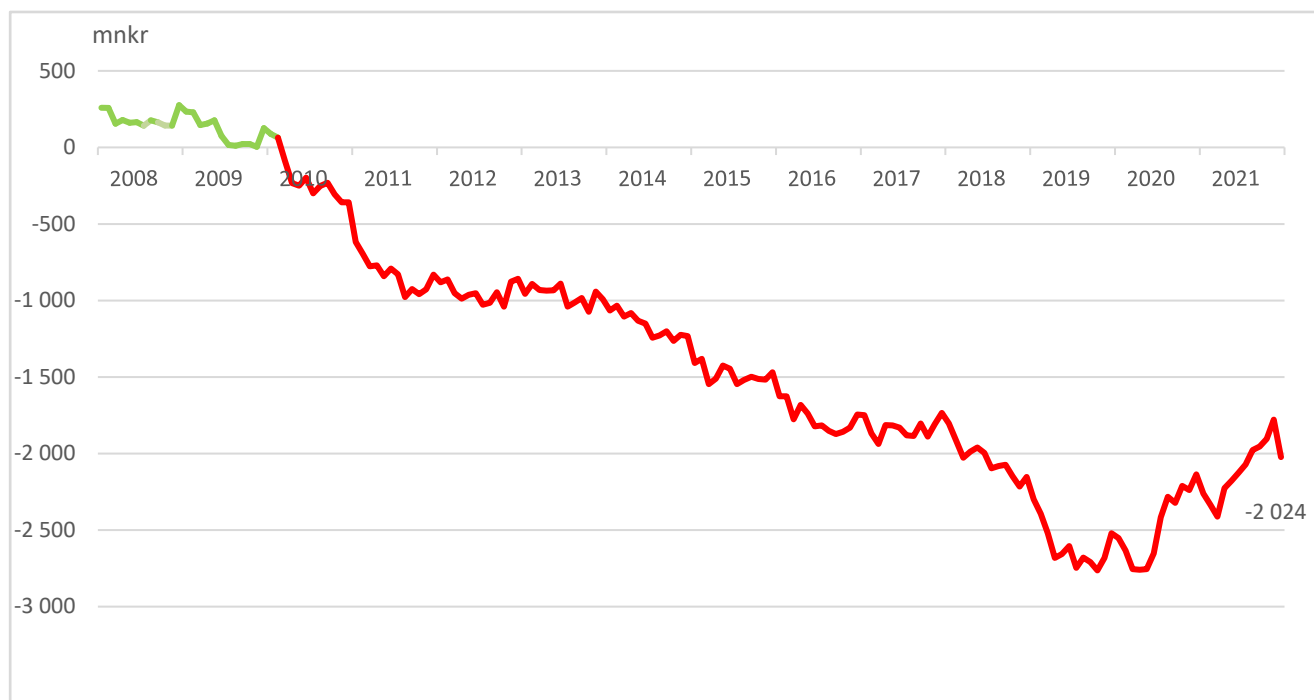
direkt från externa kreditgivare. Dessutom finns ett lån på 35 miljoner euro (35 miljoner euro) upptaget hos Europeiska Investeringsbanken (EIB) för finansiering av ny färja (Aurora Botnia) som trafikerar sträckan Umeå–Vasa.

Tabell 4. Kommunkoncernens låneskuld

mnkr	2021-12-31	2020-12-31	+/-
Kommunkoncernens låneskuld	10 390	10 143	247
Varav internbanken			
Umeå kommun	2 024	2 137	-113
AB Bostaden i Umeå	3 250	3 173	77
Umeå Energi AB	1 297	1 339	-42
Umeå Vatten och Avfall AB	1 327	1 166	161
Umeå Kommunföretag AB	48	56	-8
Infrastruktur i Umeå AB	646	649	-3
Umeå Hamn AB	575	369	206
Umeå Folkets Husförening	76	91	-15
Västerbottens Museum AB	10	16	-6
Övriga bolag, plussaldo	-120	-126	6
Internbankens låneskuld	9 133	8 870	263
Varav upplåning utanför internbanken			
Umeå kommunföretag AB	443	443	0
Umeå Energi AB	456	479	-23
Kvarken Link OY, 35 miljoner euro ⁶	358	351	7
Upplåning utanför internbanken	1 257	1273	-16
Total låneskuld	10 390	10 143	247

Kommunkoncernens totala låneskuld ökade med 247 mnkr till 10 390 mnkr (10 143 mnkr). Umeå kommun minskade sin upplåning i internbanken med 113 mnkr medan bolagens andel i internbanken tillsammans ökade upplåningen med 376 mnkr. Kommunens skuld uppgick vid utgången av året till 2 024 mnkr (2 137 mnkr) och utgör 19 procent (21 procent) av den totala låneskulden.

⁶ Förändringen mellan åren beror på förändring i balansdagens valutakurs.

Diagram 3. Låneskuldens utveckling i Umeå kommun

Internbankens genomsnittliga upplåningsränta under 2021 var 1,64 procent jämfört med 1,51 procent föregående år. Vid utgången av året var räntan 1,34 procent (1,31 procent). Enligt beslut i kommunfullmäktige lägger internbanken på ett marknadsmässigt påslag om 0,45 procent vid utlåning till de kommunala bolagen.

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen i Umeå omfattar kommunstyrelsen, nämnder och kommunens bolag, se bild 1. Umeå kommun samverkar med andra kommuner i fyra nämnder. Vilka principer för ägande som gäller för när kommunala företag konsolideras i den sammanställda redovisningen framgår av not 1, redovisningsprinciper.

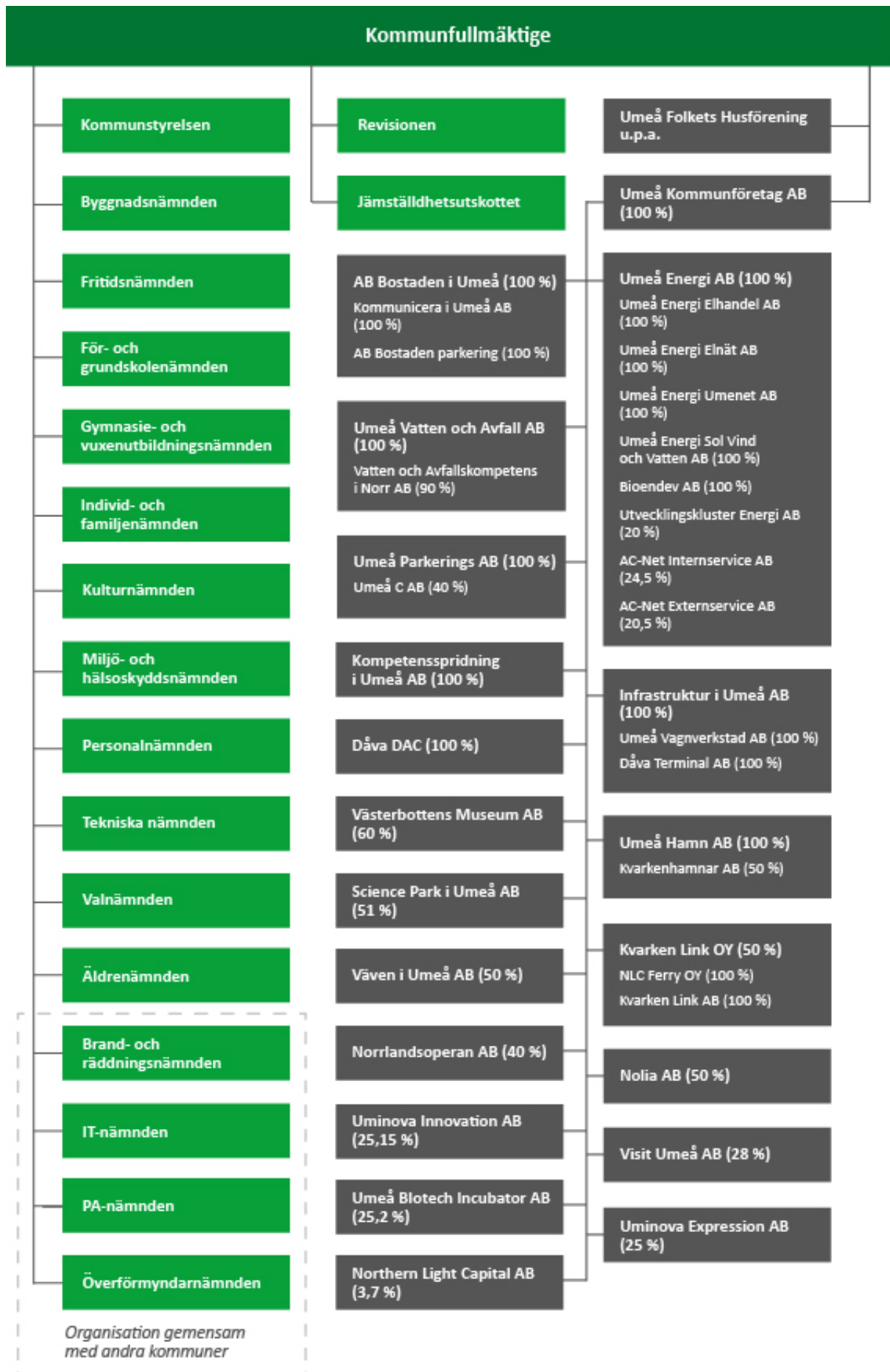
Under 2021 har den kommunala koncernens sammansättning förändrats enligt följande:

- Ägandet av Nolia har ökat från 33,3 procent till 50 procent.
- Ägandet av Vatten- och avfallskompetens i Norr AB har minskat från 95 procent till 90 procent.

I bolag som kommunen inte äger själv fanns följande andra betydande ägare (med deras andelstal inom parentes) på balansdagen:

- Vasa stad:
  - Kvarken Link OY (50 %)
  - Kvarkenhamnar AB (50 %)
  - NLC Ferry OY (50 %)
- Region Västerbotten:
  - Norrlandsoperan AB (60 %)
  - Västerbottens Museum AB (40 %)
  - Science Park i Umeå AB (40 %)
  - Uminova Innovation AB (16,08 %)
  - Umeå Biotech Incubator AB (16%)
- Umeå universitet genom Umeå Universitet Holding AB:
  - Science Park i Umeå AB (9 %)
  - Uminova Innovation AB (50,3 %)
  - Umeå Biotech Incubator AB (58,8 %)
  - Uminova Expression AB (75 %)
- Sveriges lantbruksuniversitet genom SLU Holding AB:
  - Uminova Innovation AB (8,46 %)
- Balticgruppen genom Fort Knox AB:
  - Väven i Umeå AB (50 %)
- Piteå kommun:
  - Nolia AB (50 %)
- Destination Umeå ekonomisk förening:
  - Visit Umeå AB (36 %)

Bild 1. Umeå kommunkoncern

Tabell 5. Kommunkoncernens bolag och verksamheter

Bolag	Verksamhet
Umeå Kommunföretag AB (UKF)	Umeå Kommunföretag AB är moderbolag för Umeå kommuns helägda bolag och för bolag som Umeå kommun äger med minst 25 procent. Bolaget ska också ombesörja upphandling av kollektivtrafik utifrån fullmäktiges trafikplan och budget. Bolaget ska främja verksamhet för att utveckla unga entreprenörer i Umeå.
Umeå Energi AB	Umeå Energi AB:s uppgift är att främja kommunens utveckling och på kort och lång sikt, med stor miljöhänsyn, trygga uthållig energiförsörjning för Umeå kommuns invånare. Bolaget ansvarar för att öppna nät för eldistribution och bredband sköts kostnadseffektivt och har hög leveranssäkerhet. Bolaget ska ta en särskild roll för att vidareutveckla fördelar som en öppen och väl utbyggd infrastruktur kan ge Umeå; ur profil-, utvecklings- och näringslivsmässig synpunkt.
AB Bostaden	AB Bostaden har som uppdrag att i Umeå kommun förvärva, avyttra, äga och förvalta fastigheter eller tomträtter, bygga och förvalta bostäder med hyresrätt, affärlägenheter och kollektiva anordningar.
Umeå Vatten och Avfall AB (Umeva)	Umeva äger och ansvarar för allmänna vatten- och avloppsanläggningar och återvinningscentraler i Umeå kommun. Bolaget tillhandahåller vatten- och avloppstjänster och sköter de delar av avfallshanteringen som faller under kommunens ansvar. Umeva har sedan 2016 gett uppdrag till Vatten- och Avfallskompetens i Norr AB (Vakin) att utföra samtliga uppgifter som Umeva utförde tidigare. Vakin ägs av Umeva, Vindeln Vatten och Avfall AB samt Nordmaling Vatten och Avfall AB.
Infrastruktur i Umeå AB (Inab)	Inab ska utveckla, marknadsföra och initiera till infrastruktur lösningar för miljövänligare transporter som omfattar logistiska lösningar för järnvägs-, fartygs- och vägtransporter. Bolaget äger och förvaltar resecentra Umeå C, Umeå Ö och Hörnefors med anknäring till Botniabanan samt badhuset Navet. Bolaget ansvarar för att utveckla Umeå som ett logistiskt nav.
Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB (Dåva DAC)	Dåva DAC ansvarar för all kommunal deponiverksamhet i Umeå kommun och ska med den kommunala kompetensen och kommunalrättsliga principer driva Dåva avfallsanläggning på ett miljömässigt och företagsekonomiskt riktigt sätt, med inriktning att vara en regional och nationell resurs.
Umeå Parkerings AB (Upab)	Upab har som mål för verksamheten att tillhandahålla väl belägna och attraktiva parkeringsanläggningar, driva parkeringsrörelse och parkeringsövervakning. Bolaget ska även övervaka parkeringsvillkor i Umeå kommun som fastställs av tekniska nämnden.
Kompetensspridning i Umeå AB	Kompetensspridning i Umeå AB:s uppdrag är att i nära samverkan med kommunens förvaltningar, bolag och Umeåregionens näringsliv marknadsföra kommunal kompetens och kommunala innovationer.
Västerbottens Museum AB	Västerbottens museum ansvarar för kulturmiljöverksamheten i hela Västerbottens län och för att bevara, dokumentera, utforska, vårda och levandegöra regionens kulturarv, konst och konsthantverk. Verksamheten ska präglas av hög kunskap och kvalitet, mångfald, jämställdhet, attraktionskraft, tillgänglighet och god balans mellan historia, nutid och framtid. Museet ska verka för att en bred allmänhet tar del av regionens kulturarv.

Bolag	Verksamhet
Science Park i Umeå AB	Science Park i Umeå AB har i uppdrag att profilera satsningsområden så att universitetets forskning och universitetssjukhusets verksamheter tillsammans med start-ups, företag och aktörer i innovationssystemet gemensamt attraherar externa etableringar, investerare och utvecklingssamarbeten till området.
Umeå Folkets Husförening u.p.a.	Umeå Folkets Husförenings uppgift är att tillgodose Umeåbornas behov av lokaler till kultur- och föreningsverksamhet och kommersiell verksamhet. Föreningen uppför, förvaltar och tillhandahåller allmänna samlingslokaler. Föreningen kan också i egen regi svara för sådan verksamhet och i anslutning driva restaurangverksamhet.
Umeå Hamn AB	Bolaget ansvarar för planerade investeringar i hamnområdet enligt Vision 2024. Dotterbolaget Kvarkenhamnar AB har till uppgift att bedriva hamnrörelse i Umeå, med ett brett utbud av tjänster för transport- och sjöfartsnäringens behov.
Norrlandsoperan AB	Norrlandsoperan AB arbetar för att utveckla, förnya och tillgängliggöra den professionella operan, musiken, dansen och scenkonsten i regionen.
Nolia AB	Nolia AB bedriver kongress- och mässverksamhet och är ett kommunalt bolag som ägs av Piteå och Umeå kommun med femtio procent var. Bolagets verksamhet ska också bidra till ett ökat antal besökare och bidra till att stärka ägarkommunernas och regionens varumärke.
Väven i Umeå AB	Väven i Umeå AB äger och förvaltar fastigheten Väven som ligger i centrala Umeå. Lokalerna används både till kulturverksamhet och kommersiell verksamhet.
Kvarken Link OY	Bolaget har uppdraget att leda projektet att bygga en ny färja, Aurora Botnia. Färjan levererades i augusti 2021 och trafikerar sedan dess sträckan Umeå–Vasa. Färjan är ett miljövänligt fartyg. Dotterbolaget NLC Ferry OY (Wasaline) trafikerade fram till leverans av den nya färjan sträckan mellan Umeå och Vasa med fartyget M/S Wasa Express.

Även privata utförare⁷ som inte är kommunala koncernföretag får uppdrag av kommunen, utifrån kommunallagens regler att lämna över kommunala angelägenheter. Umeå kommun anlitar privata utförare inom följande väsentliga områden:

Tabell 6. Väsentliga privata utförare av kommunal verksamhet⁸

Privat utförare av kommunal verksamhet	Tjänst	Tekniska nämnden (mnkr)	Äldre-nämnden (mnkr)	Individ- och familjenämnden (mnkr)	Gymnasie- och vuxen-utbildningsnämnden (mnkr)	Totalt kommunen 2021 (mnkr)	Totalt kommunen 2020 (mnkr)
Summa		142	178	267	26	613	376
varav de största leverantörerna:							

⁷ En privat utförare är en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet (kommunallagen 10:7).

⁸ I tabellen redovisas leverantörer som kommunen har gjort inköp av under 2020 eller 2021 för 10 mnkr eller mer.

Privat utförare av kommunal verksamhet	Tjänst	Tekniska nämnden (mnkr)	Äldre-nämnden (mnkr)	Individ- och familje-nämnden (mnkr)	Gymnasie- och vuxen-utbildnings-nämnden (mnkr)	Totalt kommunen 2021 (mnkr)	Totalt kommunen 2020 (mnkr)
Aleva Sverige AB	hemtjänst och tjänsteköp HSL		33	7		40	24
Astar AB	vuxenutbildning				13	13	13
Attendo care AB	hemtjänst och tjänsteköp HSL		11	2		13	12
Attendo Individ och Familj AB	familjehemsvård, unga			14		14	0
Axlagården	palliativ vård		10			10	9
BDX Företagen AB	yttre skötsel	16				16	26
Bilfrakt Bothnia AB	vinterväghållning	19				19	2
Brizad Behandlings-konsult AB	familjehemsvård, unga			11		11	2
Bäckbacka Röbäck AB	hemtjänst och tjänsteköp HSL, särskilt boende		17			17	15
Cabonline Region Norr AB (före detta Umeå Business Group AB)	färdtjänst	12				12	7
Civil Care Sweden AB	hemtjänst och tjänsteköp HSL		25	4		29	23
Din och Min Omsorg i Umeå AB	hemtjänst och tjänsteköp HSL		14	8		22	25
Furan	gruppboende, daglig verksamhet			21		21	32
Haga plåt i Umeå KB	yttre skötsel	11				11	0
Humana Sociala Tjänster	personlig assistans			10		10	4
Lottas Omsorg	hemtjänst, personlig assistans och tjänsteköp HSL		49	5		54	46
LSS Göteborgs stad	personlig assistans					0	10
Mariagården	gruppboende, daglig verksamhet			39		39	9
Mark och Grund i Vännäs AB	vinterväghållning	35				35	0
NCC roads AB	beläggningsarbete	2				2	11
Seniorhusen Tjänster Umeå AB	hemtjänst och tjänsteköp HSL					0	11
Svensk markservice FT AB	parkskötsel, yttre skötsel	31				31	8
Swedsom Omsorg AB	hemtjänst		5	5		10	0

Kommunfullmäktige beslutade 25 oktober 2021 att anta nya riktlinjer för styrning och uppföljning av externa utförare. Umeå kommun kommer därför att utveckla uppföljning och åiterrapportering från och med 2023.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärlds- och verksamhetsrisker

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för risker inom framför allt följande områden: ekonomisk konjunktur på nationell, regional och lokal nivå, demografiska förändringar, förändringar i skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag, försörjningskvotens långsiktiga utveckling och kompetensförsörjningens utveckling.

Konjunkturrelaterade risker

Pandemin har drastiskt förändrat förutsättningarna för Sveriges kommuner och det är svårt att överblicka dess långsiktiga konsekvenser. Omfattande statliga åtgärder för att dämpa pandemins påverkan på ekonomin har införts under de senaste åren. SKR:s prognos visar en stark efterfrågetillväxt 2021–2022 samt en tydlig ökning av antalet sysselsatta personer samtidigt som sjukfrånvaron minskar. Risken har dels hanterats genom insatser för att stärka det lokala näringslivet, dels genom medverkan i lokala och regionala infrastruktursatsningar och dels genom bolagsspecifika anpassningar inom de kommunala bolagen för att möta och hantera pandemirelaterade konjunkturförändringar.

Vändningen i ekonomin har fram till Ukraina-krisen gått väldigt snabbt, mycket tack vare stimulanserna i Sverige och andra länder och det är lätt att glömma hur djupt fallet i BNP var under pandemins inledande fas. Rysslands invasion av Ukraina efter balansdagen har medfört att en redan osäker ekonomisk prognos blivit väsentligt osäkrare. Konsekvenserna av de massiva ekonomiska sanktioner som riktats mot Ryssland och de störningar i leveranser av olja, gas och jordbruksprodukter som förutspås bli en följd av invasionen är väldigt svåra att överblicka och bedöma. Risken hanteras genom informationsinhämtning och åtgärder för att minska osäkerhet och stabilisera beslutskapacitet på olika nivåer i kommunen.

Demografiska förändringar

Den genomsnittliga befolkningsökningen i Umeå kommuns prognos för 2021–2032 uppgår till drygt 1 500 personer årligen. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under år 2027. Befolkningsutvecklingen ligger något lägre än tidigare års prognos. Det beror dels på en något svagare befolkningsökning år 2021 till följd av pandemins negativa inverkan på såväl flyttningarna inom landet som internationella, dels på ett lägre barnafödande främst i början av prognosperioden. Vilken inverkan pandemin har haft på flyttmönster och demografi är ännu behäftat med osäkerhet, något som innebär risk för att befintlig planering i kommunens verksamheter kan påverkas på längre sikt. Samtidigt har en ny situation uppstått i och med Rysslands invasion av Ukraina. Den ryska invasionen och den påföljande humanitära situationen i Ukraina bedöms generera omfattande migration till EU och Sverige. Exakt hur det kan komma att påverka Umeå kommun ur ett demografiskt perspektiv går i dagsläget inte att bedöma.

Risken hanteras genom kontinuerlig komplettering av befintliga underlag för planering och bevakning av demografiska förändringar.

Risk för förändringar i skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på. Den osäkerhet som pandemin och Ukrainakriget medför innebär även risk för osäkerhet i kommunens prognoser över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag. Risken hanteras genom kontinuerlig uppföljning och komplettering av befintliga underlag för planering och fortlöpande bevakning av förändringar i skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag.

Risker relaterade till försörjningskvotens långsiktiga utveckling

Försörjningskvoten uttrycker hur många personer varje person i arbetsför ålder förväntas försörja. För i stort sett samtliga Sveriges kommuner ökar försörjningskvoten fram till 2040, framför allt beroende på att andelen som är 65 år eller äldre ökar. I 40 procent av Sveriges regioner ökar även andelen i åldrarna 0–19 år. Även i Umeå bedöms försörjningskvoten långsiktigt öka, men till väsentligt lägre nivåer än i övriga kommuner. Förändringar i försörjningskvoten kan medföra viss risk för att behovet av kommunens verksamheter långsiktigt ökar i högre takt än kommunens intäkter. Risken hanteras genom komplettering av befintliga underlag för planering och bevakning av kort- och långsiktiga demografiska förändringar.

Risker relaterade till kompetensförsörjning

För norra Sverige och då främst för Västerbotten och Norrbotten har Arbetsförmedlingen en väsentligt mer positiv prognos för arbetsmarknaden än för riket som helhet. Under pandemin har arbetslösheten stigit något i både Norrbottens och Västerbottens län men Västerbotten har fortsatt lägst arbetslöshet i riket med 5,0 procent i oktober 2021 att jämföra med rikets 7,3 procent. Även Norrbotten med sina 5,4 procent ligger väsentligt lägre än riket som helhet. Arbetsförmedlingen bedömer att denna trend fortsätter och anledningen är främst att befolkningen i arbetsför ålder minskar samtidigt som efterfrågan på arbetskraft från företag och offentliga aktörer är fortsatt stark. De omfattande investeringar som aviserats både i Norr- och Västerbotten ökar behovet av arbetskraft inom i stort sett alla sektorer, något som innebär att inflyttningen till de två länen från övriga riket måste öka rejält för att täcka arbetsmarknadens behov.

Umeå kommuns HR-avdelning har reviderat den långsiktiga kompetensförsörjningsprognosen för perioden 2021–2031. Bedömningen är att antalet tillsvidareanställda i Umeå kommun kommer att öka från 9 672 till 12 929. Beräknade pensionsavgångar och personalrörlighet innebär att 3 437 tillsvidareanställda är kvar och att kommunen därmed har ett rekryteringsbehov på 9 492 tillsvidareanställda under den närmaste tioårsperioden. Risker relaterade till kompetensförsörjning hanteras genom planering och genomförande av åtgärder för att tillgodose kommunens kort- och långsiktiga behov av kompetens.

Finansiella risker

Finansverksamheten bedrivs inom Umeå kommuns internbank. Internbankens arbete med finansiella risker utgår från Finanspolicy för Umeå kommunkoncern, som beskriver de övergripande ramar som gäller för finansverksamheten i kommunen och dess majoritetsägda bolag (ägs till mer än 50 procent). Policyn detaljeras genom regler och riktlinjer fastställda av kommunfullmäktige.

Umeå kommuns internbank finansierar den kommunala koncernens gemensamma skuldportfölj med externa krediter, främst för de majoritetsägda bolagen. Koncernens strategi är att reducera lånebehovet med inkommande och tillgänglig likviditet så att eventuell överskottslikviditet hos någon part används till att minska kommunkoncernens skuld.

Utöver den skuldportfölj som finns i internbanken, finns det för Umeå Kommunföretag AB, Umeå Energi AB och Kvarken Link OY bolagsspecifika externa lån.

De finansiella risker som kommunkoncernen är exponerad mot är främst ränterisk, finansieringsrisk och finansiell motpartsrisk.

Ränterisk

Vid årsskiftet uppgick den räntebärande nettoskulden för internbanken till 9 133 mnkr varav för kommunen 2 024 mnkr och kommunföretagen 7 109 mnkr.

Reversupplåningen sker uteslutande hos Kommuninvest till en ränta som motsvarar 3-mån STIBOR⁹ plus eller minus en marginal. För att begränsa exponeringen mot risken i rörlig ränta har internbanken ingått ränteswappar med varierande löptid. På balansdagen 2021-12-31 hade internbanken utestående ränteswappar med ett nominellt nettobelopp om 7 485 mnkr. Vidare har man ingått avtal om framtidsstartade swappar till ett belopp om 150 mnkr.

Enligt de antagna reglerna och riktlinjerna ska den genomsnittliga räntebindningstiden ligga inom ett spann på 3–6 år med en norm på 4 år. Vid årsskiftet låg portföljens räntebindningstid på 4,3 år inklusive de framtidsstartade räntesäkringarna. Utan räntesäkring med swappar hade räntebindningstiden för skuldportföljen legat på 0,1 år.

Finansieringsrisk

Enligt regler och riktlinjer för finansiell verksamhet får högst 50 procent av kreditvolymen förfalla inom de närmaste 12 månaderna. 2021-12-31 förfaller 32,1 procent av kreditvolymen inom ett år.

Enligt reglerna och riktlinjerna ska också en likviditetsreserv på 300 mnkr finnas tillgänglig vid varje tidpunkt. Per årsskiftet fanns 481 mnkr i outnyttjad checkkredit.

---

⁹ STIBOR (Stockholm Interbank Offered Rate) är en referensränta som beräknas som ett medelvärde på de räntor som används när banker lånar ut till varandra utan säkerhet. Referensräntor används i prissättningen av många finansiella avtal inklusive lån.

Motpartsrisk

Risken att motparten inte kan fullgöra sina avtalsmässiga förpliktelser hanteras genom att endast ingå avtal med motparter som har en hög lång kreditvärdighet. Den långa kreditvärdigheten ska hos Moodys vara lägst A2 och hos Standard & Poors lägst A-. Alla avtal som har ingåtts under året har gjorts med motparter som har motsvarande eller högre rating än lägsta nivå.

Väsentliga finansiella risker och riskhantering i kommunkoncernen beskrivs i tabell 7 och gäller även för de minoritetsägda bolagen (ägs till 50 procent eller mindre).

Tabell 7. Finansiella risker

Finansiell risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Ränterisk	Risken att räntorna går upp och räntekostnaderna stiger	Kommunkoncernövergripande	Ingår avtal om räntesäkringar enligt regler och riktlinjer för finansiell verksamhet
Finansieringsrisk	Risken att inte ha tillgång till nödvändig finansiering	Kommunkoncernövergripande	Medlemskap i Kommuninvest
Motpartsrisk	Risken att motparten inte kan fullgöra sina förpliktelser	Kommunkoncernövergripande	Ingår avtal endast med motparter med hög och lång kreditvärdighet, hos Moodys lägst A2 eller S & P lägst A-
Valutarisk	Umeå kommun har gentemot EIB borgat för Kvarken Link OY:s lån i euro för att bygga ny färja.	Kvarken Link OY	Borgen hanteras inom ramen för internbankens löpande uppföljning, utifrån bolagsstyrelsens signaler.

Pensionsförpliktelser

Kommunen har pensionsförpliktelser¹⁰ som uppgår till 2 839 mnkr (2 979 mnkr). I kommunens bolag redovisas pensioner som en kostnad när de tjänas in. Pensionsförpliktelserna i kommunens bolag tryggas genom en pensionsstiftelse och genom försäkringslösning.

Kommunens pensionsförpliktelser redovisas sedan 1998 enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att

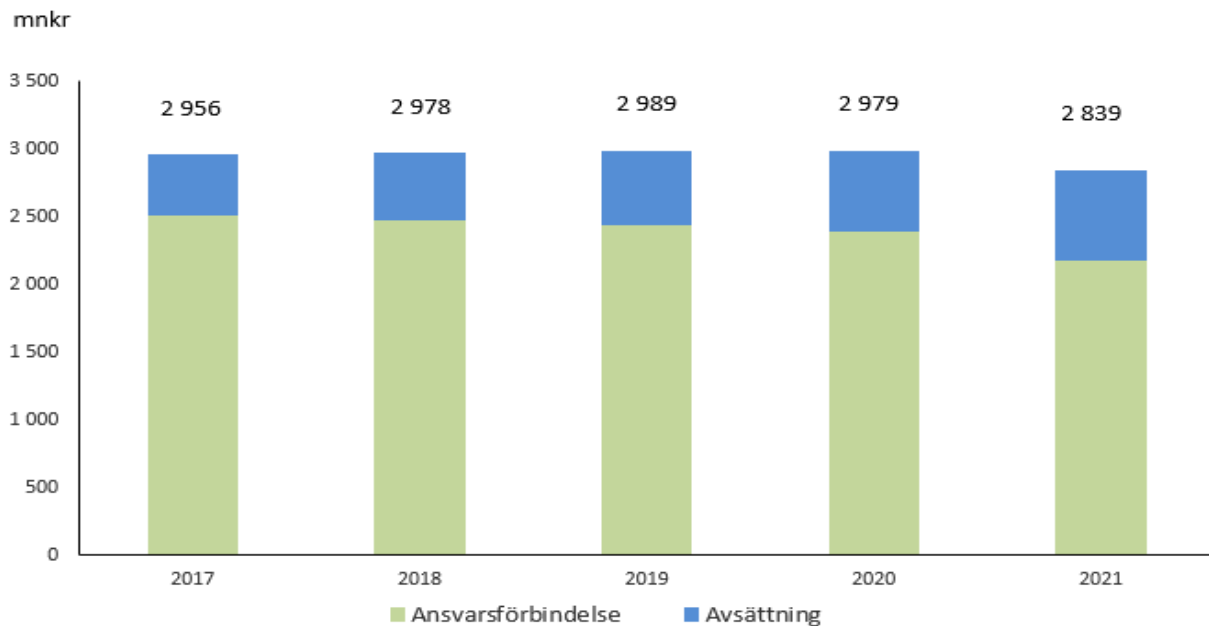
1. intjänade pensioner före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och kostnadsförs först i samband med utbetalning, förpliktelserna som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 2 174 mnkr (2 387 mnkr)

¹⁰ Pensionsförpliktelse är en juridiskt bindande skyldighet att utbetala pension i enlighet med kollektivavtal eller andra avtal och utfästelser. Pensionsförpliktelserna omfattar pensioner som redovisas som ansvarsförbindelse och avsättning och inkluderar särskild löneskatt.

2. förmånsbestämd ålderspension (FÅP)¹¹, och även särskild avtalspension och visstidspensioner som har tjänats in från och med 1998, kostnadsförs löpande och redovisas som avsättning, förpliktelsen som redovisas som avsättning uppgår till 665 mnkr (592 mnkr).

Kommunen följer Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, RKR R10 Pensioner, när det gäller värdering och upplysningar om kommunens pensionsförpliktelser.

Diagram 4. Pensionsförpliktelser, utveckling i kommunen

Kommunens totala pensionsförpliktelse har minskat med 140 mnkr inklusive särskild löneskatt jämfört med föregående år.

¹¹ Förmånsbestämd ålderspension (FÅP) är pension för personer som tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp.

Tabell 8. Pensionsförpliktelser i Umeå kommun¹²

Pensionsförpliktelser (mnr)	Umeå kommun	
	2021	2020
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen		
a) Avsättning inklusive särskild löneskatt	665	592
b) Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	2 174	2 387
Summa pensionsförpliktelse i balansräkningen	2 839	2 979
<i>Varav pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse</i>	63	92
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	185	48
Summa pensionsförpliktelser inklusive försäkring och stiftelse	3 024	3 027
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde		
Pensionsförsäkringskapital	228	74
<i>varav överskottsmedel</i>	13	12
Marknadsvärde pensionsstiftelse	181	155
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel i kommunen (Egen förvaltning)	0	0
Summa förvaltade pensionsmedel	409	229
Finansiering		
Återlånade medel	2 615	2 798
Konsolideringsgrad (%)	14	8

För att trygga pensioner för tidigare anställda i Umeå kommun (födda före 1936) och deras efterlevande bildade kommunen en pensionsstiftelse år 2010. En extern förvaltare sköter förvaltningen av pensionsstiftelsernas kapital.

Kommunen har möjlighet att årligen begära gottgörelse från pensionsstiftelsen för att täcka föregående års kostnad för utbetalning av pensioner till stiftelsens destinatärer¹³. Gottgörelse kan begäras när stiftelsens förmögenhet (marknadsvärde) överstiger pensionsåtagandet. Under året har ingen gottgörelse utbetalts till kommunen (0 mnr). Pensionsstiftelsens marknadsvärde 2021-12-31 uppgår till 181 mnr (155 mnr). Ansvarsförbindelsen för den berörda åldersgruppen uppgår till 63 mnr (92 mnr).

Kommunen genomförde 2005 en försäkringslösning för före detta anställda födda åren 1940–1941 och under år 2021 en partiell inlösen av pensioner för anställda födda 1959–1962.

Pensionsförsäkringslösningarna reducerar pensionsförpliktelserna i kommunens ansvarsförbindelse.

¹² Konsolideringsgrad är andel av pensionsförpliktelser som täcks av medel i stiftelse, försäkring eller egna förvaltade pensionsmedel.

¹³ Destinatärer är den grupp individer som stiftelsen är bildad för att främja.

Händelser av väsentlig betydelse

Händelser av väsentlig betydelse under året

Kommunkoncernen har fortsatt under år 2021 påverkats väsentligt av coronapandemin. I de flesta av kommunens verksamheter har förutsättningarna påverkats väsentligt under 2021. Mindre verksamhet har kunnat bedrivas och verksamheter har stängts ner som en konsekvens av restriktioner under pandemin. Till exempel har kommunala bolag som Norrlandsoperan, Nolia och Umeå Kommunföretag (kollektivtrafik) och Umeå Folkets Husförening påverkats.

I kommunens verksamhet har främst utbildning och omsorg påverkats av pandemin. Staten har gått in och stöttat ekonomiskt under pandemin, främst inom kommunens verksamhet. Det gäller både för direkta kostnader framför allt riktat till äldreomsorg och ersättning för sjuklönekostnader. Ersättning för sjuklönekostnader har också getts till kommunens bolag. Coronapandemins påverkan på kommunens ekonomi redovisas mer detaljerat i not 4, jämförelsestörande poster.

Kommunens genomförda investeringar under året är 42 procent av budgeterade investeringar, vilket till största del beror på överprövningar av detaljplaner, coronapandemins restriktioner och påverkan på tillgång till råvaror.

Den sista etappen av den nya ringleden runt Umeå, Västra länken, håller på att byggas. Vägen går från Röbacksslätten över Umeälven till Klockarbäckens industriområde. Under fjolåret har ett broras gjort att arbetet är väsentligt försenat.

Norrbotniabanan fortsätter att byggas i den första etappen mellan Umeå och Dåva deponianläggning. Bygget började under 2018 med en rad förberedande arbeten och under 2020 påbörjades några av de större entreprenaderna. I den nationella transportplanen för 2018–2029 anslog regeringen pengar till Trafikverket för att bygga Norrbotniabanan, sträckan mellan Umeå och Skellefteå, som beräknas vara färdigställd 2030. Sträckan Umeå–Dåva beräknas vara klar 2024.

I kommunkoncernen fortgår investeringar i hamnområdet inklusive färjeterminalen. Ny färja, Aurora Botnia, trafikerar sträckan Umeå–Vasa sedan slutet av augusti 2021. Investeringar i nya bostäder och renoveringar genomförs löpande.

Kommunen har inga pågående betydande rättstvister.

För att se den totala effekten av ovanstående händelser bör flera delar av årsredovisningen beaktas.

Händelser av väsentlig betydelse efter årets slut

Pandemin fortsätter under 2022, men går in i en ny fas då regeringen föreslår¹⁴ att covid-19 från 1 april 2022 inte längre anges som en allmänfarlig eller en samhällsfarlig sjukdom i smittskyddslagen.

---

¹⁴ Promemoria "Ändring av klassificering av covid-19 i smittskyddslagen", Socialdepartementet 9 februari 2022.

Covid-19 är därefter en anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddsförordningen. Skulle detta bli fallet möjliggör det för kommunens verksamheter att bedrivas fullt ut. Men, det finns en osäkerhet i hur eventuella mutationer av viruset påverkar skyddet från vaccination.

Rysslands invasion av Ukraina och de påföljande sanktionerna från EU, USA och övriga världen har fått direkt påverkan på världsekonomin och såväl ränteläge som råvaru- och energipriser har påverkats kraftigt. Att invasionen får stora effekter på Sveriges energipolitik, ekonomiska politik och försvarspolitik är redan ett faktum. Den ryska invasionen har även orsakat omfattande flyktingströmmar från Ukraina till EU och Sverige. Enligt UNHCR:s prognos (mars 2022) kommer cirka 4 miljoner ukrainare ha flytt till andra länder innan sommaren 2022. I jämförelse registrerade sig 1,2 miljoner som asylsökande i EU samband med flyktingkrisen 2015.

Migrationsverket lämnade 11 mars tre scenarion över flyktingmottagandet med anledning av den ryska invasionen, mest troligt bedöms vara att cirka 76 000 ukrainare har behov av att tas emot i Sverige fram till 1 juni 2022. I ett mindre omfattande scenario anländer 27 000 ukrainare och i ett mer omfattande anländer 212 000 ukrainare.

Att Sveriges kommuner och därmed även Umeå kommun har och kommer att påverkas av den ryska invasionen av Ukraina står redan klart. Men, det svårt att i nuläget bedöma omfattning och kort- och långsiktiga effekter för kommunen och kommunkoncernen.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Den kommunala koncernen omfattar kommunstyrelsen, kommunens nämnder och kommunägda bolag. I avsnittet ”Den kommunala koncernen” finns en organisationsöversikt som visar hur Umeå kommunkoncern är organiserad.

Kommunfullmäktige fastställde i oktober 2020 inriktnings-, finansiella och personalpolitiska mål, investeringsbudget, budgetramar och tilläggsuppdrag för 2021. Kommunens nämnder har under 2021 vid delårs- och årsbokslut redovisat status för de mål och tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige fastställt för 2021. Kommunens och kommunkoncernens resultat och finansiella ställning under 2021 har återrapporterats till kommunfullmäktige vid delårs- och årsbokslut.

Väsentliga förändringar av styrning av den kommunala koncernen

Under 2021 har ett stort antal åtgärder relaterat till samordning och hantering av pandemins ekonomiska och verksamhetsmässiga effekter i kommunens verksamheter initierats och genomförts.

Kommunstyrelsens styrberedning: Redan 2019 inrättade kommunstyrelsen den så kallade styrberedningen med syfte att utveckla styrningen av Umeå kommun. Styrberedningen består av kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott, nämndspresidier, av utskottet adjungerade ledamöter, stadsdirektör och av stadsdirektör adjungerade tjänstepersoner.

I mars 2021 antog kommunfullmäktige styrberedningens förslag till riktlinjer för

- ägarstyrning (styrning av kommunens bolag)
- aktiverande styrning (styrning som syftar till att åstadkomma förändring inom de bolag och verksamheter som ingår i kommunkoncernen).

I oktober antog kommunfullmäktige styrberedningens förslag till riktlinjer för

- styrning, insyn och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare.

Utöver de arbeten som renderat i kommunfullmäktigebeslut under året har även arbete med styrning för fördjupad samverkan med civilsamhället initierats. Totalt har tio möten genomförts inom beredningen under 2021. Utöver det har information och dialog om utveckling av kommunens styrning skett vid ett stort antal nämnds- och styrelsesammanträden, sammanträden i partigrupper, ledningsgrupper med mera.

Ägarstyrning: Som en direkt följd av ovanstående arbete inom kommunstyrelsens styrberedning har det genomförts ett omfattande arbete under 2021 med att anpassa bolagsstyrningens till av kommunfullmäktige fastställda riktlinjer.

Arbete har under 2021 vidtagits för att stärka kommunstyrelsens uppsiktspflicht över de kommunala bolagen och då framför allt med syftet att öka överskådlighet. Detta arbete fortsätter under 2022.

De nya riktlinjerna har även fått till följd att kommunfullmäktige i september 2021 beslutade om ändringar i bolagsordningar för flertalet dotter- och dotterdotterbolag inom Umeå kommunföretag.

Kommunfullmäktige fastställde också i november 2021 generella ägardirektiv för samtliga helägda och majoritetsägda bolag och specifika ägardirektiv för samtliga helägda dotterbolag till Umeå kommunföretag (UKF). De särskilda ägardirektiven har även fastställts på respektive bolagsstämma under januari 2022.

Planeringsprocess: Under 2021 har stort fokus lagts på arbetet att förbereda och implementera ny planeringsprocess i Umeå kommun. Kommunfullmäktige tog i mars 2020 beslut om nya riktlinjer för kommunens budget- och investeringsprocess, i mars 2021 fattades beslut om nya riktlinjer för hur aktiverande styrning i Umeå kommun ska utformas. Under tidig vår 2021 inleddes arbetet att förbereda införandet av de nya utgångspunkter, processer och moment som kommunfullmäktige har fastställt. I augusti lämnades de första anvisningarna till kommunens nämnder och i december 2021 överlämnades förslag till planeringsdirektiv för 2023 för yttrande till kommunens nämnder och bolag. Den nya planeringsprocessen är utformad för att tillgodose de förväntningar och krav som uttrycktes i samband med att nya riktlinjer utarbetats och fastställts. Det innebär bland annat att processen har tidigare lagts, att det förslag till drifts- och investeringsbudget som presenteras utgår från prognos över tillgängliga medel, att transparensen har utökats och att kommunens nämnder och bolag involveras och engageras i processen. Förslaget till planeringsdirektiv för 2023 överlämnas till politisk beredning i april 2022, partiernas förslag hanteras i kommunfullmäktige i juni 2022.

Aktiverande styrning: Under 2021 har arbetet med att implementera kommunens nya riktlinjer för aktiverande styrning inletts. Den aktiverande styrningen definieras som den styrning som syftar till att åstadkomma förändring i kommunen, kommunens verksamheter och processer. I den aktiverande styrningen ingår styrning via grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag. I augusti 2021 fick berörda nämnder i kommunen i uppdrag att ta fram förslag till grunduppdrag och hur nämndens grunduppdrag bör följas upp, i december 2021 fick både nämnder och bolag i uppdrag att yttra sig över förslag till de program som utarbetats för att konkretisera och fokusera arbetet med kommunfullmäktiges inriktningsmål. Nämndernas förslag till grunduppdrag och yttrande över programbeskrivningar ingår i det förslag till planeringsdirektiv för 2023 som överlämnas till partipolitisk beredning i april 2022.

Organiserande styrning: Under 2021 har kommunens nämnder och bolag fått i uppdrag att bedöma och vid behov lämna förslag på revideringar avseende ändamål, ansvar och befogenheter. Bolagens arbete med att se över ändamål, ansvar och befogenheter har skett inom arbetet med ägarstyrning (se beskrivning ovan). I augusti 2021 fick kommunens egna nämnder i uppdrag att ta fram förslag på grunduppdrag (nämndens ändamål) samt genomföra översyn av nämndens specifika reglemente och vid behov föreslå förändringar och förtydliganden avseende de ansvar och befogenheter som regleras i sagda reglemente. Eventuella förslag till revideringar av nämndernas reglementen kommer att beredas för hantering vid kommunfullmäktiges sammanträde i juni 2022 då även övriga underlag (kommunens organisationsstruktur, arvodesreglemente med mera) som bör fastställas inför ny mandatperiod föreslås hanteras.

Intern kontroll: Nämndernas arbete med intern kontroll regleras av lag och av riktlinjer som kommunfullmäktige har fastställt för hur intern styrning och kontroll ska bedrivas. Kommunstyrelsen lämnar anvisningar till kommunens nämnder för hur arbetet med intern kontroll ska genomföras. Den årligen återkommande processen går till så att förvaltningschef förbereder nämndens internkontrollarbete, nämnden tar fram kontrollområden och genomför riskanalys/riskvärdering, förvaltningschef eller motsvarande upprättar förslag till intern kontrollplan med åtgärder som tillsammans med kontrollområden och riskanalys fastställs av nämnd. Förvaltningschef eller motsvarande ansvarar för att genomföra internkontrollplanens åtgärder och rapportera status i internkontrollarbetet till respektive nämnd. Nämnden godkänner uppföljning. Kommunstyrelsen kontrollerar att respektive nämnd har fastställt kontrollområden, riskanalys, internkontrollplan och genomfört uppföljning. Kommunstyrelsen ska enligt plan behandla uppföljning av nämndernas arbete med intern kontroll vid sitt sammanträde den 12 april och därmed genomföra bedömning om nämndernas arbete med intern kontroll varit tillräckligt och ändamålsenligt.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Utvärdering av god ekonomisk hushållning

I kommunfullmäktiges beslutade riktlinjer om budget- och investeringsprocessen framgår riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv. Där definieras god ekonomisk hushållning och beskrivs hur god ekonomisk hushållning ska uppnås för Umeå kommun:

”God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer.”¹⁵

Kommunfullmäktige har beslutat om verksamhetsmässiga mål och finansiella mål för kommunen. Några kommunkoncernövergripande finansiella mål har inte satts upp i ”Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2021”. Kommunfullmäktiges mål följs upp av styrelse och nämnder i årsredovisningen.

Här följer kommunstyrelsens uppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning per den sista december. Den följs en analys av den kommunala koncernens resultat och ekonomiska ställning.

Uppföljning av kommunfullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har satt upp tre finansiella mål för 2021. Här beskrivs mål och måluppfyllelse:

Tabell 9. Uppföljning av finansiella mål

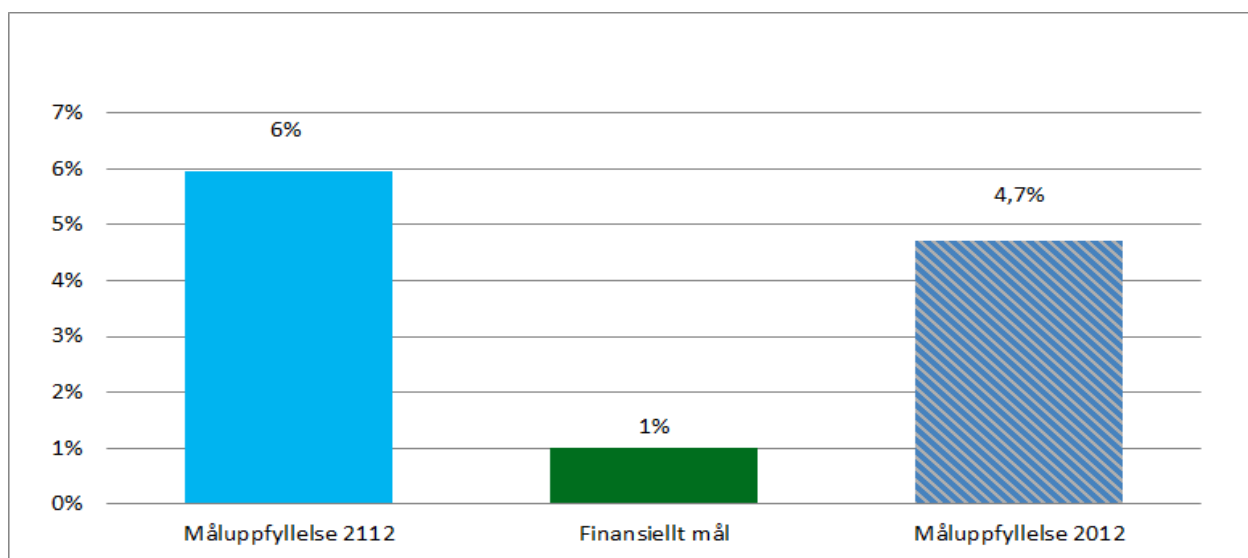
Nr	Mål	Måluppfyllelse 2021	Motivering/kommentar
10	Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings ska uppgå till lägst 1 procent.	Helt uppfyllt	Resultatet per 31 december uppgår till 484 mnkr och skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings till 8 131 mnkr. Det ger ett utfall per 31 december om cirka 6,0 procent.
11	Låneskulden per invånare ska plana ut 2026 för att sedan minska.	Inget mätvärde finns för 2021	Något delmål för 2021 har inte satts upp. Måluppfyllnad för helåret 2021 kan därmed inte följas upp. ¹⁶
12	Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter	Helt uppfyllt	Utfallet per sista december för självfinansieringsgraden exklusive exploateringsintäkter är 132 procent. Snittet per sista december för de senaste fem åren är 95 procent.

■ Målet uppnås
 ■ Målet uppnås inte
 ■ Målet uppnås delvis
 ■ Målet kan inte mätas

¹⁵ Det framgår även av ”Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2021”.

¹⁶ Låneskulden har påverkats positivt under pandemin, med högt resultat och låga investeringsnivåer. Det är inte representativt för ett normalår. Kommunens låneskuld per 31 december 2020 var 2 137 mnkr och invånarantalet i Umeå 130 224. Låneskulden per invånare var 2020-12-31 därmed 16 407 kr. Kommunens låneskuld per 31 december 2021 blev 2 024 mnkr och invånarantalet i Umeå 130 997. Låneskulden per invånare 2021-12-31 är därmed 15 451 kr, vilket innebär en minskning med 959 kr sedan 2020-12-31.

Diagram 5. Uppfyllelse av finansiellt mål nr 10

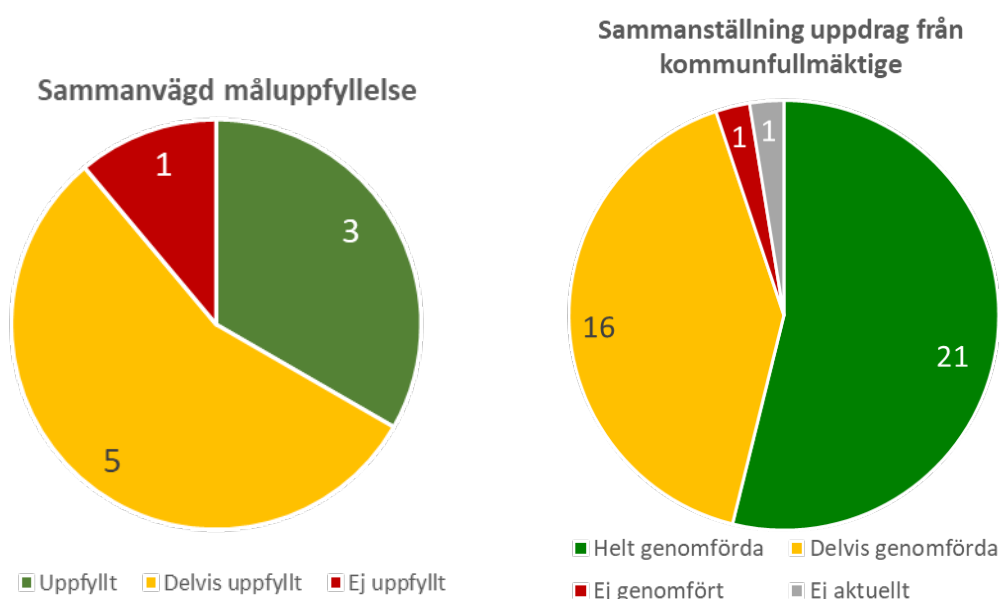
För år 2021 utgör kommunens resultat 6 procent av periodens skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och därmed uppfyller kommunen det finansiella målet på 1 procent. I kommuner med 100 000–199 999 invånare uppgick resultatet (2020) i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i genomsnitt till 6,4 procent. I Sveriges samtliga kommuner uppgick resultatet i genomsnitt till 4,3 procent (2020).

Sammanställd uppföljning av verksamhetens mål och uppdrag från kommunfullmäktige

Vid årsbokslut rapporteras status för de fem inriktningsmål, fyra personalpolitiska mål och 39 uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i "Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2021".

Sammanvägning av nämndernas rapportering visar att av de nio mål kommunfullmäktige har fastställt i planeringsdirektivet för 2021 bedöms tre vara uppfyllda, fem delvis uppfyllda och ett inte uppfyllt.

Diagram 6. Sammanvägd måluppfyllelse, sammanställning av uppdrag från kommunfullmäktige

Av kommunfullmäktiges uppdrag till nämnder, styrelser och bolag har 21 inrapporterats som helt genomförda, 16 som delvis genomförda, ett som inte genomfört och ett som inte längre aktuellt.

Utöver de mål och uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i anslutning till planeringsförutsättningar och budget har kommunfullmäktige även fastställt ett stort antal mål, uppdrag och aktiviteter i från budget fristående planer, program och strategier (över 300 mål och över 400 aktiviteter).

I kommunkoncernens bolag görs ingen sammanställd uppföljning av mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det åligger respektive bolag att följa upp sina egna mål och riktlinjer. Med anledning av det stora antalet mål och avsaknad av sammanställd uppföljning från kommunens bolag kan heller ingen bedömning ske om god ekonomisk hushållning uppnås på koncernnivå.

Kommunfullmäktige har gett kommunstyrelsen i uppdrag att lämna förslag för att förbättra styrningen av kommunens bolag och nämnder. Detta arbete sker inom kommunstyrelsens styrberedning. Utgångspunkten för detta arbete är de riktlinjer som kommunfullmäktige antog i mars 2021 och som under hösten 2021 och våren 2022 inarbetas i kommunens styrning. Arbetet att

skapa grundläggande förutsättningar för aktiverande styrning, det vill säga styrning mot grunduppdrag i nämnd/bolag och styrning mot inriktningsmål och tilläggsuppdrag har pågått under hela 2021. Den nya modellen för aktiverande styrning ska enligt plan konkretiseras i kommunfullmäktiges beslut om planeringsdirektiv och budget för 2023. År 2022 ska således förhoppningsvis vara sista året när kommunen inte har en ändamålsenlig styrning och strukturella brister som försvårar uppföljning av mål och uppdrag.

Bedömning av god ekonomisk hushållning 2021

Av kommunfullmäktiges fem inriktningsmål bedöms ett vara helt uppfyllt och övriga fyra vara delvis uppfyllda för 2021. Av kommunfullmäktiges personalpolitiska mål bedöms ett inte vara uppfyllt och tre vara delvis uppfyllda.

Av kommunfullmäktiges tre finansiella mål kan måluppfyllelsen för målet om låneskuldens utveckling¹⁷ inte bedömas under 2021 då något delmål för året inte är uppsatt. Målen om självfinansieringsgrad och resultatmålet uppnås.

För att uppnå god ekonomisk hushållning enligt kommunfullmäktiges fastställda definition ska kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås. Kommunstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att god ekonomisk hushållning delvis nås för kommunen för helåret 2021.

Ett arbete pågår med syfte att åtgärda tidigare brister i kommunens målstyrning för kommunkoncernen som helhet och beräknas få fullt genomslag under 2023.

---

¹⁷ Låneskulden per invånare ska plana ut 2026 för att sedan minska.

Sammanställning av uppföljning av mål och uppdrag från kommunfullmäktige 2021

Tabell 10. Sammanställning och bedömning av måluppföljning

Nr	KF-mål	Måluppfyllelse januari–december	Motivering/kommentar
1	Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.	Delvis uppfyllt	<p>Umeås tillväxt pekar stadigt mot målet på 200 000 invånare år 2050.</p> <p>En fördjupad översiktsplan har antagits och ytterligare två fördjupade översiktsplaner har påbörjats under året, de fördjupade översiktsplanerna skapar förutsättningar för ökat bostadsbyggande och näringslivsutveckling. Kommunen har lämnat in 27 projektansökningar för finansiering av innovationer inom hållbar stadsutveckling, -mobilitet, -energi och klimatneutralitet. 11 av dessa har beviljats och 5 väntar på besked under våren 2022. Revidering av kommunens bostadsförsörjningsprogram är påbörjad.</p> <p>Förvärv av mark för kommande utbyggnadsområden har genomförts och drygt 60 exploateringsprojekt drivs på kommunal mark. Många stora projekt är ännu i planeringsfas vilket innebär att förutsättningarna för tillväxt i enlighet med målet kommer att förbättras ytterligare kommande år.</p> <p>Flera av kommunens nämnder har brutit ner KF-målet till egna mål. Flera nämnder uppger att pandemin har gjort det svårt att fullt ut uppnå mål/resultatmått:</p> <p>Byggnadsnämnden har brutit ner målet i två nämndsmål som följs upp via 12 indikatorer. Av dessa 12 indikatorer har 7 uppnåtts eller överträffat målvärde.</p> <p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden: Flertalet resultatmått/aktiviteter i nämndens styrkort med koppling till KF-målet uppnår respektive målvärde.</p> <p>Fritidsnämnden: Studier har visat att kultur- och fritidsverksamhet är av största vikt när människor väljer bostadsort. All verksamhet inom fritidsnämnden har betydelse.</p> <p>Kulturnämnden: Kulturnämnden har brutit ner detta mål till 4 nämndsmål. Dessa mål mäts med resultatmått och 8 av 24 resultatmått har uppfyllts under 2022. Perioden har präglats av den pågående pandemin vilket gjort det omöjligt att uppnå resultatmått.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom nämndsmål och resultatmått i styrkortet; andelen barn och elever i kommunala enheter ska bibehållas, målvärde delvis uppnått.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: KF-målet mäts genom nämndsmål och resultatmått i styrkortet; sysselsättningsgraden bland nyanlända i etableringen ska efter två år ha ökat. Målvärde uppnått.</p> <p>Tekniska nämnden: Ett arbete med en ekonomi och verksamhet i balans har pågått under en längre tid och har gett önskad effekt. Arbete med att främja hållbart resande är i fokus. Ett arbete med energikartläggning av kommunens fastigheter pågår.</p>

Nr	KF-mål	Måluppfyllelse januari–december	Motivering/kommentar
			<p>Individ- och familjenämnden: Ytterligare förebyggande och tidiga insatser har utvecklats och implementerats under hösten. Individ- och familjenämnden har en strukturerad samverkan med civilsamhället i form av IOP och överenskommelser. Under året har IOP beslutas för partnerskap med Umeå stadsmission och Umeå kvinno- och tjejjour. En långsiktig överenskommelse med Bakfickan har också tecknats.</p> <p>Äldrenämnden: Under 2021 arbetade äldreomsorgen med ett projekt som syftar till att ta reda på vad personer över 65 år anser sig behöva för att leva ett självständigt och gott liv samt ta fram, utveckla och testa nya idéer utifrån den input som samlas in. Äldrenämnden verkar även för olika anpassade boendeformer för äldre och bedriver träffpunkter runt om i kommunen för att minska social isolering.</p>
2	Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden (social hållbarhet)	Uppfyllt	<p>Under våren har en kartläggning av segregationen i Umeå genomförts och ett digitalt lärande seminarium har arrangerats för att presenterat resultaten av kartläggningen. Under hösten har en metod "medborgardialog i komplexa frågor" inletts i samarbete med SKR för att förbättra och utveckla arbetsmetoderna och inkludera fler samhällsaktörer i arbetet, framförallt ideell sektor. Under 2021 har styrgruppen för Umeå växer-tryggt och säkert arbetat med att ta fram en åtgärdsplan utifrån lägesbilden i Färdriktning 2020-2025. Planen beslutades av Kommunstyrelsen i december.</p> <p>Kulturnämnden har brutit ner detta mål till ett nämndsmål och 9 resultatmått. Mätning visar att 7 av 9 resultatmått har uppfyllts.</p> <p>Byggnadsnämnden har brutit ner målet till ett nämndsmål som följs upp via 3 aktivitetsmått, samtliga har uppnåtts.</p> <p>För- och grundskolenämnden har brutit ner målet i ett nämndsmål och fyra resultatmått, nämnden når målvärdet för 2021 på två av fyra resultatmått.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bryter ner målet genom resultatmättet att Ungas hälsa 16–18 år ska förbättras (index 0-100) med särskilt fokus på flickors psykiska hälsa. Utfallet har förbättrats jämfört med föregående år men nämnden når inte sitt uppsatta målvärde.</p> <p>Individ- och familjenämnden: Handlingsplan "Umeå växer tryggt och säkert" framtagen. Operativ samverkan med skolan har startat upp samt samverkan mellan socialtjänst/skola/fritid och polis. Särskild insatsgrupp, SIG, under uppstart. Föräldrastöd har utvecklats och likaså insatser för målgruppen unga vuxna.</p>
3	Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv (social hållbarhet)	Uppfyllt	<p>År 2021 så har kvinnors rösträtt i Sverige firat 100-årsjubileum. Det har uppmärksammats genom framtagande av fyra porträttvepor på lokala kvinnliga förebilder i politiken. Även en ny ordförandeklubba till kommunfullmäktige togs fram med anledning av jubileet och kommunfullmäktige uppmärksammade och högtidlighöll det under sitt möte måndag 25 oktober 2021. Fokus för jämställdhetsarbetet har under året varit att minska mäns våld mot kvinnor. Detta har bland annat inneburit att jämställdhetsutskottet genomfört ett högnivåmöte inom Umeåregionen samt nationella, regionala och lokala myndigheter och organisationer för ökad samverkan i frågan. Kompetenshöjande föreläsningar och kampanjer har genomförts för att ta krafttag mot mäns våld mot kvinnor.</p>

Nr	KF-mål	Måluppfyllelse januari–december	Motivering/kommentar
			<p>Flera av kommunens nämnder har brutit ner KF-målet till egna mål. Flera nämnder uppger att pandemin har gjort det svårt att uppnå mål/resultatmätt.</p> <p>Byggnadsnämnden har brutit ner målet till ett nämndsmål som följs upp via tre indikatorer, två av tre indikatorer är uppfyllda.</p> <p>Fritidsnämnden: Trots pandemin har den riktade verksamheten Marscha för unga HBTQI personer ökat antalet besökare.</p> <p>Kulturnämnden: Kulturnämnden har brutit ner detta mål till två nämndsmål. Målen mäts med stöd av 10 resultatmätt. Mätning visar att 50 procent av resultatmåttarna har uppfyllts.</p> <p>För- och grundskolenämnden har brutit ner KF-målet till 2 nämndsmål och 3 resultatmätt. Målvärdet nära att nås för två av de tre resultatmåttarna.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har omsatt KF-målet i 6 nämndsmål och 10 resultatmätt, 4 av resultatmåttarna är uppfyllda (2 når målvärde).</p> <p>Individ- och familjenämnden: Utökad bemanning inom Centrum mot våld. HBTQI-certifiering av tre verksamheter. Genderbudgeting med fokus på missbruksvården.</p> <p>Äldrenämnden: Äldrenämnden har fortsatt arbetet med genderbudgeting och jämställdhetsanalys. Arbetet startade inom anhörigvården och har de senaste två åren fokuserat på särskilt boendebeslut. Nämnden följer ansökningar och avslag fördelat på kön. De resultatmätt som nämnden fastställt redovisas på kön.</p>
4	Umeå ska vara klimatneutralt till 2040 (klimatneutrala Umeå)	Delvis uppfyllt	<p>Umeå kommuns första klimatkontrakt tecknades med svenska staten 2020. Det fortsatta arbetet bygger på en årlig revidering av klimatkontraktet och det skedde så i december 2021. Inom ramen för arbetet med att ta fram åtgärdsprogram för miljömålen så tas en handlingsplan fram för att minska vår klimatpåverkan. Inom ramen för arbetet med att ta fram en färdplan för ett klimatneutralt Umeå till 2030 så kommer det också att tas fram en handlingsplan och ett lokalt Parisavtal. Utifrån beslutade riktlinjer för aktiverande styrning så har också ett första utkast för programområdet arbetats fram för remiss till nämnder och bolag.</p> <p>Byggnadsnämnden har brutit ner målet till ett nämndsmål som följs via en aktivitetsindikator (uppfyllt).</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet har brutits ner till ett nämndsmål, det vill säga att i alla verksamheter och i all undervisning ska arbetet med lärande för hållbar utveckling och De globala målen inkluderas. Enligt uppföljning har nämndsmålet delvis uppfyllts.</p> <p>Tekniska nämnden arbetar aktivt med klimatmålet, under året har nämnden bland annat arbetat med hållbara färdvägar, klimatsmarta måltider, minskad energianvändning och val av material med lägre klimatbelastning och minskade utsläpp av koldioxidekvivalenter i nyproduktion av byggnader.</p> <p>Individ- och familjenämnden arbetar inom ramen för kommungemensamt åtgärdsprogram.</p>

Nr	KF-mål	Måluppfyllelse januari–december	Motivering/kommentar
			Äldrenämnden har arbetat med att ta fram åtgärder och aktiviteter för äldreomsorgen utifrån kommunens klimat- och miljömål.
5	För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling	Uppfyllt	<p>På uppdrag av kommunstyrelsen har en översyn av kommunkoncernens resurser och förmågor för digitalisering genomförts. Resultatet av uppdraget visar på stor potential med samordning och stor vilja till samverkan. Uppdraget har gett viktiga inspel till remissversionen av programmet för digital transformation. Under hösten har kommunens förvaltningar tillsammans med de åtta helägda bolagen även genomfört en digital mognadsmätning med stöd av verktyget DiMiOS. Resultatet ligger till grund för riktade insatser inom områden med potential till förbättring. 2021 var första året för kommunens utvecklingsanslag för digitalisering. Kriterier och rutiner för anslaget har upprättats och totalt har tretton initiativ beviljats medel och genomförts under året.</p> <p>Individ- och familjenämnden har fastställt en övergripande digitaliseringsplan och en kompetensförsörjningsplan som årligen följs upp. Samtliga verksamheter har tagit fram egna aktivitetsplaner. Utveckling av videotillsyn, chatbot samt robotisering av viss handläggning pågår/är genomförd. Under året har ett omfattande upphandlingsarbete bedrivits gällande nytt processtöd och planeringsverktyg. Det handlar exempelvis om stöd för mobilitet, utveckling av e-tjänster och förutsättningar för fortsatt automation av olika processer samt medborgare möjligheter till ökad delaktighet i såväl konsumtion som produktion av information kopplat till behov och ärenden. Arbetet fortsätter under 2022.</p> <p>Äldrenämnden har fastställt en övergripande digitaliseringsplan och en kompetensförsörjningsplan som årligen följs upp. Under 2021 har ett stort upphandlingsarbete bedrivits gällande nytt processtöd och planeringsverktyg vilket i stor utsträckning påverkar äldrenämndens verksamheter förmåga till fortsatt digitalisering. Inom särskilt boende har en förstudie färdigställts och upphandling påbörjats gällande trygghetskapande teknik. Detta omfattar trygghetslarm med tillbehör, GPS-larm samt vådsensorer. Implementering sker under 2022.</p> <p>Fritidsnämnden: Nämnden har genomfört två stora digitaliseringsprojekt under 2021. Det ena handlar om utvecklandet och införandet av ett nytt boknings- och bidragssystem för föreningar. Systemet förväntas frigöra resurser både i föreningslivet samt bland kommunala tjänstemän. Fritid unga har under året jobbat med att utveckla en plattform för en digital mötesplats, en slags "digital fritidsgård". Projektet är en samverkan med tre olika start-up bolag och ungdomarnas behov och önskemål står i centrum. En grupp unga har varit delaktiga i framtagandet av plattformen.</p> <p>Kulturnämnden: Kulturnämndens verksamheter har under 2021 fortsatt utveckla digitala projekt. Under 2021 har projektet Stärkta bibliotek haft fokus på att öka den digitala kompetensen hos medborgarna genom till exempel digitalhjälp, kursen Internet för livrädda och genom instruktionsfilmer för att lättare kunna ta del av digitala tjänster. Olika åtgärder har vidtagits för att så långt det är möjligt kontakta låntagare digitalt. Ytterligare en e-bokstjänst riktad till barn har införskaffats. Kulturskolan har fortsatt utveckla den digitala kursverksamheten som ett komplement. Under året har verksamheten utvecklat metoder och skapat processer för hur man inom Väven arbetar med digitala arrangemang. Konstverksamheten har under året fortsatt sin digitala satsning från 2020. Alla utställningar digitaliseras och genom 3D-teknik kan konstutställningarna i Umeå konsthall sedan upplevas via visningar på webbsidan. Ytterligare ett digitalt projekt som genomförts under året är den välbesökta digitala versionen av Barnens littfest.</p>

Nr	KF-mål	Måluppfyllelse januari–december	Motivering/kommentar
			<p>För- och grundskolenämnden följer målet via ett resultatmått som är helt uppfyllt.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har under året fortsatt arbetet med att utveckla processer som bedöms ha stor potential för digitalisering/ automatisering.</p> <p>Tekniska nämndens verksamheter har haft ett stort fokus för att på olika sätt stötta Umeå kommuns verksamheter i deras digitalisering men även i samband med nya digitaliseringsprojekt och förutsättningar för digitala stöd.</p> <p>Byggnadsnämnden har brutit ner inriktningsmålet till ett nämndsmål med två indikatorer, båda dessa är helt uppfyllda.</p> <p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden: Nämndens handlingsplan för digitalisering huvudsakligen genomförd.</p>
6	Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen.	Delvis uppfyllt	En hög andel av annonserade tjänster har kunnat tillsättas. Men, bemanningen har varit svår att lösa under pandemin.
7	Umeå kommun ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte ska vara fler än 30.	Inte uppfyllt	23 procent av kommunens chefer, 103 personer, har fler än 30 medarbetare. 3800 medarbetare, 40 procent av kommunens tillsvidareanställda, har en chef som har mer än 30 medarbetare. Förbättringar har skett, men behöver vara fortsatt prioriterade.
8	Umeå kommun ska ha hälsofrämjande arbetsplatser och en sjukfrånvaro som ligger lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner. Olikheter mellan kvinnors och mäns arbetsmiljöer, arbetsvillkor och sjukfrånvaro ska minska	Delvis uppfyllt	Hög sjukfrånvaro med anledning av pandemin. Insatser har vidtagits för att minska skillnader mellan kvinnor och mäns arbetsvillkor, som till exempel tillgång till arbetskläder.
9	Umeå kommun ska ha heltid och tillsvidareanställning	Delvis uppfyllt	Höga värden i flera nämnder och för Umeå kommun totalt. Det som återstår är fortsatt arbete med implementering inom Måltidsservice, Fritid samt Utbildning. Personlig assistans omfattas inte.

Tabell 11. Sammanställning och bedömning av uppdrag från kommunfullmäktige

KF-uppdrag	Status	Motivering/kommentar
Uppdrag 1: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet med att genomföra analys med syfte att identifiera faktorer och utvecklingsområden som i hög utsträckning bedöms kunna bidra till Umeå kommun fortsatt tillväxt.	Helt genomfört	Analysrapport framtagen
Uppdrag 2: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet med att mot bakgrund av genomförd analys ta fram och till fullmäktige presentera förslag på strategier och utvecklingsområden som bedöms vara väsentliga för Umeå kommuns fortsatta tillväxt.	Helt genomfört	Analysen är framtagen och implementering av strategier för tillväxt pågår inom ramen för näringslivsstrategin och översiktsplanen. Analysen arbetas in i program för tillväxt.
Uppdrag 3: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och byggnadsnämnden i uppdrag att under 2021 fortsätta med att skapa planberedskap genom att planera för minst 2000 bostäder per år.	Helt genomfört	Fördjupad översiktsplan för Sävar har antagits under året som skapar förutsättningar för ökat bostadsbyggande och näringslivsutveckling i Sävar. Ytterligare två fördjupade översiktsplaner har påbörjats under året; FÖP Holmsund/Obbola samt FÖP Täfteå. Kommunen har förvärvat mark för att möjliggöra bostadsbyggande på Teg och Ön. Antalet bostäder som markanvisades 2021 var förhållandevis lågt, men utifrån de volymer bostäder på kommunal och privat mark som är i planeringsfas bedöms uppdraget kunna uppfyllas på några års sikt. Arbetet med att revidera bostadsförsörjningsprogrammet påbörjades under året och handlingsplanen för ökat bostadsbyggande har uppdaterats för att säkerställa en effektiv planeringsprocess.
Uppdrag 4: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att hindra framväxten av segregation och utsatta områden i Umeå. I uppdraget ingår att utveckla arbetet hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Arbetet ska också inkludera andra offentliga aktörer som till exempel region och polis, samt ideell sektor.	Helt genomfört	Utvecklingsanslaget för social hållbarhet har beviljat 5 688 tkr till individ och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, tekniska nämnden, fritidsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Under våren har en kartläggning av segregationen i Umeå genomförts och ett digitalt lärande seminarium arrangerades för cirka 60 deltagare, för att presentera resultaten av kartläggningen. Under hösten har en metod "medborgardialog i komplexa frågor" inletts i samarbete med SKR för att förbättra och utveckla arbetsmetoderna och inkludera fler samhällsaktörer i arbetet, framför allt ideell sektor.
Uppdrag 5: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna arbetet med att ta fram en åtgärdsplan utifrån de rekommendationer och den lägesbild som tagits fram av Umeå växer – tryggt och säkert.	Helt genomfört	Under 2021 arbetade styrgruppen för Umeå växer-tryggt och säkert med att ta fram en åtgärdsplan utifrån lägesbilden som beskrevs i Färdriktning 2020-2025. Planen godkändes av styrgruppen under hösten för att sedan beslutas av KS i december. Fokus 2022 är att implementera planen och att den sedan kommer ingå i programmet för social hållbarhet.
Uppdrag 6: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att inom ramen för Umeå växer – tryggt och säkert ska trygghetsuppdraget under 2021	Helt genomfört	Utifrån en förändrad problematik gällande narkotika bland unga har särskilt fokus riktats mot detta område. Särskilt prioriterade områden är lokal lägesbild, kompetens om cannabis, insatser i skolan, ledningsstöd för chefer, att fånga

KF-uppdrag	Status	Motivering/kommentar
ha ökad fokus på kampen mot narkotika tillsammans med kommunens samarbetsaktörer.		upp unga tidigt, samsjuklighet, anhörigfrågor, kopplingar mellan missbruk och kriminalitet, unga vuxna, utveckling av samverkanstruktur samt kommunikation med vårdnadshavare.
Uppdrag 7: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.	Delvis genomfört	Umeå kommun har inlett samarbete med Skellefteå kommun i dessa frågor. I samarbetet inryms även samverkan och dialog med ekobrottsmyndighet, polis, andra offentliga myndigheter och branschorganisationer. Uppbyggnad av gemensam lägesbild för större kommuner i Norrland, utveckling av samverkansformer och dialog om behov av och former för gemensam kompetensutveckling pågår.
Uppdrag 8: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta med arbetet som sker inom ramen för Kommissionen för ett socialt hållbart Umeå och implementeringen av handlingsplan mot barnfattigdom, förebyggande hälsoarbete samt jämställd stadsplanering.	Helt genomfört	Under 2021 har ett stort antal aktiviteter och åtgärder genomförts, exempel är innovationslabb Barnfattigdom med framtagen prototyp och struktur för samordning. Inskickad ansökan till Forte om barnfattigdom. Uppstart av arbete med rörelserikedom i fysisk miljö samt genomförda seminarium för tjänstepersoner och politiker om stadsdelsdialoger och socialt kapital. Genomförda seminarier och fortsatt arbete inom social bostadspolitik, bland annat på forskningskonferensen Devres. Fastställande av avsiktsförklaring folkhälsa och påbörjat arbete handlingsplan suicid. Inlämnad ansökan om social hållbarhet i fysisk miljö. Framtagande av konceptet Umeacom samt uppstart av uppdrag dialog och demokratiutveckling. Arbete med framtagande av samordningsstruktur och riktlinjer för sociala företag och nya innovativa lösningar för välfärdsföretag. Uppstart uppdrag dialog och demokratiutveckling. Fortsatt arbete i URBACT-projektet Gendered Landscape, ett EU-finansierat nätverk av europeiska städer som Umeå leder, med fokus på jämställdhet i hållbar stadsutveckling.
Uppdrag 9: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och ta fram förslag på jämlikhetsdata för att mäta och synliggöra skillnader. Genom att mäta och synliggöra skillnader kan Umeå kommun målmedvetet arbeta för ett jämlikt Umeå.	Helt genomfört	Jämlika liv 20 är genomförd och riktade sig till invånarna som är mellan 16 och 84 år. Frågorna i undersökningen har sin bas i de åtta nationella folkhälsomålen indelade i huvudområden som hälsa, livsvillkor och levnadsvanor. De har också anpassats till lokala förutsättningar i Umeå kommun. Genomlysning av data pågår för att utveckla metoder för att mäta och synliggöra skillnader i Umeå.
Uppdrag 10: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna insatser för att parera arbetslöshet i spåren av COVID-19-pandemin med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden.	Delvis genomfört	Umeå kommun har samordnat ett stort antal aktiviteter och insatser som tillsammans med statliga stödinsatser medfört att befintligt näringsliv inom så kallade instegsyrken som restaurang och hotell kunnat hantera pandemin och ha förutsättningar för en omstart. Utmaningen just nu är snarast en brist på personal. Arbetsmarknadsavdelningen har arbetat med extratjänster under året och flera av dessa personer har gått vidare till studier eller arbete inom Umeå kommun.
Uppdrag 11: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna och driva arbetet med <i>Klimatneutrala Umeå</i> . I detta uppdrag ingår	Helt genomfört	Umeå kommuns första klimatkontrakt tecknades med svenska staten 2020. Det fortsatta arbetet bygger på en årlig revidering av klimatkontraktet och det

KF-uppdrag	Status	Motivering/kommentar
att ta fram förslag på klimatkontrakt och långsiktigt utveckla kommunens styrmodell så att kommunens nämnder och bolag involveras i arbetet. Uppdraget innebär också att utveckla Umeå kommuns befintliga samverkansmodeller med olika samhällsaktörer så att dessa kan involveras i arbetet.		skedde så i december 2021. Inom ramen för arbetet med att ta fram åtgärdsprogram för miljömålen så tas en handlingsplan fram för att minska vår klimatpåverkan. Inom ramen för arbetet med att ta fram en färdplan för ett klimatneutralt Umeå till 2030 så kommer det också att tas fram en handlingsplan och ett lokalt Parisavtal. Utifrån beslutade riktlinjer för aktiverande styrning så har också ett första utkast för programområdet arbetats fram för remiss till nämnder och bolag.
Uppdrag 12: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram och till nämnderna tillhandahålla en metodik för att genomföra klimat- och kostnadsanalyser. Metoden ska underlätta nämndernas redan pågående arbete med att ta fram och prioritera åtgärder för att leva upp till Umeå kommuns miljömål. (Förtydligande av tidigare uppdrag nr. 49 om att ta fram en handlingsplan för hur klimatutsläppen kan minskas i enlighet med Parisavtalet).	Delvis genomfört	Analys av nämndernas klimatpåverkan är framtagen. Arbeta pågår för att koppla ihop kostnader och åtgärder inom ramen för åtgärdsprogram för miljömålen.
Uppdrag 13: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med Umeå kommunföretag ta fram ett analysunderlag för klimatomställningsinvesteringar för såväl kommunen som kommunkoncernen utifrån det arbete som bedrivs inom ramen för <i>Klimatneutrala Umeå</i> .	Delvis genomfört	Arbetet fortgår enligt plan. Arbeta pågår för att koppla ihop kostnader och åtgärder inom ramen för åtgärdsprogram för miljömålen.
Uppdrag 14: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en strategi för utvecklingen av cirkulär ekonomi i Umeå. Arbetet ska utgå från miljömålen, avfallsplanen och arbetet med social hållbarhet. Arbetet ska därtill ske i samverkan med kommunens nämnder och bolag.	Delvis genomfört	Kommunens arbete med cirkulär ekonomi sker inom ramen för den koldioxidsnåla platsen 2.0. Kunskapsuppbyggnad och samverkan med aktörer i Umeå pågår inom ramen för cirkulär ekonomi.
Uppdrag 15: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att samordna fordonsanskaffningen i kommunen.	Delvis genomfört	Arbete pågår med ambitionen att ta fram förslag avseende samordning under 2022.
Uppdrag 16: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet och genomföra förslag avseende prioriterings- och beslutsordning, finansieringsmodell och ansvarsfördelning för effekthemtagning relaterat till utvecklingsprojekt i kommunens verksamheter.	Helt genomfört	Uppstarten av KS utvecklingsanslag för digitalisering pågick under 2021 och två ansökningsomgångar är genomförda där tretton initiativ från förvaltningarna blivit beviljade finansiering. Processen utvecklas ytterligare inför 2022. Implementeringen av kommungemensam projektmodell/projektkontor påbörjades under året. Återstående förmågor som behöver utvecklas t ex portföljstyrning, effekthemtagning kommer att verkställas genom implementering av det av kommunfullmäktige beslutade programområdet.
Uppdrag 17: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med att utveckla processer och handläggningsrutiner som bedömts ha potential för digitalisering/automatisering. (Baserat på inventering genomförd 2020).	Helt genomfört	En större inventering genomfördes 2020 i samtliga förvaltningar. Med inventeringen som underlag så finns cirka tio initiativ för automatisering med RPA pågående eller genomförda i förvaltningarna. En teknisk miljö är etablerad och objektförvaltning är upprättad. Uppdraget har också har bidragit till att öka förståelsen och kunskapen för automatisering i kommunorganisationen.

KF-uppdrag	Status	Motivering/kommentar
Uppdrag 18: Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att se över och utöka de fackliga organisationernas förtroendemannatid för att arbeta med arbetsmiljöfrågor	Helt genomfört	
Uppdrag 19: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med övriga deltagande kommuner utvärdera det arbete som idag bedrivs i gemensamma nämnder och undersöka möjlighet till avtalssamverkan eller andra åtgärder som förbättrar och/eller förenklar samverkan.	Helt genomfört	Genomlysning av de fyra gemensamma nämnderna är genomförd och slutsatsen är att det inte är lämpligt att övergå till avtalssamverkan. Arbeta är påbörjat för andra åtgärder som förenklar samverkan såsom ekonomirutiner, översyn reglementen med mera inför den nya mandatperioden.
Uppdrag 20: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med att identifiera och analysera eventuella nettokostnadsavvikelser i nämndens verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram anvisningar för analys och sammanställa nämndernas analys inför presentation i kommunfullmäktige.	Helt genomfört	Anvisning framtagen, fastställd och expedierad till kommunens nämnder i juni. Nämnderna har inkommit med underlag till kommunstyrelsen. Sammanställning kommer att presenteras för KSNAU under tertial 1 2022 och ingå i det material som skickas till partigrupperna i april, enligt nya budgetprocessen.
Uppdrag 21: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fram till 2024 minska nettokostnadsavvikelse i relation till jämförbara större städer.	Helt genomfört	Nämnderna har inkommit med underlag till kommunstyrelsen. Kommer att presenteras för KSNAU under tertial 1 2022 och ingå i det material som skickas till partigrupperna i april, enligt nya budgetprocessen.
Uppdrag 22: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att redovisa sammanställning av samtliga lokaler som förhyrs eller ägs av Umeå kommun inklusive hyreskostnad/lokalkostnad per lokal.	Helt genomfört	Sammanställning är framtagen och har bifogats till nämndens årsberättelse samt delgetts berörda nämnder.
Uppdrag 23: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med gymnasie-nämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande ny gymnasieskola, både vad gäller placering och programstruktur. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både ett fastighets- och ett verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser.	Delvis genomfört	Arbete pågår i samarbete mellan tekniska nämnden och gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden. Uppdraget fortgår under 2022.
Uppdrag 24: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med äldrenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande nytt vård och omsorgsboende för planeringsperioden 2025-2028 förutom tidigare planerat objekt tillsammans med AB Bostaden. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både ett fastighets- och ett verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser.	Delvis genomfört	Arbetet pågår (samarbete mellan tekniska nämndens och äldrenämndens verksamheter). Arbetet kommer att fortgå under kommande år.
Uppdrag 25: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag till och fastställa standard- och servicenivå per process, utifrån nämndens ekonomiska förutsättningar och i samråd med berörda nämnder.	Delvis genomfört	Arbete är påbörjat att fastställa servicenivåer och utveckla servicegarantier i nämndens verksamheter genomrevidering av reglemente, definiering av grunduppdrag samt utveckling av kvalitetsdeklarationer. Detta arbete pågår och beräknas vara klart under 2022.
Uppdrag 26: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med att beskriva upphandlings-behov för perioden 2021-2022. Nämndernas upphandlingsbehov överlämnas till kommunstyrelsen för sammanställning och samordning. Sammanställt behov av upphandling för	Helt genomfört	Slutrapport upprättad och föredragen i kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott. Fortsatt arbete med rapportering av kommande upphandlingsbehov kommer att läggas in årshjul för ekonomiprocesserna.

KF-uppdrag	Status	Motivering/kommentar
2021–2022ska tillsammans med analys av kommunens köpbeteende presenteras samordnat.		Analys av köpbeteende kommer att implementeras i kommunens verksamheter i syfte att göra bättre kommunala affärer.
Uppdrag 27: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta utveckling av processen för inköp och upphandling med särskilt fokus på avtalsförvaltning och förbättrad överblick över kommunens köpbeteende.	Helt genomfört	Slutrapport upprättad och föredragen i kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott. Anskaffningsråd är upprättat för införande av fortsatt arbete med avtalsförvaltning i kommunen.
Uppdrag 28: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utveckla kommunens sociala och miljömässiga krav vid upphandling och den systematiska uppföljningen.	Delvis genomfört	Arbetet med att utveckla sociala och miljömässiga krav fortgår och ställs i kommande upphandlingar. Hållbarhetsstrategier är under rekrytering i syfte att kravställa, följa upp och kontrollera att utvecklingen följer de kommunala målen.
Uppdrag 29: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för Umeå.	Inte genomfört	I samråd med kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott har detta uppdrag inte prioriterats under 2021.
Uppdrag 30: För att långsiktigt säkra kommunens finansiella ställning ger kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att analysera kommunens finansiella förutsättningar till och med år 2030 (kommande tio åren).	Delvis genomfört	Omvärldsbevakning genomförd, kontakt tagen med SKR för att undersöka möjlighet att nyttja SKRs analystjänst. Innan arbetet färdigställs inväntas pågående statlig utredning med förslag till skärpt lagstiftning inom området. Arbetet återupptas så fort besked om förutsättningar lämnas från statlig nivå.
Uppdrag 31: Kommunfullmäktige ger även kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att sammanställa och presentera kommunens samlade investeringsbehov nedbrutet på objekts-nivå till och med år 2030 (kommande tio åren). Sammanställningen ska även inkludera beräkning av den driftskostnad som blir effekt av årligt investeringsbehov. Kommunens finansiella förutsättningar ska tillsammans med sammanställt investeringsbehov presenteras för kommunfullmäktige vid uppstart av budgetprocess för 2022 och ligga till grund för utformning av finansiella strategier för kommande år.	Helt genomfört	Underlag från Tekniska nämnden har överlämnats och kommer att presenteras för Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott under tertiäl 1 2022. Underlaget ska enligt plan ingå i det material som skickas till partigrupperna i april, enligt nya budgetprocessen.
Uppdrag 32: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att säkra att slutredovisning av investeringsprojekt lämnas till berörda nämnder. Tekniska nämndens verksamhetsberättelse ska innehålla en sammanställd redovisning av samtliga investeringar/förhyrningsprojekt som har slutredovisats under året samt kommentar till eventuell avvikelse från budget.	Helt genomfört	Slutredovisning är klar och lämnad till berörda nämnder samt bifogas till nämndens verksamhetsberättelse tillika årsrapport.
Uppdrag 33: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att utforma förslag till komplettering av nuvarande riktlinjer för budget och investeringsprocess med riktlinjer som tydliggör arbetsordning (process), möjliggör helhetsbild för prioritering, delegationsordning och regelverk för lokalanskaffning (oavsett egen regi, extern förhyrning och finansiell leasing).	Delvis genomfört	Arbete pågår, kommer att färdigställas under 2022.
Uppdrag 34: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att, utveckla kommunens miljöledningsarbete samt implementera hållbarhetsbokslut i Umeå kommun.	Delvis genomfört	För att skapa förutsättningar för uppföljning och rapportering har arbete med att konkretisera och operationalisera kommunens hållbarhetsarbete dels skett inom arbetet med att ta fram förslag till programbeskrivningar för kommunens

KF-uppdrag	Status	Motivering/kommentar
		inriktningsmål, dels inom arbetet med åtgärdsprogrammet för miljömål. Detta är dock ett långsiktigt arbete och operationalisering av kommunens inriktningsmål beräknas tidigast fastställas vid budgetfullmäktige i juni 2022. Kommunstyrelsen har även inför 2022 vidtagit åtgärder för att öka kommunens kompetens och förmåga relaterat till miljöledning.
Uppdrag 35: Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att sammanställa nämndens nuvarande och kända lokal och anläggningskostnader (egna och förhyrda). Om sammanställning visar på att nuvarande och kända framtida kostnader ger väsentliga avvikelser ska fritidsnämnden utarbeta och presentera åtgärdsplan för att säkra en långsiktigt hållbar struktur inom nämndens nuvarande ekonomiska ramar.	Delvis genomfört	En omfattande bruttolista över lokaler och anläggningar har sammanställts. Utifrån denna lista har en arbetsgrupp gjort prioriteringar där fortsatt arbete krävs. Att kostnadsberäkna varje anläggning var för sig är komplext då flera parametrar måste inkluderas för att ge en rättvis kostnadsbild. Arbetet fortsätter under 2022.
Uppdrag 36: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att inom ramen för styrberedningen utforma en modell för uppföljning av nämndernas grunduppdrag enligt reglemente, bolagens uppdrag enligt bolagsordning och externa utförares uppdrag enligt avtal och återkomma till kommunfullmäktige med ett förslag, för hur sådan uppföljning kan utformas.	Helt genomfört	Kommunstyrelsen har vid sitt sammanträde 17 augusti lämnat anvisning till kommunens nämnder om att respektive nämnd ska ta fram förslag till grunduppdrag och beskrivning av planerad verksamhetsstyrning/ verksamhetsuppföljning. Uppdraget slutrapporteras till Kommunfullmäktige i anslutning till budgetfullmäktige i juni 2022.
Uppdrag 37: Kommunfullmäktige ger individ- och familjenämnden i uppdrag att i dialog med kommunstyrelsen ta fram en plan för hantering av det strukturella underskottet inom LSS, 2021-2024. Planen ska återrapporteras till kommunstyrelsen. Eventuellt underskott kopplat till detta ska särredovisas i samband med årsbokslutet.	Inte aktuell	Frågan är inte aktuell i år då efterfrågan på LSS-insatser är lägre än budgeterat och nämnden prognosticerar överskott, både totalt och för LSS-insatser specifikt.
Uppdrag 38: Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram en modell för hur kommunens budgetprocess och budget ska genomsyras av gender budgeting (jämförd budgetering).	Delvis genomfört	Avseende gender budgeting så är kommunens nya budget- och investeringsprocess (fastställd av kommunfullmäktige i mars 2020) utformad för att möjliggöra att olika former av analyser/input/underlag presenteras för förtroendevalda i ett tidigt skede av processen. Som ett led i arbetet med gender budgeting kommer en analys av dessa underlag att genomföras för att undersöka om och i vilken omfattning dessa underlag lyfter fram relevanta jämställdhetsperspektiv. Analysen tillsammans med förslag till utvecklingsområden kommer presenteras under våren 2022 (inför att underlag till nästkommande budgetprocess upparbetas).
Uppdrag 39: Öka andelen lokalproducerat i Umeå kommuns upphandlingar.	Delvis genomfört	Analysverktyg för att följa utvecklingen om lokalproducerat och köp av lokala leverantörer är upprättat. Kontinuerligt arbete med avtalsförvaltning och kravställande i upphandling fortgår.

Resultat och ekonomisk ställning

Utvärdering av Umeå kommuns finansiella resultat och ställning utgår från koncernperspektivet med nedbrytning på Umeå kommun.

Kommunkoncernens och kommunens resultat jämfört med föregående år

Kommunkoncernens resultat för året uppgår till 705 mnkr. Umeå kommuns resultat uppgår till 484 mnkr. Kommunkoncernens resultat om 705 mnkr (485 mnkr) är 220 mnkr högre än föregående år.

Verksamhetens nettokostnader har ökat med 210 mnkr (cirka 3 procent).

Samtidigt har skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökat med 427 mnkr (cirka 6 procent). Ökningen beror främst på att den positiva utvecklingen av skatteunderlaget under året har genererat högre skatteintäkter.

Finansnettot för kommunkoncernen är i paritet med fjolåret.

Diagram 7. Finansiering av kommunens verksamheter under 2021, procentuell andel

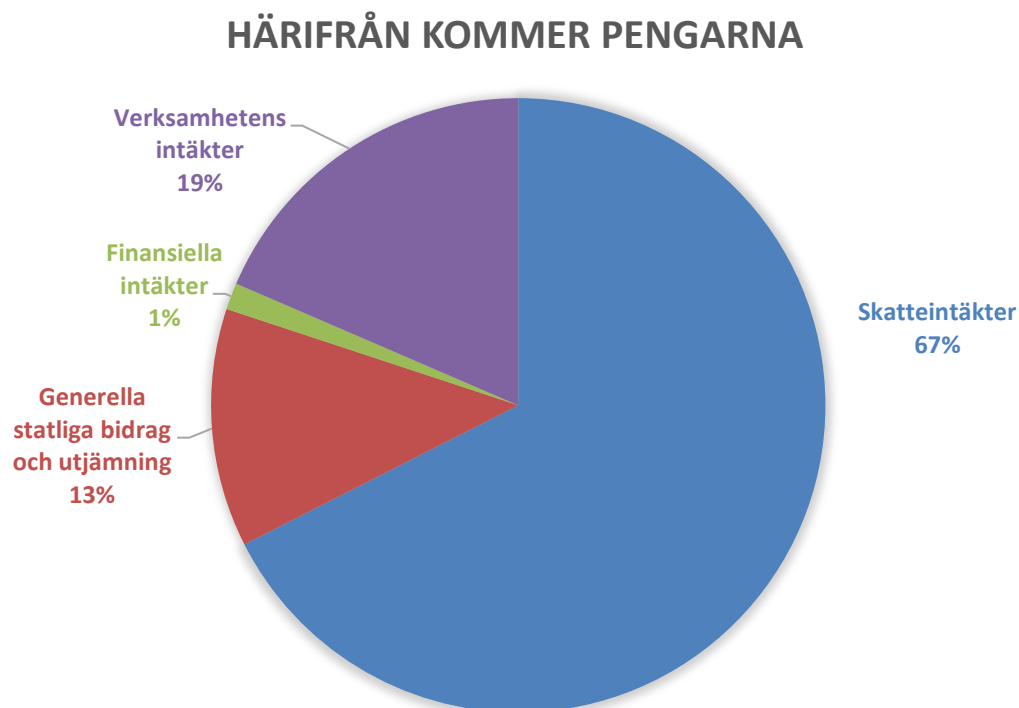

Diagram 8. Kommunens kostnader under 2021, procentuell andel

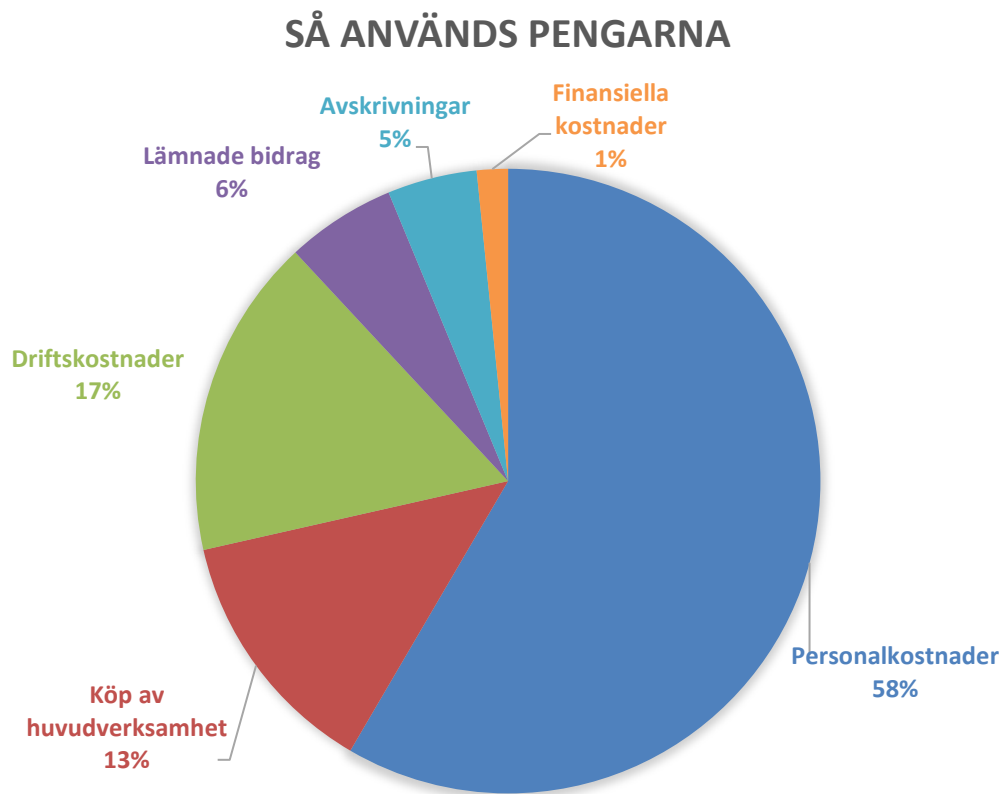
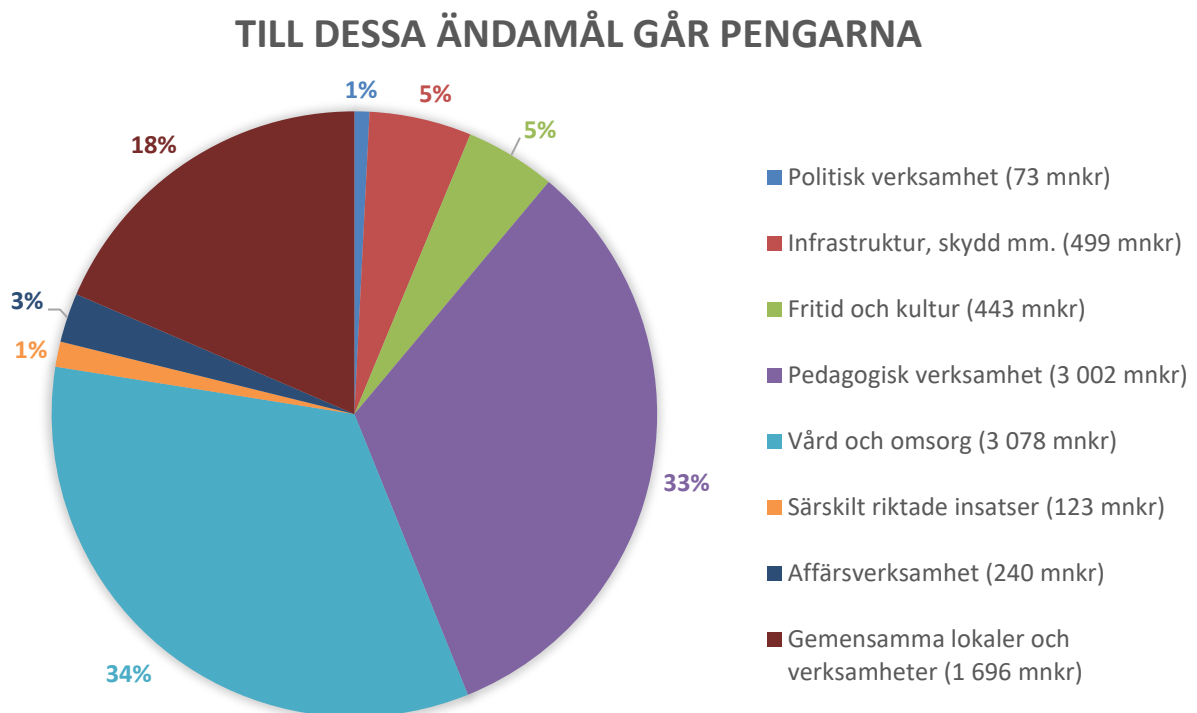

Diagram 9. Kostnadsfördelning mellan kommunens verksamheter under 2021, procentuell andel

Kommunens resultat jämfört med föregående år

Kommunens redovisade resultat för 2021 uppgår till 484 mnkr (361 mnkr), vilket är en ökning med 123 mnkr jämfört med föregående år. Året och fjolåret har präglats av coronapandemin, men i olika utsträckning. Detta har medfört konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget och medför att det i redovisat resultat finns jämförelsestörande poster med netto cirka 134 mnkr (205 mnkr).¹⁸ Fördelningen av dessa framgår av not 4 Jämförelsestörande poster.

Verksamhetens intäkter har ökat med cirka 221 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år och uppgår för Umeå kommun till 1 963 mnkr. Ökningen beror främst på ökade intäkter från kraftverksamheten, ökade bidrag från Socialstyrelsen¹⁹ (främst för pandemin och Äldreomsorgslyftet) och Skolverket (främst för Likvärdig skola och Yrkesvux) och försäljning av exploateringsfastigheter. Bland verksamhetens intäkter har intäkter från staten minskat för sjuklönekostnader under coronapandemin.

Verksamhetens kostnader har ökat med cirka 540 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år och uppgår till 9 156 mnkr. Ökningen beror främst på att kostnader ökat för

- personal, på grund av
  - ordinarie löneökningar
  - att mer verksamhet har bedrivits under 2021 jämfört med 2020
  - inlösen pensioner (inklusive särskild löneskatt)²⁰
- snöröjning
- skyddsmateriel i pandemin.

Bland verksamhetens kostnader ingår jämförelsestörande poster med cirka 288 mnkr (se not 4 Jämförelsestörande poster).

Kostnader för avskrivningar är på samma nivå som föregående år och uppgår till 453 mnkr.

Kommunens skatteintäkter uppgår till 6 878 mnkr och har ökat med 382 mnkr jämfört med föregående år. Den förväntade ökningen av skatteintäkter låg i början av år 2021 på nivån 164 mnkr på helårsbasis. På grund av förbättrad utveckling av skatteunderlaget har resultatet för året påverkats positivt med 197 mnkr samt att utfallet för slutavräkning skatteintäkter 2020 är 21 mnkr.

---

¹⁸ En viss osäkerhet finns när det gäller storleken på lämnade uppgifter om jämförelsestörande poster, mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband när verksamheter inte har bedrivits på samma sätt under pandemin som tidigare år.

¹⁹ Under 2021 har äldreomsorgsstatsningen och Skolmiljarden omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. RKR informerar om att det av Socialstyrelsens anvisningar för att rekquirera statsbidrag för 2021 framgår att rekviderade medel för 2021 inte kommer att återkrävas och att de därmed ska redovisas som generella statsbidrag enligt RKR R2 Intäkter. I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag.

²⁰ Kommunfullmäktige beslutade 2021-11-29 att göra en partiell inlösen av den del av pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse med 195 mnkr inklusive särskild löneskatt.

Generella statsbidrag och utjämning är 45 mnkr högre än vid samma tidpunkt föregående år. Generella statsbidrag och utjämning innehåller statsbidrag som beslutats av riksdagen med anledning av pandemin, för både innevarande och föregående år. Under 2021 har Äldreomsorgssatsningen (41 mnkr) och Skolmiljarden (15 mnkr) omklassificerats till generella statsbidrag²¹ med 56 mnkr sammantaget i enlighet med RKR:s förtydligande. I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag bland verksamhetens intäkter.

Umeå kommuns negativa finansnetto har förbättrats med 13 mnkr jämfört med samma period föregående år. Detta beror på ökade finansiella intäkter från kommunens bolag och lägre upplåning som en konsekvens av en lägre låneskuld.

Kommunens resultat jämfört med budget²²

Tabell 12. Kommunens resultat jämfört med budget och prognos, detaljerad

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2021	Budget 2021 ²³	Prognos helår 2021	Utfall 2020
Verksamhetens nettokostnader	-7 646	-7 794	-7 543	-7 329
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	8 131	7 862	8 029	7 704
Finansnetto	-1	11	-2	-13
Årets resultat	484	79	484	361

Kommunens resultat om 484 mnkr innebär en budgetavvikelse på 405 mnkr.

Verksamhetens intäkter är 495 mnkr högre än budget för perioden. De största förändringarna jämfört med budget framgår i tabell 13. Där framgår även orsaken till förändringen uppdelat på vad som har orsakats av coronapandemin (covid) och inte (inte covid).

Tabell 13. Största förändringarna verksamhetens intäkter

(mnkr)	Budgetavvikelse	
	covid	inte covid
Intäkter och bidrag		
Ersättning sjuklönekostnader, pandemin (från staten)	24	
Ersättning för merkostnader, pandemin (Socialstyrelsen)	56	
Bidrag från Skolverket		54
Bidrag för statliga satsningar inom omsorgsområdet (Socialstyrelsen)		48
Bidrag Arbetsförmedlingen		19

²¹ Under 2021 har äldreomsorgssatsningen och Skolmiljarden omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. RKR informerar om att det av Socialstyrelsens anvisningar för att rekvirera statsbidrag för 2021 framgår att rekvirerade medel för 2021 inte kommer att återkrävas och att de därmed ska redovisas som generella statsbidrag enligt RKR R2 Intäkter. I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag.

²² Någon budget har inte upprättats för den kommunala koncernen som helhet. Därför redovisas budgetavvikelse enbart för Umeå kommun.

²³ I kommunfullmäktiges budgetbeslut redovisades finansiella intäkter och kostnader i kommunstyrelsens nettokostnader. Dessa har korrigerats i tabellen ovan med 43 mnkr (finansiell intäkt i utdelning 60 mnkr och räntekostnad pension -17 mnkr).

(mnr)	Budgetavvikelse	
	covid	inte covid
Bidrag för kalkning och marksanering (länsstyrelsen)		13
<i>Summa intäkter och bidrag</i>	80	134
Försäljning av verksamhet		
Skyddsutrustning, samordnat inköp för Västerbottens län	28	
Intäkt vid försäljning av exploateringsfastigheter		117
Elförsäljning		85
<i>Summa försäljning av verksamhet</i>	28	202
Summa	108	336

Verksamhetens kostnader är 350 mnr högre än budgeterat för året. Under pandemin har skyddsmateriel köpts in inom ramen för det inköpssamarbete som pågår i Västerbotten mellan kommunerna och regionen. Inköpen har påverkat kostnaderna med totalt 45 mnr, varav 28 mnr har vidarefakturerats till de andra parterna.

Kostnader för snöröjning har ökat med 58 mnr på grund av en extremt snörik vinter – endast snömängden 1988 har varit högre inom överskådlig tid.

Kostnad för inköp av sålda exploateringsfastigheter är 11 mnr högre än budget.

Kostnader för lämnade bidrag är högre än budget för försörjningsstöd, habiliteringsbidrag och vidareförmedling av medel för Äldreomsorgslyftet till privata utförare, totalt 20 mnr.

Kommunen redovisar högre personalkostnader än budgeterat (91 mnr).

- Under 2021²⁴ har kommunfullmäktige beslutat att göra en partiell inlösen av den del av pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse med 195 mnr inklusive särskild löneskatt. Detta är inte budgeterat.
- Lägre volymer för barn och elever i för- och grundskoleverksamheten, delvis orsakat av coronapandemin och delvis beroende av förändrad demografiprognos. Detta har medfört lägre behov av nyrekrytering och vikarieanskaffning inom utbildningsområdet (58 mnr).
- Högre personalkostnader då fler anställningar tillkommit kopplat till att kommunen fått mer statsbidrag än budgeterat inom Yrkesvux och Skolmiljarden (31 mnr).
- Coronapandemin har bland annat medfört tillfälligt stängda verksamheter, senarelagd start av nya verksamheter (som till exempel nya LSS-boenden) och minskat inflöde. Bedömningen att vid budgeteringstillfället utöka den del av verksamheten inom individ- och familjeomsorgen som genomförs i egen regi har inte infriats.
- Inom äldreomsorgen har behovet av personal vid särskilda boenden ökat under pandemin och under 2021 fortsatt varit stort. Omdisponering av personal mellan verksamheter har

²⁴ Kommunfullmäktige 2021-11-29.

genomförts, då efterfrågan inom hemtjänsten varit lägre. Behov av ytterligare bemanning har funnits för att säkerställa verksamheten vid särskilda boenden.

Redovisade kostnader för avskrivningar är i paritet med budget.

Kommunens skatteintäkter för 2021 är 218 mnkr högre än budget. Det beror främst på förbättrad utveckling av skatteunderlaget, både för slutavräkning för 2020 och avräkning för 2021.

För 2021 redovisar Umeå kommun extra statsbidrag som i huvudsak är en konsekvens av coronapandemin med cirka 195 mnkr. För 2021 redovisas generella statsbidrag och utjämning med ett belopp som är 51 mnkr högre än budget. Budgetavvikelsen förklaras främst av att erhållna statsbidrag för Äldreomsorgssatsningen (41 mnkr) och Skolmiljarden (15 mnkr) har omklassificerats till generella statsbidrag²⁵ med 56 mnkr sammantaget i enlighet med RKR:s förtydligande. I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag bland verksamhetens intäkter.

Umeå kommuns negativa finansnetto är sammantaget 12 mnkr sämre än budget. Det hänför sig till att

1. finansiella intäkter är lägre än budget, då kommunfullmäktige beslutat att inte ta ut budgeterad utdelning från kommunens bolag
2. finansiella kostnader (räntekostnader) är lägre än budget på grund av lägre upplåningsbehov till följd av lägre investeringsutfall och högre resultat än budgeterat.

Kommunkoncernens och kommunens ekonomiska ställning

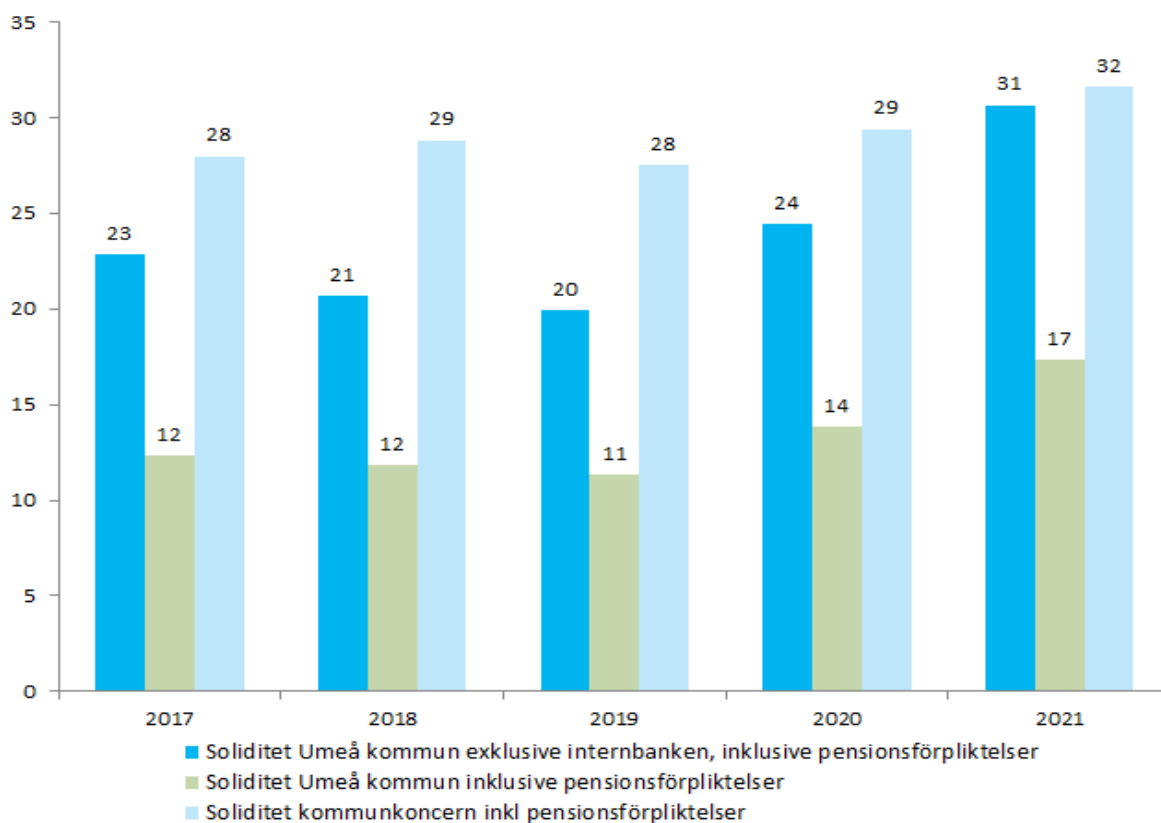
Den ekonomiska ställningen i kommunkoncern och kommun kommenteras nedan utifrån olika parametrar och nyckeltal.

Nyckeltalet soliditet visar den procentuella andelen av tillgångarna som är finansierade med eget kapital (egna medel) och nyckeltalet mäter den finansiella styrkan. Soliditeten beskriver den långsiktiga betalningsförmågan och en hög soliditet medför en lägre finansiell risk. Soliditeten i Umeå kommunkoncern och kommun beräknas genom att inkludera samtliga pensionsförpliktelser i Umeå kommun som skuld i stället för som ansvarsförbindelse. Utvecklingen för soliditeten i kommunkoncernen och kommunen framgår nedan.

---

²⁵ Under 2021 har äldreomsorgssatsningen och Skolmiljarden omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. RKR informerar om att det av Socialstyrelsens anvisningar för att rekvirera statsbidrag för 2021 framgår att rekvirerade medel för 2021 inte kommer att återkrävas och att de därmed ska redovisas som generella statsbidrag enligt RKR R2 Intäkter. I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag.

Diagram 10. Soliditet i kommunkoncern och kommun över fem år²⁶

Kommunkoncernens soliditet med kommunens pensionsförpliktelser uppgår till 32 procent (29 procent) per 31 december 2021. I genomsnitt för den senaste femårsperioden var soliditeten i kommunkoncernen på balansdagen cirka 29 procent. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommunkoncerner i Umeås storlek²⁷ var i snitt de senaste fem åren 26 procent.

Kommunens soliditet med pensionsförpliktelser uppgick 31 december 2021 till 17 procent (14 procent). I genomsnitt för den senaste femårsperioden var soliditeten i kommunen på balansdagen cirka 13 procent. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommuner i Umeås storlek²⁸ var i snitt de senaste fem åren 27 procent. I denna uppgift ingår både kommuner med och utan internbank, vilket påverkar jämförbarheten.

*Kommunens soliditet*²⁹ beräknad med pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen, men utan internbanken ökade med 7 procentenheter till 31 procent under året (24 procent). Under den senaste femårsperioden har soliditeten enligt denna beräkning varit 24 procent i genomsnitt.

²⁶ "Soliditet Umeå kommun exklusive internbanken, inklusive pensionsförpliktelser" i diagrammet ovan innebär samma siffror som i övriga soliditetsmått, men med eliminering av vidareutlåning till bolagen. I Kolada-statistiken görs inte någon sådan eliminering.

²⁷ Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

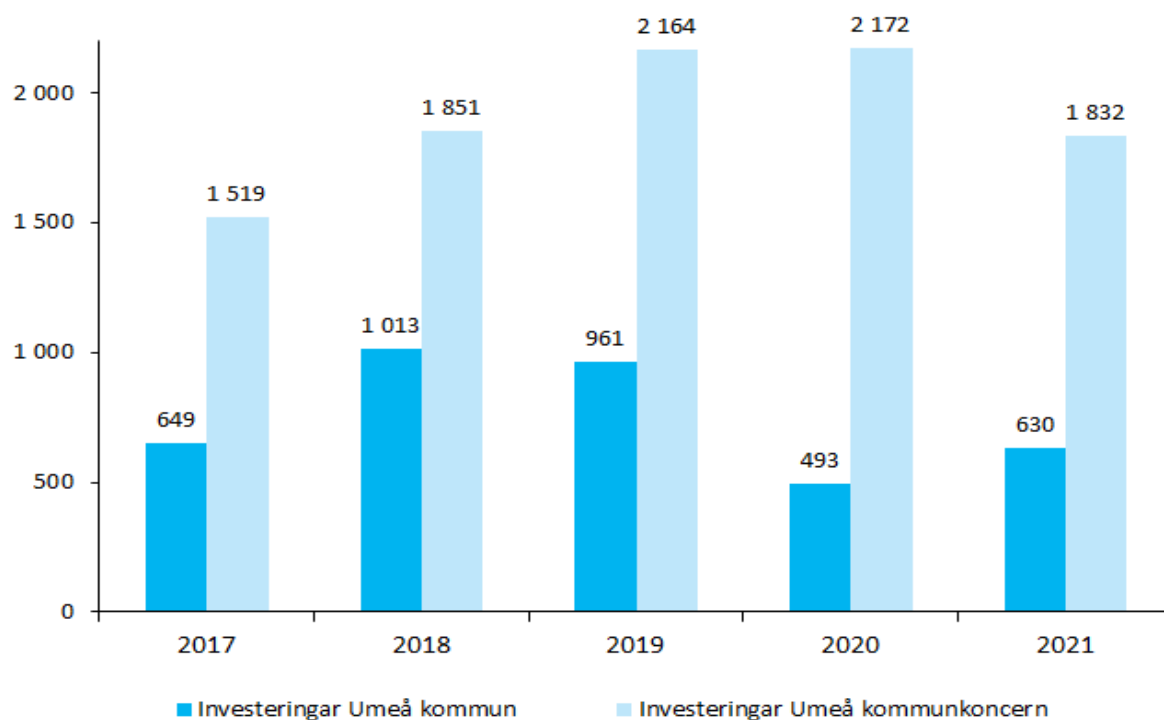
²⁸ Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

²⁹ Soliditet exklusive internbanken, inklusive pensionsförpliktelser

Ökningen av soliditeten påverkas i år främst av ökningen i årets resultat för kommunen. Övriga påverkansfaktorer är förändringen i pensionsförpliktelser och skulder. Umeå kommuns pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen inklusive löneskatt har minskat med 213 mnkr till 2 174 mnkr (2 387 mnkr) jämfört med föregående år, främst till följd av inlösen av pensioner inom ansvarsförbindelsen.

Under året har kommunens låneskuld minskat med 113 mnkr till 2 024 mnkr (2 137 mnkr).

Diagram 11. Kommunens och kommunkoncernens nettoinvesteringar

Kommunkoncernens nettoinvesteringar uppgår per 31 december 2021 till 1 832 mnkr (2 172 mnkr). Årets investeringar i kommunkoncernen har minskat då föregående år innehöll stora investeringar i ny färja.

Bland kommunkoncernens investeringar återfinns följande större investeringar:

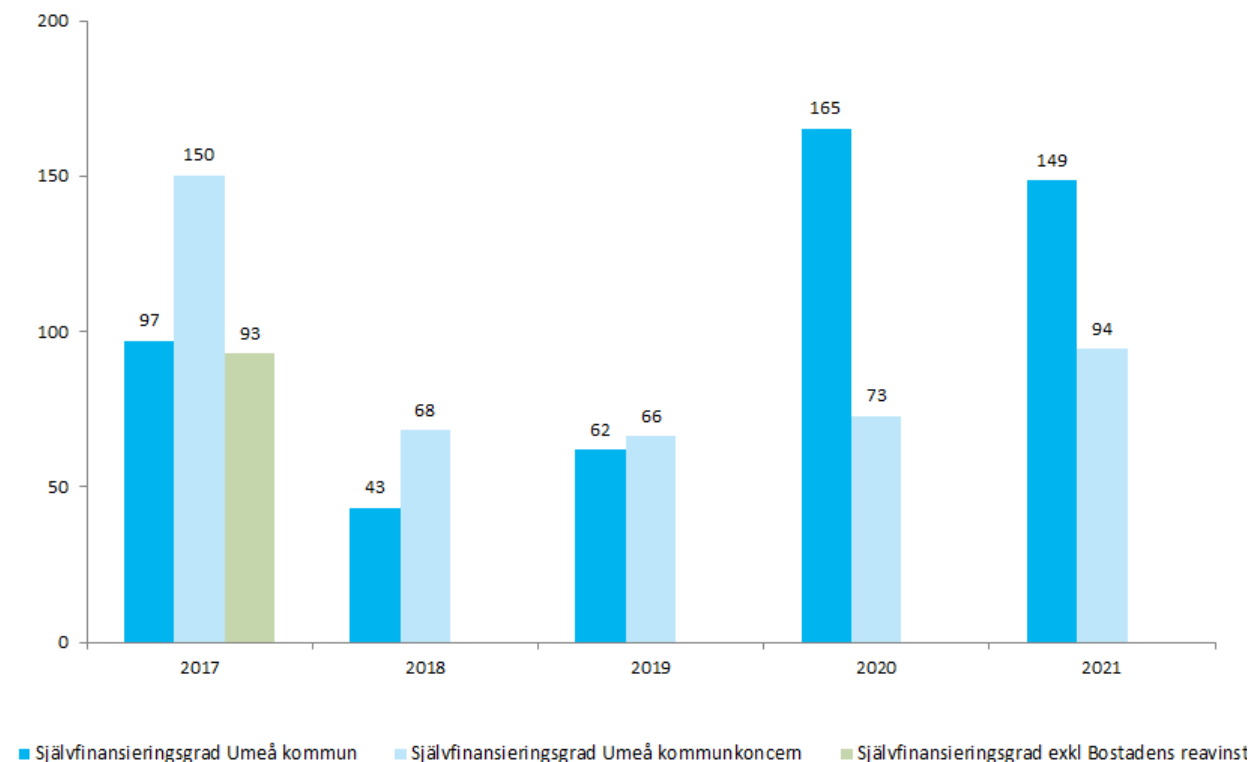
- Investeringar i bostäder för 498 mnkr varav de största avser nybyggnation på fastigheten Magistern/Preceptorn (145 mnkr) där nybyggnation av 286 lägenheter pågår samt nybyggnation på Västteg (154 mkr) där det planeras för 363 bostäder.
- Investeringar i Umeå uthamn med 217 mnkr
- Investeringar i elledningsnät och fördelningsstationer för 119 mnkr samt fjärrvärmeanläggning och distributionsnät för 48 mnkr.

Kommunens nettoinvesteringar uppgick till 630 mnkr, vilket är 866 mnkr lägre än beslutad investeringsram. Vid jämförelse med föregående år är årets utfall 137 mnkr högre än fjolårets

investeringsvolym (493 mnkr). Avvikelsen mot budget beror främst på att budgeterade projekt förskjutits i tiden och att vissa större projekt inte hinner påbörjas förrän kommande år.

Nyckeltalet *självfinansieringsgrad*³⁰ mäter hur mycket av årets investeringar som är finansierade med medel tillförda internt från verksamheten. Ju större internfinansiering desto lägre behov finns av att låna externt. Diagram 12 visar självfinansieringsgraden för kommunkoncernen och kommunen under den senaste femårsperioden.

Diagram 12. Självfinansieringsgrad kommunkoncern och kommun

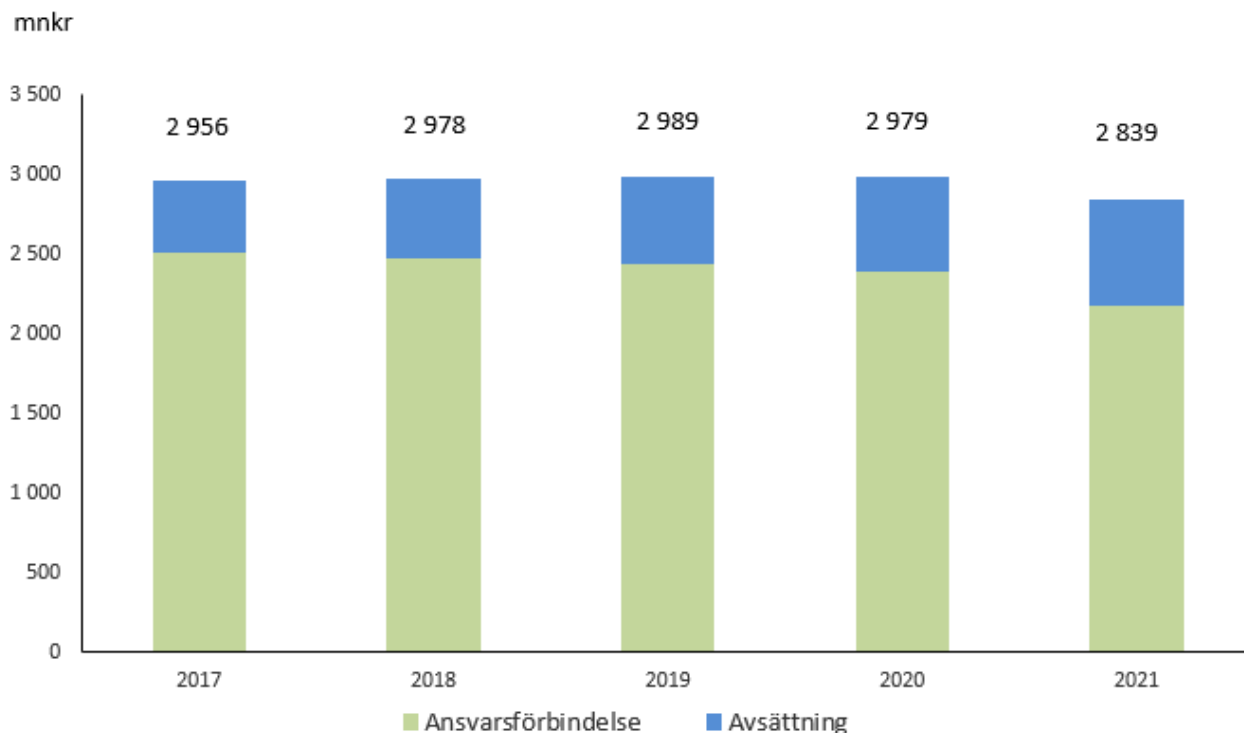

Kommunkoncernens självfinansieringsgrad uppgick per 31 december 2021 till 94 procent (73 procent). Självfinansieringsgraden för kommunkoncernen uppgår i genomsnitt (mätt per sista december) till 79 procent för femårsperioden.

Kommunens självfinansieringsgrad uppgick per 31 december 2021 till 149 procent (165 procent). Kommunens investeringsvolym under 2021 har ökat mer än vad resultatet ökat vilket bidrar till en reducering av självfinansieringsgraden. Umeå kommuns självfinansieringsgrad var i genomsnitt de senaste fem åren 103 procent. Kommuner i Umeås storlek³¹ hade i genomsnitt de senaste fem åren en självfinansieringsgrad på 101 procent.

³⁰ Självfinansieringsgrad visar i vilken utsträckning kommunen kunnat finansiera årets investeringar med medel som uppstått i internt i verksamheten. Självfinansieringsgraden beräknas enligt följande: (resultat + avskrivningar och nedskrivningar)/nettoinvesteringar.

³¹ Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

Diagram 13. Pensionsförpliktelser i balansräkningen, utveckling i kommunen

Pensionsskuldens utveckling den senaste femårsperioden framgår av ovanstående diagram. Under denna period har pensionsförpliktelsen minskat på totalen med 117 mnr (4 procent). Minskningen har skett i och med att ansvarsförbindelsen minskat med 330 mnr (15 procent) samtidigt som avsättningen ökat med 213 mnr (32 procent).

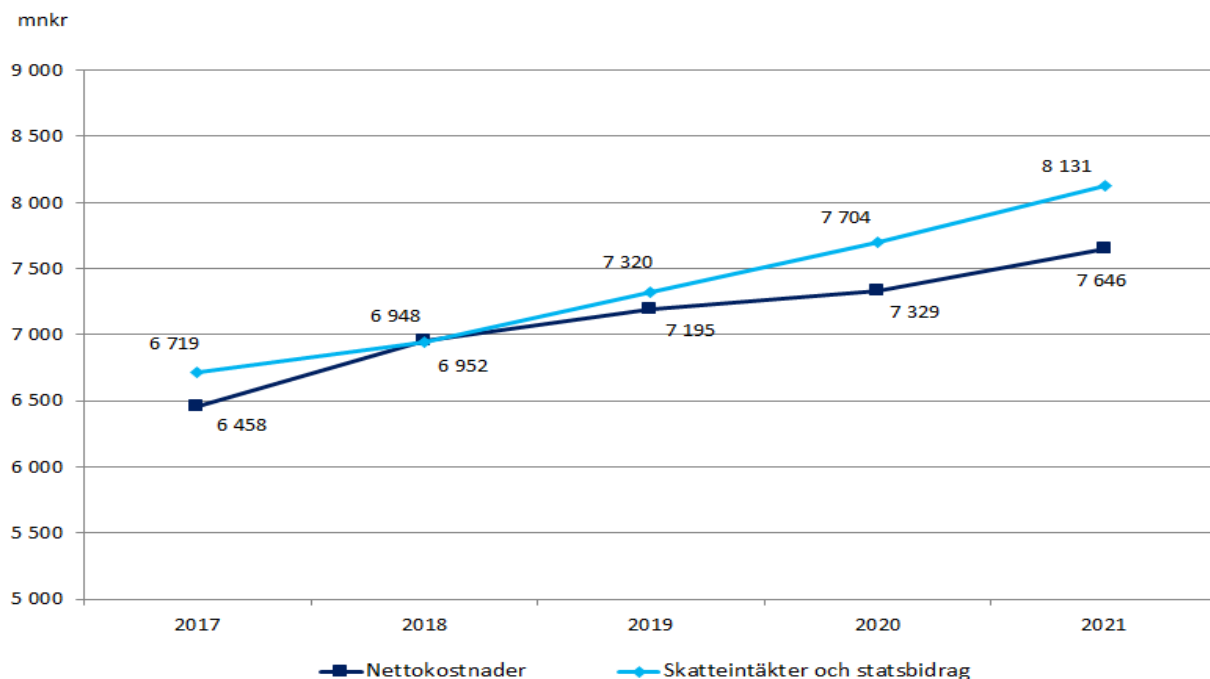
Umeå kommun växer och har den senaste femårsperioden ökat med 5 917 invånare. Kommunens tillväxt innebär ekonomiska utmaningar och ett ökat behov av investeringar inom bland annat infrastruktur, skola, vård och omsorg. Att kommunen växer får också effekt på intäkter, kostnader och resultat.

I en växande kommun med stora behov inom verksamhet och av investeringar är det nödvändigt med god ekonomi och ekonomisk planering så att det lagstadgade kravet på god ekonomisk hushållning alltjämt uppnås.

Ett sätt att följa hur ekonomin utvecklas är att jämföra utvecklingen för verksamhetens nettokostnader med utvecklingen för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (finansieringen). Verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för 2021 uppgår till 94 procent (95 procent). Ett tal som är under 100 procent är en förutsättning för en ekonomi i balans och en miniminivå.³²

³² Av proposition 2003/04:105 God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting framgår om relationen mellan begreppen god ekonomisk hushållning och balanskrav, att balanskravet (att intäkterna ska överstiga kostnaderna), är en miniminivå. För att kravet på god ekonomisk hushållning skall anses vara uppfyllt, bör resultatet i normalfallet ligga på en högre nivå som konsoliderar ekonomin. Lagförarbetena betonar att det är nödvändigt att kommuner och

Diagram 14. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt verksamhetens nettokostnadsutveckling de senaste fem åren

Förutsättningen för att upprätthålla en ekonomi i balans är att verksamhetens nettokostnader inte ökar mer än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Under femårsperioden har skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökat med 21 procent medan verksamhetens nettokostnader har ökat med cirka 18 procent. Motsvarande ökning har under 2021 varit 6 procent för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och 4 procent för verksamhetens nettokostnader.

Den relativa stora förändringen de två senaste åren i förhållandet mellan skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning jämfört med nettokostnader, förklaras främst av minskad verksamhet på grund av restriktioner i coronapandemin. Det har medfört en lägre kostnadsutveckling. Samtidigt har statens ersättningar kopplat till coronapandemin de två senaste åren och förbättrad utveckling av skatteunderlaget för 2021 gjort att intäkterna har ökat mer än förväntat.

Känslighetsanalys

God ekonomisk hushållning är en lagstadgad förutsättning för att hantera utmaningar och oförutsedda händelser och innebär att kommunen ska ha ett resultat med marginal för att täcka kostnader som oförutsedda händelser skulle kunna medföra.

Till exempel när befolkningen ökar mer än förväntat får det effekt på kommunens ekonomi. Det finns ett behov av mer investeringar i nya bostäder, gator och vägar, fler elevplatser och platser

---

landsting är väl förberedda för att kunna möta de växande behoven av kommunal verksamhet. Detta kan ske genom att både verksamhet och ekonomi genomsyras av en god ekonomisk hushållning i både ett kort- och långsiktigt perspektiv. Därför framhåller lagförarbeten vikten av det mer långsiktiga målet om en god ekonomisk hushållning.

inom äldreomsorgen behöver skapas. Ökar investeringarna, stiger kostnaderna för avskrivningar och räntekostnader för att låna till investeringarna. Behövs fler elevplatser och platser inom äldreomsorgen ökar kostnaderna för driften i verksamheterna.

Känslighetsanalysen i tabell 14 visar hur kommunens ekonomi påverkas vid olika händelser.

Tabell 14. Känslighetsanalys

Känslighetsanalys, årseffekt	mnkr
Befolkningsförändring med 100 invånare (19–64 år)	+/- 5
Generella statsbidrag och utjämning, förändring 1 procent	+/- 13
Skattedebitering med 1 krona	+/- 294
Förändring av intäkter för taxor och avgifter 1 procent	+/- 3
Lönekostnadsförändring med 1 procent	+/- 50
Prisförändring köp av verksamhet och entreprenader 1 procent	+/- 13
Elhandel, prisförändring 1 öre/kWh	+/- 6
Årlig avskrivningskostnad vid förändrade investeringar med 100 mnkr (viktad) komponentavskrivning)	+/- 4
Ränteförändring med 1 procent på befintliga lån	+/- 20
Räntekostnad vid förändrad upplåning med 100 mnkr	+/- 2

Bedömning av kommunkoncernens och kommunens ekonomiska ställning

Kommunkoncernens och kommunens ekonomiska ställning är god. Resultatet i kommunen i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har under femårsperioden i genomsnitt uppgått till 3,5 procent. När resultatet är positivt skapas bättre förutsättningar för en god soliditet samt möjligheter till avsättning i RUR.

För 2021 har pandemin, främst med de tillskott som har kommit från staten samt högre intäkter på grund av högre elpriser gett effekten att kommunen redovisar ett gott resultat. Det som krävs för att nå lagförarbetenas krav på god ekonomisk hushållning är att kommunen ligger på en liknande nivå, men själv genererar överskottet. Att ha en budget i balans över tid är enligt lagens intention en miniminivå. För att uppnå god ekonomisk hushållning ställs det krav på högre resultatnivåer för att konsolidera kommunen. Kravet ställs mot bakgrund av att kommuner ska ha en buffert för tillväxt, oförutsedda händelser och klara kommande pensionsutbetalningar för den pensionsförpliktelse som redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Som kommunens ekonomi ser ut för 2021 finns förmåga att klara detta. Osäkerheten i utvecklingen av ekonomin på grund av rådande oro i världen gör att det finns farhågor för kommande år. Därför är det viktigt med kontinuerlig ekonomistyrning, kostnadskontroll och kontroll på investeringsnivåer i kommunens verksamheter kommande år.

Balanskravsresultat

Balanskravsresultatet är årets resultat efter avdrag för realisationsvinster som har uppstått vid försäljning av anläggningstillgångar och nyttjande/avsättning till resultatutjämningsreserv. Kommunallagen föreskriver att om ett negativt balanskravsresultat uppstår för ett räkenskapsår ska underskottet återställas de kommande tre åren.

Umeå kommun redovisar ett positivt balanskravsresultat för 2021 och kommunallagens balanskrav nås därmed. Kommunen har inga negativa balanskravsresultat från tidigare år att återställa. Kommunens balanskravsresultat för 2021 med två jämförelseår redovisas nedan.

Tabell 15. Balanskravsutredning

mnkr	Utfall 2021	Utfall 2020	Utfall 2019
Periodens/årets resultat enligt resultaträkningen	484	361	189
– Samtliga realisationsvinster	–	–1	–
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	–	–	–
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	–	–	–
+/- orealiserade vinster och förluster i värdepapper	–	–	–
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i	–	–	–
= Periodens/årets resultat efter balanskravsjusteringar	484	360	189
– Reservering av medel till resultatutjämningsreserv ³³	–251	–283	–116
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	–	–	–
= Periodens/årets balanskravsresultat	233	77	73

Resultatutjämningsreserv (RUR)

År 2014 tog kommunfullmäktige beslut om att införa riktlinjer för resultatutjämningsreserv (RUR) i Umeå kommun. Kommunfullmäktige fattar beslut om avsättning till eller nyttjande av RUR och styrs av fastställda riktlinjer för budget- och investeringsprocessen i Umeå kommun. Reserverade medel i RUR får användas för att utjämna intäkterna över en konjunkturcykel, när det är en lågkonjunktur. För att göra en bedömning av var i konjunkturen kommunen befinner sig, analyseras de senaste tio årens skatteunderlag. Är skatteunderlaget vikande under perioden kan reserveringen till RUR användas.

Reservering till RUR får enligt riktlinjerna göras med högst ett belopp som är det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar, som överstiger en procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. För 2021 är årets resultat och årets resultat efter balanskravsjusteringar desamma då det inte finns några justeringsposter i balanskravsutredningen (se tabell 15 Balanskravsutredning).

³³ Kommunfullmäktige har tidigare år beslutat att reservera medel till RUR år 2017 (163 mnkr), 2019 (116 mnkr) och 2020 (283 mnkr); sammantaget 562 mnkr.

Tabell 16. Beräkning av reservering till RUR

mnkr	2021-12-31
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	484
1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	-81
Beräknad reservering till RUR	403

Sedan tidigare år förfogar kommunen över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 562 mnkr, som efter kommunfullmäktiges beslut kan nyttjas under en lågkonjunktur, utifrån det regelverk för RUR som kommunfullmäktige beslutat.

Tabell 17. Reserverade medel till RUR tidigare år

mnkr	2020-12-31
2017	163
2019	116
2020	283
Totalt reserverade medel tidigare år	562

I regelverket för RUR finns en begränsning att den sammanlagda resultatutjämningsreserven vid utgången av varje redovisningsår maximalt får vara 10 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning för det året.

Tabell 18. Maximal tillåten reservering till RUR

mnkr	2021-12-31
Summa skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning år 2021	8 131
Tak för total avsättning till RUR 10 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning	813
Avgår reserverat till RUR tidigare år	-562
Maximal tillåten reservering till RUR 2021	251

Den maximala reserveringen till RUR som kommunen får göra år 2021 är 251 mnkr. I och med detta har kommunen satt av maximalt till RUR för 2021.

Väsentliga personalförhållanden

Kommunkoncernen hade vid årets slut 13 171 anställda (12 993 anställda), en ökning jämfört med föregående år med 178 personer.

Umeå kommun hade vid årsskiftet 12 141 anställda (11 826 anställda), varav 9 823 (9 626) tillsvidareanställda. Könsfördelningen bland tillsvidareanställda var 72 procent kvinnor och 28 procent män.

Andelen heltidsanställda i kommunen 2021 låg på 90 procent (90 procent) och vid årets slut hade 91 procent av alla tillsvidareanställda en heltidsanställning.

Antalet chefer i kommunen var under 2021 450 (439). Av kommunens chefer var 72 (72) procent kvinnor. Fyra av sju förvaltningschefer och fem av tjugoen verkställande direktörer i de kommunala bolagen var kvinnor vid årsskiftet.

Tabell 19. Medelantal anställda³⁴ och arbetad tid i kommunkoncernen och kommunen

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2021	2020	2021	2020
Medelantal anställda ³⁵	11 033	10 788	10 003	9 621
varav kvinnor	7 205	7 419	6 842	6 651
varav män	3 828	3 369	3 161	2 970
Arbetad tid, timmar ^{36 37}	–	–	17 007 317	16 356 232

I kommunkoncernen har medelantalet anställda ökat med 245 under 2021. För kommunen har medelantalet anställda³⁸ ökat med 382 under 2021. Ökningen gäller även arbetad tid. Under 2020 minskade medelantal anställda och arbetad tid något.

Tabell 20. Medelantal anställda³⁹ och arbetad tid per nämnd (kommunen)

Nämnd	2021		2020		Förändring	
	Års-arbetare	Arbetad tid (timmar)	Års-arbetare	Arbetad tid (timmar)	Års-arbetare	Arbetad tid (timmar)
Kommunstyrelsen	238	404 549	233	395 320	5	9 229
För- och grundskolenämnden	3 391	5 765 455	3 377	5 741 277	14	24 178
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	933	1 586 884	945	1 605 857	-12	-18 972
Äldrenämnden	2 105	3 578 384	1 847	3 140 162	258	438 222
Individ- och familjenämnden	1 766	3 001 731	1 670	2 839 571	96	162 160
Tekniska nämnden	925	1 572 904	916	1 558 033	9	14 871

³⁴ Medeltal anställda årsarbetare och arbetad tid definieras i ovanstående noter. Förväxla inte medelantal anställda med fysiskt antal anställda personer.

³⁵ Årsarbetare: arbetad tid dividerat med 1 700 timmar, multiplicerat med 12 dividerat med antal månader i perioden.

³⁶ Arbetad tid i kommunen: arbetstid enligt sysselsättningsgrad inklusive mer- och övertid, reducerat med all frånvaro.

³⁷ Arbetad tid anges inte för kommunkoncernen.

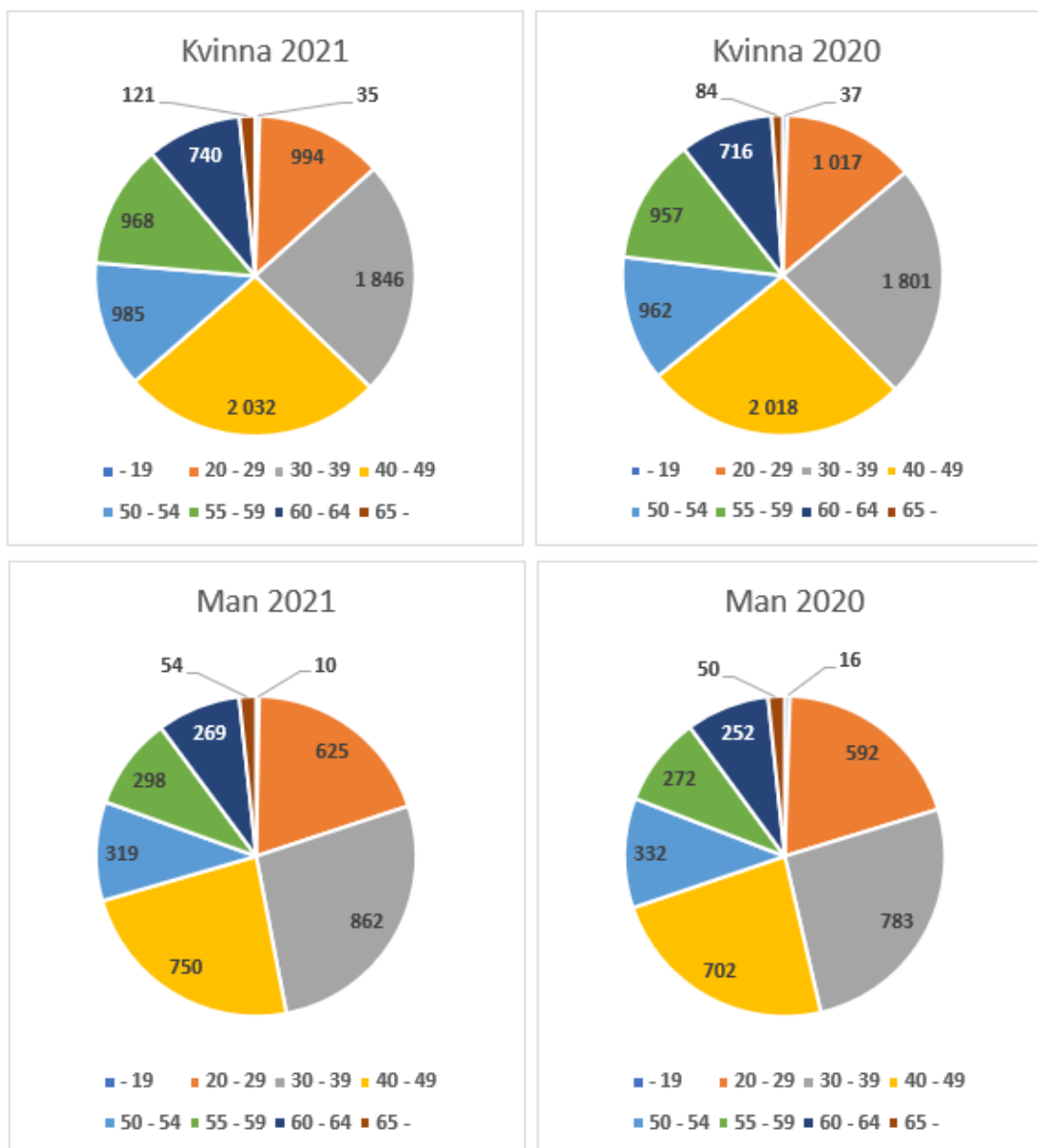
³⁸ Medelantalet anställda beräknas i kommunen utifrån arbetad tid enligt ovanstående.

³⁹ Medeltal anställda årsarbetare och arbetad tid definieras i ovanstående noter. Förväxla inte medelantal anställda med fysiskt antal anställda personer.

Nämnd	2021		2020		Förändring	
	Års- arbetare	Arbetad tid (timmar)	Års- arbetare	Arbetad tid (timmar)	Års- arbetare	Arbetad tid (timmar)
Kulturnämnden	197	334 602	190	322 823	7	11 779
Fritidsnämnden	166	282 216	181	307 538	-15	-25 322
Byggnadsnämnden	112	190 796	105	179 349	7	11 447
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	62	105 919	57	96 662	5	9 256
Brand- och räddningsnämnden	86	146 590	82	139 145	4	7 445
Överförmyndarnämnden	20	34 403	18	30 495	2	3 908
Valnämnden	2	2 884	0	0	2	2 884
Summa	10 003	17 007 317	9 621	16 356 232	382	651 084

Medelantalet årsarbetare i kommunen fördelar sig på 68 procent kvinnor och 32 procent män, vilket i stort speglar fördelningen i kommunens verksamheter, förutom inom fritidsverksamheten, kommunens valorganisation, samt Umeåregionens brand- och räddningsnämnd.

Diagram 15. Åldersfördelning anställda år 2021 respektive år 2020 (kommunen)

För kommunens anställda var åldersfördelningen 2021 i stort sett densamma som för 2020, även uppdelat på kön.

Kompetensförsörjning i kommunen

Kompetensförsörjningsprognosen för perioden 2021–2031 anger att antalet tillsvidareanställda kommer att öka från 9 672 till 12 929. Beräknade pensionsavgångar och personalrörlighet innebär att 3 437 tillsvidareanställda fortfarande finns kvar i sina anställningar och att rekryteringsbehovet uppgår till 9 492 tillsvidareanställda fram till 2031.

Andelen lärare med legitimation inom för- och grundskolenämnden var 93 procent och andelen lärare med legitimation inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppgick till 97 procent, en ökning jämfört med 2020. Andelen undersköterskor inom äldreomsorgen var 55 procent, en minskning i jämförelse med 2019. Insatser har genomförts för att höja utbildningsnivån, utbilda medarbetare i vårdsvenska och erbjuda vidareutbildning i demenskunskap. Utifrån den statliga satsningen Äldreomsorgslyftet, 2021–2023 ges kommunerna möjlighet att utbilda personal till undersköterskor på betald arbetstid. 2021 har cirka 100 personer påbörjat studier ett positivt utfall väntas under kommande år.

Under året har ett stort antal rekryteringar genomförts. Det har utannonserats 2 313 lediga tjänster och 2 096 personer har anställts, varav 97 chefer. Totalt har 91 procent av alla lediga tjänster tillsatts. Det finns ett flertal svårrekryterade yrkesgrupper, där det finns utmaningar med att hitta personer med rätt kompetens. Lärare, sjuksköterskor, ingenjörer, med flera.

Rekryteringsprocessen digitaliseras alltmer. Ett system för digital referenstagning (RefApp) gör att referenstagningen standardiseras och effektiviseras. En chatbot har lanserats på Umeå kommuns sida för lediga jobb som ger möjlighet för medborgare att, dygnet runt, få svar på frågor om jobb och praktik.

Kompetensförsörjning i kommunens bolag

Flera av de kommunala bolagen beskriver nuvarande och kommande svårigheter med kompetensförsörjning, då verksamheterna är beroende av personal med specialistkunskap och då konkurrensen om dessa kan vara hård.

Umeå Energi AB ser en fortsatt risk för resurs och kompetensbrist i konkurrens med andra om personal med specialistkunskap. Bolaget hanterar risken genom att stödja högskoleutbildningar, långsiktiga kompetensförsörjningsplaner och vara en attraktiv arbetsgivare.

Systematiskt arbetsmiljöarbete i kommunen

Årets arbetsmiljöarbete har i stor utsträckning präglats av den rådande pandemin. I takt med att myndigheterna ändrat sina rekommendationer utifrån nya förutsättningar, har verksamheterna

lagt mycket resurser på att med kort varsel anpassa den dagliga driften för att leva upp till lagkrav och rekommendationer för att förbygga smittspridning och hantera skyddsutrustning.

Distansarbetet har följts upp och de flesta vill fortsätta arbeta 2–3 dagar i veckan på distans efter pandemin. Riktlinjer för distansarbete är framtagna.

I den årliga uppföljningen av SAM 2020 bedöms Umeå kommun ha ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete, men förvaltningarna har fortsatt olika utmaningar att hantera. I december 2021 tog kommunfullmäktige beslut om en ny arbetsmiljöpolicy som kommer att implementeras under 2022.

Sjukfrånvaro i kommunen

Tabell 21. Sjukfrånvaro i kommunen⁴⁰

Sjukfrånvaro (procent)	2021	2020	2019
Totalt	7,1	8,0	6,9
varav frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer (långtidssjukfrånvaro)	60	61	65
Kvinnor	8,2	9,1	8,0
Män	4,7	5,3	4,4
29 år eller yngre	6,9	7,8	6,7
30–49 år	6,8	7,8	7,0
50 år eller äldre	7,6	8,3	7,0

Sjukfrånvaron har minskat jämfört med 2020 och ligger på samma nivå som 2019. Kvinnornas sjukfrånvaro har minskat mer än männens. Samtliga åldersgrupper uppvisar en minskning i sjukfrånvaron jämfört med 2020. Den andel som långtidssjukfrånvaron utgör har minskat.

---

⁴⁰ Sjukfrånvaron för varje grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. Uppgifter lämnas inte om antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Tabell 22. Sjukfrånvaro per nämnd

Sjukdagar per årsarbetare*/nämnd	2021			2020	2019	2018	2017
	kvinnor	män	totalt	totalt	totalt	totalt	totalt
Överförmyndarnämnden	9	4	10	3	5	4	4
Kommunstyrelsen	10	3	8	7	8	9	9
Valnämnden	1	0	0	0	0	0	0
Tekniska nämnden	18	12	16	16	14	16	16
Byggnadsnämnden	9	8	9	11	9	8	8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	7	2	5	10	9	10	10
Brand- och räddningsnämnden	13	7	8	9	7	-	-
Äldrenämnden	22	14	20	22	20	19	19
Individ- och familjenämnden	22	14	19	22	19	20	20
Fritidsnämnden	23	9	16	15	12	10	10
Kulturnämnden	12	7	10	12	11	11	11
För- och grundskolenämnden	20	12	18	21	17	16	16
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	9	5	7	11	12	12	12
Umeå kommun totalt	19	11	17	19	16	16	16

*Sjukdagar per årsarbetare har avrundats till närmast antal hela dagar.

Samtliga nämnder, utom kommunstyrelsen, fritidsnämnden, överförmyndarnämnden och tekniska nämnden, har en minskning av sjukfrånvaron.

Tabell 23. Resultatmätt – målvärde samt utfall 2021 med jämförelse med 2019 och 2020

Resultatmätt	Mål 2021	Utfall 2021			Utfall 2020			Utfall 2019		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaroprocent	6,2	8,2	4,7	7,1	9,1	5,3	8,0	8	4,4	6,9
Andel långtidsfriska	67	57	69	60	50	63	54	59	72	62
Andel heltidsanställda	91	90	91	90	89	90	89	89	90	89
Andel tillsvidareanställda	84	83	76	81	84	75	81	84	74	81
Andel chefer med max 30 medarbetare*	100	76	80	77	78	84	80	77	80	78
Andel utbildade skyddsombud*	100	79	76	78	-	-	-	-	-	-
Nöjd medarbetarindex, NMI*	-	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8	4,7	4,6	4,7	4,7

* Där ingen uppgift anges saknas uppgift för tidigare år.

Sjukfrånvaron minskade med 0,9 procentenhet under 2021 och är i nivå med utfallet 2019, innan pandemin. Sjukfrånvaron överstiger målvärdet för 2021. Andel långtidsfriska ökade från 54 procent till 60 procent under 2021, men är trots ökningen lägre än målvärdet för året.

Utfallet är lägre än målvärdet för målen om andel utbildade skyddsombud respektive andel chefer som ligger på eller under riktvärdet 30 medarbetare per chef. Här behövs fortsatta och långsiktiga insatser för att öka måluppfyllelsen. Utfallet för övriga resultatmätt är i nivå med 2019 års värden; före pandemin.

Ledarskap

De senaste fem åren har utvecklingen av riktmärket när det gäller antal medarbetare per chef följts upp. Andelen chefer som är inom riktmärket, det vill säga har 30 medarbetare eller färre, är 77 procent. Totalt är det 103 chefer av kommunens 468 chefer som har ett antal som överskrider riktmärket och merparten av dessa finns inom för- och grundskolenämnden samt äldrenämnden.

Förväntad utveckling

Vid upprättande av årsredovisning för 2021 medför coronapandemi och Ukrainakriget att den förväntade utvecklingen är behäftad med stor osäkerhet och att det är oklart vilken och hur stor påverkan nedanstående händelser får för Umeå kommunkoncern.

Coronapandemin med restriktioner fortsätter påverka kommunkoncernen under 2022, men det är oklart i vilken omfattning. Det gäller både för skatteintäkter, verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader.

För omsorg och utbildning pågår forskning om coronapandemins påverkan i form av så kallad "vårdskuld" respektive "utbildningsskuld". Det är i dag oklart vilken och hur stor påverkan det får på Umeå kommun, men ett arbete med att identifiera pandemins påverkan inom omsorg och utbildning pågår.

Den planerade återgången i samhället under 2022 kan innebära förändrad efterfrågan på kommunens tjänster jämfört med före pandemin.

Demografin förändras i kommunen. Grupperna yngre och äldre växer samtidigt, vilket påverkar kommunens planering inom merparten av verksamheterna.

Inom kommunkoncernen påverkas VA-verksamheten (Umeva) av att kommunerna tar över ansvaret för returpapper från början av 2022 och att begreppet hushållsavfall har ändrats till kommunalt avfall, vilket innebär att fler omfattas av det kommunala ansvaret.

Parkeringsverksamheten (Upab) påverkas av att en ny prismodell för parkeringshusen implementeras.

De allt högre priserna på utsläppsrätter innebär och kommer att innebära högre förbränningskostnader.

Byggnad av ytterligare en brandstation är beslutad och stationen beräknas tas i bruk 2024.

När Västra länken är avslutad ska avräkning ske mellan kommunen och Trafikverket när det gäller byte av ansvar för vägarna längs Västra länken och kommande driftkostnader. Bygget av Västra länken har försenats, vilket i sin tur förskjuter kommunens planer för Teg och genomfarten genom centrum norrut.

Resultaträkning

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun		Budget	Budget- avvikelse
		2021	2020	2021	2020	2021	2021
Verksamhetens intäkter	6	5 023	4 514	1 963	1 742	1 468	495
Verksamhetens kostnader	7	-11 256	-10 472	-9 156	-8 616	-8 806	-350
Avskrivningar och nedskrivningar	8	-1 026	-1 091	-453	-454	-456	3
Verksamhetens nettokostnader		-7 259	-7 049	-7 646	-7 329	-7 794	148
Skatteintäkter	9	6 878	6 496	6 878	6 496	6 660	218
Generella statsbidrag och utjämning	10	1 253	1 208	1 253	1 208	1 202	51
Verksamhetens resultat		872	655	485	375	68	417
Finansiella intäkter	11	9	7	156	135	188	-32
Finansiella kostnader	12	-176	-177	-157	-149	-177	20
Resultat efter finansiella poster		705	485	484	361	79	405
Årets resultat		705	485	484	361	79	405

Balansräkning

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
		2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>					
Programvaror och licenser	13	75	76	7	9
Goodwill	14	0	0	0	0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	15	15 184	14 886	6 796	6 730
Pågående anläggningar	16	1 736	1 992	516	439
Maskiner och inventarier	17	5 080	4 350	406	381
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Aktier och andelar	18	238	233	347	333
Långfristiga fordringar	19	133	135	7 128	6 747
Summa anläggningstillgångar		22 447	21 672	15 201	14 639
Omsättningstillgångar					
Förråd och lager, exploateringsfastigheter	20	525	411	412	288
Kortfristiga fordringar	21	1 507	1 172	787	609
Kassa och bank, kortfristiga placeringar	22	145	95	6	0
Summa omsättningstillgångar		2 177	1 678	1 205	897
SUMMA TILLGÅNGAR		24 624	23 350	16 406	15 536
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	23				
Årets resultat		705	485	484	361
Resultatutjämningsreserv		562	279	562	279
Övrigt eget kapital		8 692	8 487	8 508	3 897
Summa eget kapital		9 959	9 251	5 018	4 537
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	24	665	592	665	592
Andra avsättningar	25	763	714	0	0
Summa avsättningar		1 428	1 306	665	592
Skulder					
Långfristiga skulder	26	10 816	10 523	9 181	8 882
Skuld investeringsbidrag	27	71	67	71	67
Kortfristiga skulder	28	2 350	2 203	1 470	1 458
Summa skulder		13 236	12 793	10 722	10 407
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		24 624	23 350	16 406	15 536
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
1. Pantar och därmed jämförliga säkerheter	29	113	116	1 428	1 454
2. Ansvarsförbindelser					
a) Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar	30	2 174	2 387	2 174	2 387
b) Övriga ansvarsförbindelser	31	2	2	0	0

Kassaflödesanalys

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
		2021	2020	2021	2020
Resultat efter finansiella poster		705	485	484	361
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet					
		1 026	1 091	453	454
Betald skatt		16	2		0
Realisationsvinster/-förluster mat och immat anlägg		9	23	16	33
Förändring av avsättningar		122	97	73	42
Övriga ej likviditetspåverkande poster	32	-1	-10	-3	11
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 882	1 688	1 022	901
Förändring av rörelsekapital					
Ökning (-)/minskning (+) av varulager		-114	-123	-124	-116
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar		-335	-51	-178	-3
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder		147	61	12	95
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital		-302	-113	-290	-24
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 575	1 575	732	877
Investeringsverksamheten					
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-24	-25	-14	-12
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-1 810	-1 929	-637	-511
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-18	-14	0	-1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		91	52	1	-1
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	1	0	1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 761	-1 915	-649	-524
Finansieringsverksamheten					
Förändring av långfristiga fordringar koncernbolagen		2	-3	0	0
Förändring av långfristiga fordringar kommunen		0	12	-381	12
Förändring av långfristiga skulder koncernbolagen		374	110	0	0
Förändring av långfristiga skulder kommunen		-145	-385	300	-385
Investeringsbidrag kommunen		6	19	5	19
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		237	-247	-77	-354
Ökning (+)/minskning (-) av likvida medel		50	-587	6	-1
Likvida medel vid årets början		95	682	0	1
Likvida medel vid årets slut		145	95	6	0

Noter

Not 1. Tillämpade redovisningsprinciper

Lagstiftning och normgivning

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer, med undantag för vad som anges nedan för RKR R4 Materiella anläggningstillgångar och RKR R5 Leasing.

Kommunens bolag redovisar i enlighet med årsredovisningslagen och K3 (Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2012:1). Bolaget Väven i Umeå AB redovisar enligt internationell redovisningsstandard, IFRS. Där avvikelser mellan regelverken för kommunkoncernen kontra bolagen finns, görs omräkning till LKBR i den sammanställda redovisningen, förutom vad gäller pensioner. Det delägda bolaget Väven i Umeå AB redovisas i den sammanställda redovisningen utifrån de principer som beskrivs under rubriken Sammanställd redovisning nedan.

Tillämpade redovisningsprinciper i denna årsredovisning överensstämmer med dem som tillämpades vid upprättande av årsredovisning för 2020. Med anledning av införandet av LKBR 2019 har byte av redovisningsprinciper genomförts från och med ingången av räkenskapsåret 2019.

Värderings- och omräkningsprinciper

I kommunens bokslut har de grundläggande principer som LKBR reglerar tillämpats.

Värdering av tillgångar, avsättningar och skulder baseras på försiktighetsprincipen. Den innebär att tillgångar inte övervärderas och skulder inte undervärderas, så att redovisningen tas fram med rimlig försiktighet och ger en försiktig bild av kommunkoncernens resultat och ställning.

Avsättningar värderas så att de motsvarar den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen.

Tillgångar och skulder har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde om inget annat anges nedan.

Poster i utländsk valuta har omräknats till svenska kronor enligt den växelkurs som gäller på balansdagen.

Tillgångar och skulder klassificeras som kortfristiga om de har en förfallotid inom ett år från balansdagen. Tillgångar/skulder med en lägre förfallotid klassificeras som långfristiga.

Undantag från RKR:s rekommendationer:*Undantag från RKR R4 Materiella anläggningstillgångar*

Enligt rekommendationen ska restvärde och nyttjandeperiod för anläggningar omprövas systematiskt. Rutinbeskrivningar för omprövning behöver arbetas fram för att uppfylla rekommendationen fullt ut. Detta arbete beräknas börja under 2022.

Undantag från RKR R5 Leasing

I denna årsredovisning avviker kommunen, i likhet med tidigare år, från rekommendationen RKR R5 Leasing. Kommunen gör undantaget då systemstöd saknas och att kommunen inte nått i mål med att få en helhetsbild över befintliga finansiella leasingavtal. Rekommendationen kan därmed inte efterlevas. Det gäller både klassificering av leasingavtal och redovisning av framtida minimileaseavgifter på olika förfallotidpunkter; inom ett år, senare än ett år men inom fem år och senare än fem år. Rekommendationen ska tillämpas vid redovisning av leasingavtal (hyresavtal)⁴¹.

I årsredovisningen klassificeras samtliga leasingavtal som operationella leasingavtal och leasingavgifterna fördelas linjärt över leasingperioden. Kulturförvaltningen nyttjar lokaler i fastigheten Väven från bolaget Väven i Umeå AB. Hyresavtalet löper på 25 år och redovisas även det som operationell leasing.

Under 2021 har ett arbete initierats för redovisning av finansiell leasing utifrån RKR:s rekommendation och inventering av avtal för lokalhyra har påbörjats under 2021. Implementering av RKR:s rekommendation innebär ett omfattande arbete med inventering, klassificering av samtliga avtal för hyra/leasing, framtagande av upplysningar till noter samt redovisning av finansiella leasingavtal i balansräkningen. Införandet av redovisning av finansiella leasingavtal beräknas genomföras under 2022.

Vid införande av rekommendationen påverkas främst balansräkningen då redovisning av de finansiella leasingavtalen innebär att en leasingtillgång och en leasingskuld redovisas i balansräkningen. Det får i sin tur påverka på vissa av kommunens och kommunkoncernens nyckeltal såsom soliditet och skuldsättningsgrad. Resultaträkningen påverkas på kostnadssidan netto av de leasingavgifter som betalas minus avskrivningar på leasingtillgången och beräknad ränta på leasingskulden. Detta innebär en mindre påverkan på resultaträkningen än på balansräkningen. I samband med arbetet med införandet utreds vilka de beloppsmässiga konsekvenser en ändrad redovisning bedöms få på resultat och ställning i kommunen och kommunkoncernen.

---

⁴¹ Ett leasingavtal är ett avtal enligt vilket en leasegivare enligt avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar. Leasingavtal kallas ibland hyresavtal, särskilt när det gäller leasing (hyra) av fastighet.

Jämförelsestörande poster

Året och fjolåret har präglats av coronapandemin, men i olika utsträckning. Det har medfört konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget.

Information om jämförelsestörande poster med anledning av coronapandemin lämnas i enlighet med RKR R11 Extraordinära och jämförelsestörande poster i separat not till berörda resultatposter i resultaträkningen. Redovisning görs av poster på 4 mnkr eller mer.

En viss osäkerhet finns i lämnade uppgifter mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband, eftersom verksamheter inte har bedrivits på samma sätt i pandemin som tidigare år.

Intäkter

Intäkter som är hänförliga till räkenskapsåret tas med i bokslutet, oavsett tidpunkten för betalningen. Intäkter tas upp först när samtliga intäktskriterier enligt RKR R2 är uppfyllda:

- Inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla kommunen.
- De eventuella utgifter som uppkommit eller som förväntas uppkomma till följd av transaktionen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Villkoren för den ekonomiska uppgörelsen har i allt väsentligt fullgjorts.

En intäkt redovisas till det värde kommunen erhållit eller kommer att erhålla.

EU-bidrag och riktade statsbidrag redovisas enligt det aktuella bidragets villkor och restriktioner.

Under 2021 har Äldreomsorgssatsningen (41 mnkr) och Skolmiljarden (15 mnkr) omklassificerats från riktade till generella statsbidrag⁴² med 56 mnkr sammantaget i enlighet med RKR:s förtydligande. I delårsrapporten redovisades de som riktade statsbidrag bland verksamhetens intäkter.

Skatteintäkter redovisas i kommunen det år som de skattskyldigas inkomst tas upp till beskattning. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkterna baseras på SKR:s decemberprognos.

Umeå kommun har inte tagit ut några gatukostnadsersättningar under 2020 och 2021, vilket gör att några gatukostnadsersättningar inte redovisas.

---

⁴² Under 2021 har äldreomsorgssatsningen och Skolmiljarden omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. RKR informerar om att det av Socialstyrelsens anvisningar för att rekvirera statsbidrag för 2021 framgår att rekvirerade medel för 2021 inte kommer att återkrävas och att de därmed ska redovisas som generella statsbidrag enligt RKR R2 Intäkter. I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag.

Redovisning av extra generella statsbidrag i coronapandemin

Extra generella statsbidrag som har erhållits i samband med coronapandemin redovisas enligt RKR:s yttrande från september 2020⁴³. De extra generella statsbidrag som har beslutats av riksdagen för respektive år har schablonmässigt redovisats med 1/12 per månad över räkenskapsåret. Extra generella statsbidrag som har beslutats uppgår totalt till:

Extra generella statsbidrag (mnkr)	2020	2021
Riksdagsbeslut, februari 2020	21,7	
Riksdagsbeslut, juni 2020	220,2	107,9
Riksdagsbeslut, november och december 2020		87,4
Summa	241,9	195,3

Under 2020 aviserade staten även ett bidrag till kommuner kopplat till de tillfälligt ändrade reglerna för periodiseringsfond. Bidraget påverkade inte årets åtta första månader 2020 då det beslutades först efter delårsrapportperiodens utgång, i samband med budgetpropositionen för 2021 (september 2020). I årsredovisningen har några intäkter inte redovisats separat för detta då posten från 2021 ingår i utjämningsystemet och redovisas i resultaträkningen under Generella statsbidrag och utjämning.

Redovisning av lämnade rabatter på hyra

Lämnade rabatter på hyror i samband med coronapandemin redovisas i den period som rabatten är hänförlig till; enligt RKR:s yttrande från september 2020⁴⁴, vilket hänvisar till Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2020:1).

Redovisning av kostnadsersättningar

Redovisning av ersättning för sjuklönekostnader: Den ersättning som kommunen erhållit från staten för sjuklönekostnader i samband med coronapandemin redovisas bland verksamhetens intäkter den månad sjuklönekostnaden har uppstått. I årsredovisningen för 2020 redovisades inte någon ersättningen för december månad, då intäktskriterierna i RKR R2⁴⁵ inte var uppfyllda på balansdagen då tilldelning av medel beslutades först efter balansdagen. I årsredovisningen för 2021 redovisades inte någon ersättning för december månad, då beslut om tilldelning av medel för perioden december 2021–mars 2022 beslutades i februari 2022.

Verksamhetens kostnader

Utgifter redovisas som kostnad det räkenskapsår som kostnaden hör till. Vid periodisering är utgångspunkten leverans av varan eller tjänsten utifrån ingången överenskommelse. Enligt

⁴³ Yttrande om vissa redovisningsfrågor med anledning av särskilda omständigheter kopplade till coronapandemin (RKR september 2020).

⁴⁴ Yttrande om vissa redovisningsfrågor med anledning av särskilda omständigheter kopplade till coronapandemin (RKR september 2020).

⁴⁵ Yttrande med anledning av fråga kopplad till merkostnadsersättning från Socialstyrelsen till följd av covid-19 (RKR januari 2021).

kommunens anvisningar ska väsentliga belopp periodiseras (större än 1,5 prisbasbelopp. Prisbasbeloppet är för år 2021 47 600 kronor och för år 2020 47 300 kronor).

Pensionskostnader

Kostnader för pensioner redovisas enligt blandmodellen (LKBR). Det innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas som pensionskostnad det år pensionen utbetalas och för pensioner intjänade efter 1998 redovisas pensionskostnaden det år pensionen tjänas in. Under året intjänad avgiftsbestämd ålderspension (4,5 procent av lönen) redovisas som kortfristig skuld, till den del den inte utbetalats och betalas i sin helhet ut till placeringsinstitut utifrån den anställdes individuella val.

Kommunen genomförde 2005 en försäkringslösning för före detta anställda födda åren 1940–1941. År 2007 bildades en pensionsstiftelse i kommunen för före detta anställda födda tidigare än 1936. Kommunen genomförde under år 2021 en partiell inlösen av pensioner via en försäkringslösning för anställda födda mellan 1959–1962. Pensionsförsäkringslösningarna reducerar pensionsförpliktelserna i kommunens ansvarsförbindelse. Gottgörelse från pensionsstiftelsen redovisas som reducering av utbetalda pensioner.

Kommunens bolag tryggar sina pensionsförpliktelser genom en pensionsstiftelse och genom försäkringslösning.

Avskrivningar

För materiella anläggningstillgångar görs avskrivning för hela den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning. Avskrivning beräknas på anskaffningsvärde med avdrag för eventuellt restvärde. Avskrivning beräknas och bokförs från och med månaden efter anskaffning eller att tillgången har tagits i bruk.

Mark och konst avskrivs inte.

Komponentavskrivning tillämpas för fastighetsinvesteringar och för investeringar i infrastruktur som gator, vägar, parker, broar och hamnverksamhet för tillgångar med väsentliga och identifierbara komponenter för avskrivning. För beskrivning av komponenter och procentsatser för avskrivning se tabell 24.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella rättigheter av väsentligt värde som medför framtida ekonomiska fördelar tas upp som immateriell anläggningstillgång. Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning. Enligt LKBR 7 kap. 3§ ska nyttjandeperioden för en immateriell anläggningstillgång uppgå till högst fem år om inte en annan längre tid kan fastställas.

Förvärvade IT licenser skrivs av linjärt under avtalstiden som är 3–7 år och kommunen har därmed immateriella tillgångar avseende system med nyttjandeperioder över 5 år.

Materiella anläggningstillgångar

Med anläggningstillgångar avses tillgångar som är avsedda att nyttjas stadigvarande i verksamheten. Materiella anläggningstillgångar är anläggningstillgångar som har ett bestående värde för kommunen och som är synligt påvisbara. Tillgångar aktiveras som en anläggningstillgång i balansräkningen när beloppet överstiger ett prisbasbelopp och nyttjandeperioden överstiger tre år.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivning. Avskrivning görs utifrån bedömd nyttjandeperiod. Avskrivningen speglar tillgångens förbrukning och görs linjärt för samtliga tillgångar som är föremål för värdeminskning. Mark och konst skrivs inte av.

Som anskaffningsvärde redovisas kostnader för tillgångens inköp, men inte räntekostnader och andra finansiella kostnader.

Investeringsbidrag redovisas från och med räkenskapsåret 2019 som en långfristig skuld. Skulden upplöses och intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande. För investeringar anskaffade före 2019 redovisas investeringsbidrag som en minskning av anskaffningsvärdet.

Pågående anläggningar aktiveras som anläggningstillgång när de tas i bruk. Avskrivning av maskiner, inventarier och byggnader påbörjas när anläggningen är tagen i bruk.

Umeå kommuns byggnader i form av verksamhetsfastigheter och affärsfastigheter är indelade i sex olika komponentgrupper. Varje komponentgrupp delas därefter upp i sex olika komponenttyper. Respektive komponenttyp har en avskrivningstid mellan 10 och 60 år.

Huvudsakligen tillämpas följande nyttjandeperioder:

Tabell 24. Materiella anläggningstillgångar – komponenter och nyttjandeperioder

Anläggningstillgång	Antal komponenter	Nyttjandeperioder
Gator	8	10, 20, 40, 50 och 60 år
Gågata/torg	8	40 år
Broar, tunnlar	5	40 och 80 år
Parker	2–4	5, 15, 20 och 40 år
Hamn	15	10, 15, 20, 25, 30, 40, 50 och 100 år
Byggnader	6	10, 15, 20, 30, 40 och 60 år
Maskiner och inventarier	0	3, 5, 7 och 10 år

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp som beräknas inflyta.

Omsättningstillgångar värderas som det lägsta av anskaffningsvärdet eller verkligt värde. Elcertifikat är undantagna eftersom de värderas till marknadsvärde på balansdagen och redovisas som lagertillgång.

Kundfordringar äldre än nio månader har bedömts som osäkra fordringar och reserverats. För övriga osäkra fordringar har en individuell bedömning gjorts.

Exploateringstillgångar som är under bearbetning eller är färdiga att avyttras redovisas som omsättningstillgångar.

Som lager redovisas den skyddsutrustning som köpts in i samarbetet mellan kommunerna i Västerbotten och regionen under coronapandemin, men som Umeå kommun inte har förbrukat på balansdagen. Lagret har värderats enligt lägsta värdets princip.

Pensionsförpliktelser

Kommunen redovisar sina pensionsförpliktelser enligt den lagstadgade blandmodellen. Det innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och kostnadsförs först i samband med utbetalning. Blandmodellen innebär också att förmånsbestämd ålderspension, samt även särskild avtalspension och visstidspensioner som tjänats in från och med 1998 kostnadsförs löpande och redovisas som avsättning. Avsättningen avser främst pensionsskuld för personer som tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp. Förpliktelser för pensioner beräknas enligt gällande praxis i kommunal verksamhet enligt RIPS-riktlinjerna och har beräknats av KPA.

Kommunen har satt av medel till kommunens pensionsstiftelse för tidigare anställda födda före 1936.

Kommunen genomförde under år 2021 en partiell inlösen av pensioner via en försäkringslösning för anställda födda mellan 1959–1962. Kommunen genomförde 2005 en försäkringslösning för före detta anställda födda åren 1940–1941. Pensionsförsäkringslösningarna reducerar pensionsförpliktelserna i kommunens ansvarsförbindelse.

Pensionsförpliktelser till anställda i kommunens bolag redovisas enligt K3, förutom för Väven i Umeå AB, där beräkningen görs enligt IFRS.

Löneskatt har beräknats (24,26 procent) på ansvarsförbindelse och avsättning i kommunen samt redovisade pensionskostnader i kommunens bolag.

Andra avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när en legal förpliktelse uppstår som en följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Kortfristiga skulder

Skulder med förfallotidpunkt inom ett år redovisas som kortfristig skuld. Skulder med förfallotidpunkt senare än ett år redovisas som långfristig skuld. Klassificering mellan långfristiga och kortfristiga lån definieras utifrån ändamålet med lånen och inte efter löptid, då lån med kortare löptid omsätts och ersätts med nya lån.

Beslutade, inte utbetalda bidrag till utomstående har skuldförts i årsbokslutet.

Skuldförvaltning och säkringsredovisning

Finansverksamheten inom den kommunala koncernen regleras i kommunfullmäktiges finanspolicy samt kommunstyrelsens regler och riktlinjer för finansiell verksamhet. Finansverksamheten bedrivs inom Umeå kommuns internbank, som finansierar den koncerngemensamma skuldportföljen för kommunen och dess majoritetsägda bolag med externa krediter. De externa krediterna redovisas till nominellt värde.

De lån som tas upp av internbanken och som förfaller till betalning under det kommande året beräknas refinansieras i sin helhet mot bakgrund av det investeringsbehov som kommunkoncernen står inför. Av denna anledning klassificeras alla lån som långfristiga i redovisningen.

Av reglerna för finansverksamheten framgår att ränterisk, det vill säga risken att negativa resultat effekter orsakat av kraftiga ränterörelser, ska begränsas genom spridning av ränteförfall på olika löptider. Kommunkoncernen använder utifrån detta räntederivat för att säkra ränterisken. Alla räntederivatinnehav kvalificerar för säkringsredovisning vilket innebär att ingen skuld redovisas för derivat med negativt marknadsvärde. Ränteswapparnas kuponger redovisas som en del i räntekostnaderna.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och redovisar in- och utbetalningar under räkenskapsåret. Till posten likvida medel i kassaflödesanalysen klassificeras kassa- och banktillgodohavanden.

Sammanställd redovisning

Den kommunala koncernen i Umeå omfattar kommunen tillsammans med de kommunala koncernföretagen⁴⁶. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den

---

⁴⁶ Med kommunalt koncernföretag avses enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) en juridisk person över vars verksamhet kommunen har ett varaktigt betydande inflytande. Betydande inflytande definieras som mer än 20 procents ägande, eller om företaget har särskild betydelse för kommunens verksamhet eller ekonomi. Företag som samägs med annan kommun och vars verksamhet är en kommunal angelägenhet anses ha särskild betydelse för kommunens verksamhet och utgör därmed ett kommunalt koncernföretag.

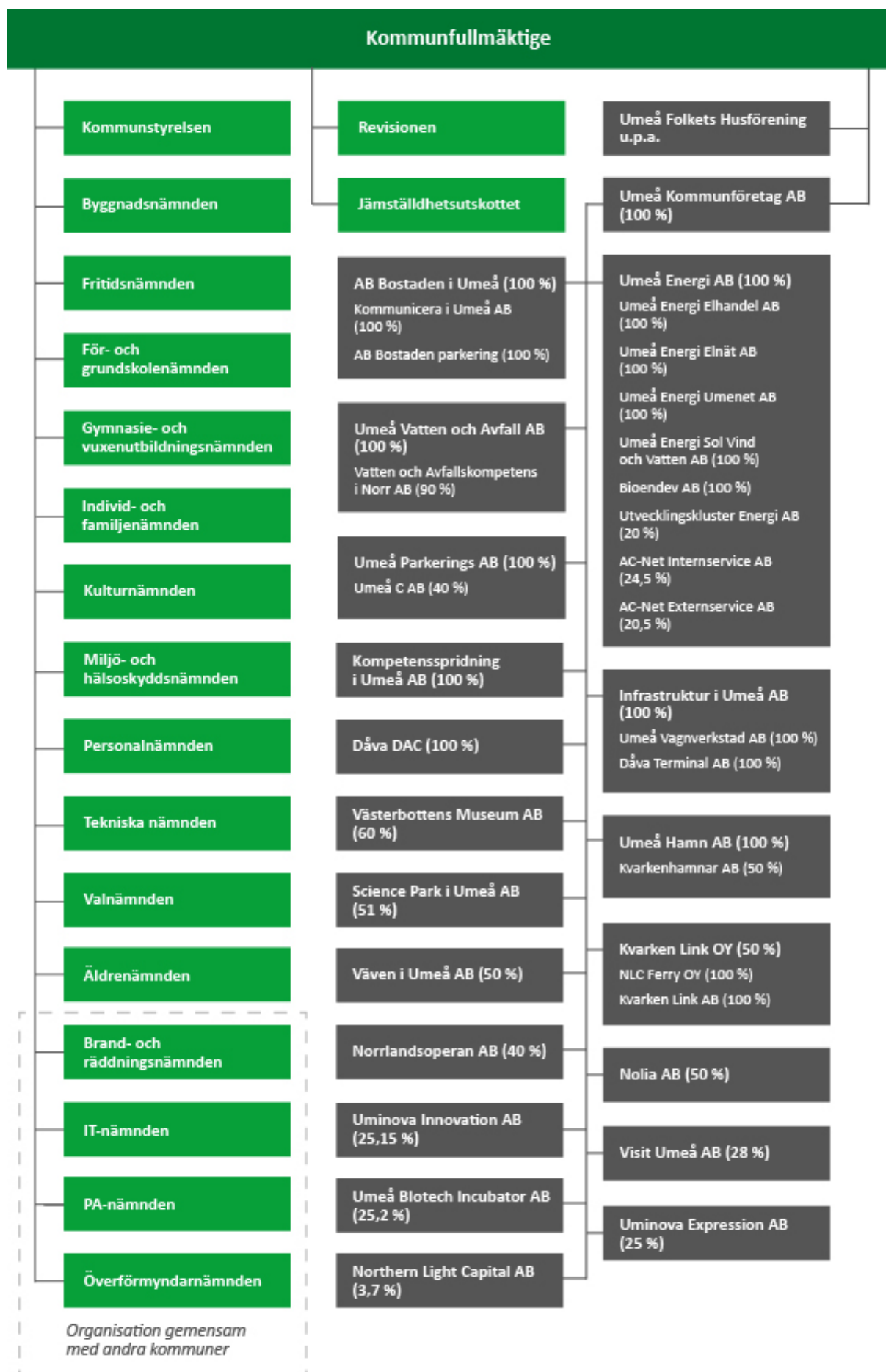
kommunala verksamhet som bedrivs, oavsett vilken juridisk person som utför den. Den sammanställda redovisningen i Umeå kommunkoncern omfattar Umeå kommun och de bolag där kommunen äger minst 20 procent i röstandel eller har ett varaktigt betydande inflytande.

I den sammanställda redovisningen ingår Umeå Kommunföretag AB (100 procent) med dotter- och dotterdotterföretag och Umeå Folkets Husförening u.p.a. (98 procent konsolidering, 6 procent röster). Den kommunala koncernen beskrivs i bild 2 Kommunkoncernen.

Under 2021 har den kommunala koncernens sammansättning förändrats enligt följande:

- Ägandet av Nolia har ökats från 33,3 procent till 50 procent.
- Ägandet av Vatten- och avfallskompetens i Norr AB har minskat från 95 procent till 90 procent.

Bild 2. Kommunkoncernen

Den sammanställda redovisningen har upprättats utifrån proportionell konsolidering (klyvningsmetoden) från och med årsskiftet 2018/2019, förutom det undantag som beskrivs nedan för Väven i Umeå AB. Klyvningsmetoden innebär att endast ägd andel av de kommunala koncernföretagens⁴⁷ räkenskapsposter medtas i de sammanställda räkenskaperna.

Den sammanställda redovisningen utgår från underkoncernernas bokslut. Koncernredovisning i de civilrättsliga koncernerna upprättas utifrån upprättade förvärvsanalyser med full konsolidering när moderbolaget har en röstandel överstigande 50 procent i ett dotterbolag.

Koncerninterna mellanhavanden har eliminerats i de sammanställda räkenskaperna. All kommunkoncernintern fakturering görs utan vinstpåslag. Undantagen utgörs av försäljning av el samt bostadsföretagets uthyrning av bostäder och lokaler, som sker på affärsmässiga grunder.

Intressebolaget Väven i Umeå AB konsolideras i den sammanställda redovisningen genom kapitalandelsmetoden. Bolaget tillämpar IFRS-regelverket i sina räkenskaper, vilket innebär att en annan värderingsprincip för tillgångar tillämpas i bolaget jämfört med i kommunen. Bolaget konsolideras i Umeå kommunkoncern enligt kapitalandelsmetoden med åberopande av särskilda skäl (LKBR 12:5), då en justering till kommunens tillämpade redovisningsregler hade medfört en alltför komplicerad omvärdering och omräkning.

Dotterföretagets obeskattade reserver har i balansräkningen betraktats dels som eget kapital (79,4 procent) dels som latent skatt (20,6 procent). I resultaträkningen har dotterföretagets bokslutsdispositioner exklusive latent skatt återförts och ingår i posten Förändring av eget kapital.

I den sammanställda redovisningen avviker redovisning av offentliga investeringsbidrag från RKR R2 Intäkter, då de i kommunens bolag redovisas som en minskning av tillgångens värde.

Umeå kommuns VA-verksamhet bedrivs genom kommunkoncernbolaget Umeå Vatten och Avfall AB. Anslutningsavgifter till VA-nätet periodiseras över 30 år.

Behovet av nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar bedöms årligen. Vid varje balansdag analyserar kommunkoncernen de redovisade värdena för materiella och immateriella anläggningstillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknar kommunkoncernen återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör. Vid varje balansdag görs även en bedömning om

---

⁴⁷ Ett kommunalt koncernföretag är enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR 2:5 §) en juridisk person över vars verksamhet, mål och strategier kommuner har ett *varaktigt betydande inflytande*. Kommuner kan utöva ett sådant inflytande själva eller tillsammans med ett eller flera kommunala koncernföretag. Lagen säger också att ett *betydande inflytande* ska anses finnas vid ett innehav av minst tjugo procent av rösterna i en juridisk persons beslutande organ, om inte annat framgår av omständigheterna. Om inflytandet inte är betydande ska den juridiska personen ändå anses vara ett kommunalt koncernföretag om den har *särskild betydelse* för kommunens verksamhet eller ekonomi.

den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen helt eller delvis.

Principer för drift- och investeringsredovisning

Kommunens drift- och investeringsbudget bygger på en budget från fullmäktige med nettoanslag till var och en av kommunens styrelse och nämnder. Under 2021 har tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder beslutats, se bilaga 3.

Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Det innebär att kapitalkostnader inte fördelas internt utan redovisas gemensamt för hela kommunen.

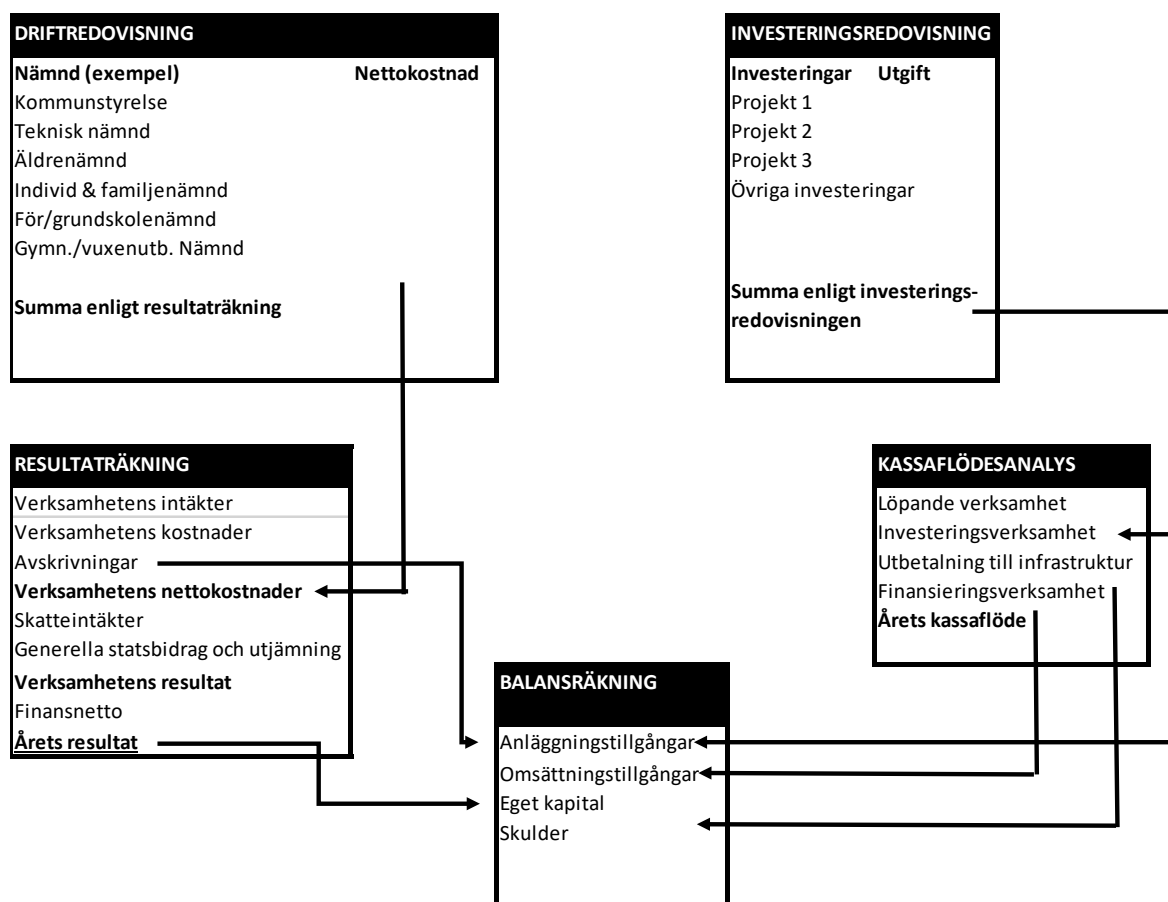
Kommunens drift- och investeringsbudget bygger på ett personalomkostnadspålägg på 40,15 procent (39,15 procent) och kapitalkostnader för avskrivning och ränta som baseras på en internränta om 2,5 procent.

På lönekostnader läggs ett kalkylmässigt personalomkostnadspålägg, som redovisas i internredovisningen för styrelse och nämnders verksamheter. Skillnaden mellan faktiskt och kalkylmässigt personalomkostnadspålägg redovisas centralt inom kommunstyrelsen.

Avskrivningar redovisas i driftredovisningen under kommunstyrelsen, som en kommungemensam kostnad.

Sambandet mellan drift- och investeringsredovisning och årsredovisningens övriga delar framgår översiktligt nedan. Driftredovisningen summeras i resultaträkningsposten verksamhetens nettokostnad, utifrån vad som har beskrivits ovan om redovisningsprinciper för drifts- och investeringsredovisningen. Investeringsredovisningen summeras i kassaflödesrapportens poster Investering i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar.

Bild 3. Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Not 2. Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar⁴⁸

Under året har inga ändrade uppskattningar och bedömningar gjorts. Några väsentliga effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar har därför inte inträffat.

Not 3. Upplösning om upprättade särredovisningar

Följande särredovisningar har upprättats inom kommunkoncernen under räkenskapsåret:

Redovisningen avser	Lagstiftning	Finns tillgänglig på/hos:
Årsrapport vatten och avlopp	Lag om allmänna vattentjänster	www.vakin.se
Årsrapport avfall och återvinning	Kommunallagen (självkostnadsprincipen),	www.vakin.se
Hållbarhetsrapport	Årsredovisningslagen	www.vakin.se
Elnätsverksamhet	Ellagen (1997:857)	Umeå Energi AB
Fjärrvärmeverksamhet	Fjärrvärmelag (2008:263)	Umeå Energi AB

⁴⁸ Enligt RKR R12 är uppskattningar och bedömningar sådana antaganden som måste göras som underlag för mätning inom ramen för fastställda redovisningsprinciper.

Not 4. Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster kommer av händelser eller transaktioner som förekommer sällan och är viktiga att informera om vid jämförelse med andra redovisningsperioder. Upplysning om resultateffekten av händelser eller transaktioner som är jämförelsestörande lämnas i denna not.

Året och fjolåret har präglats av coronapandemin, men i olika utsträckning. Detta har medfört konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget. En viss osäkerhet finns i lämnade uppgifter nedan mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband. Det är eftersom verksamheter inte har bedrivits på samma sätt i pandemin som tidigare år. Poster under 4 mnkr har inte tagits upp bland jämförelsestörande poster.

Jämförelsestörande poster (mnkr)	Beskrivning	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2021	2020	2021	2020
Verksamhetens intäkter ökar /minskar (+/-)	Entréintäkter inom badverksamheten	-18	-11	-18	-11
	Uthyrning av lokaler till föreningar	-5	-4	-5	-4
	Statsbidrag inom utbildning i pandemin	12	0	12	0
	Statsbidrag inom omsorg i pandemin	56	30	56	30
	Intäkter för skyddsutrustning som fakturerats övriga kommuner i Västerbotten och regionen.	28	34	28	34
	Ersättning från staten för sjuklönekostnader	25	59	25	59
	Högre intäkter för krafthandeln då elpriser ökat	86	0	86	0
	Högre intäkter från försäljning exploateringsmark	118	0	118	0
	Summa ökning netto av verksamhetens intäkter	302	108	302	108
Verksamhetens kostnader ökar/minskar (-/+)	Minskade resekostnader	11	10	11	10
	Minskade kostnader för utbildningar	5	9	5	9
	Ökade kostnader för kollektivtrafiken	-10	0	-10	0
	Minskade kostnader för färdtjänstverksamhet	17	14	17	14
	Minskade kostnader för minskad verksamhet inom badanläggningar	12	0	12	0
	Minskade livsmedelskostnader	5	0	5	0
	Högre sjuklönekostnader	-14	-22	-14	-22
	Kostnader inom omsorg lägre (+) /högre (-) i pandemin	-17	39	-17	39
	Personalkostnader inom utbildning lägre i pandemin	10	44	10	44
	Kostnader för skyddsutrustning som fakturerats övriga kommuner i Västerbotten och regionen (se verksamhetens intäkter)	-28	-34	-28	-34
	Kostnad för skyddsmateriel har ökat (främst inom Individ- och familjenämndens samt Äldrenämndens verksamheter)	-10	-14	-10	-14
	Underhåll minskat på grund av brist på tillgång till material och restriktioner i pandemin	0	4	0	4

Jämförelsestörande poster (mnkr)	Beskrivning	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2021	2020	2021	2020
	Avskrivningar har minskat på grund av förskjutna och ej genomförda investeringar	4	6	4	6
	Anskaffningskostnader för såld exploateringsmark	-11	0	-11	0
	Snöröjning 2021 på grund av en extremt snörik vinter 2021, där endast snömängden 1988 varit högre inom överskådlig tid	-67	0	-67	0
	Kostnader för partiell inlösen av pensionsskuld inklusive särskild löneskatt	-195	0	-195	0
	Summa ökning/minskning netto av verksamhetens kostnader	-288	56	-288	56
Skatteintäkter	Kommunens skatteintäkter har påverkats av pandemin. År 2020 innebar kraftiga budgetavvikelser för skatteintäkter, vilket staten kompenserade genom beslut om extra statsbidrag i coronapandemin för år 2020–2022. Utfallet för 2021 är lägre än förväntat. Förväntan för jämförelsestörande poster för 2020 och 2021 utgår från fullmäktiges budgetbeslut 2019 (före pandemin) för budget år 2020 och plan 2021–2023.	-83	-201	-83	-201
Generella statsbidrag och utjämning	Generella statsbidrag och utjämning har ökat mot bakgrund av de beslut som riksdagen fattat med anledning av coronapandemin 2020. Några motsvarande nya beslut har inte fastställts under 2021.	195	236	195	236
Finansiella kostnader	Lägre räntekostnader på grund av att investeringarna kraftigt minskats till följd av pandemin. Detta har gjort att amortering har kunnat göras, vilket sänkt räntekostnaderna.	8	6	8	6
Summa jämförelsestörande poster		134	205	134	205

Not 5. Kostnad för räkenskapsrevision

Nedan redovisas kostnad för räkenskapsrevision i kommunkoncernen och kommunen. Med räkenskapsrevision menas granskning av bokföring, delårsrapport och årsredovisning. Kostnader för övrig revision redovisas också nedan. I den ingår förtroendevalda revisorers och lekmanrevisorers granskning av verksamheten samt annan revision som genomförts, men som inte är räkenskapsrevision.

Kostnad för räkenskapsrevision (tkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2021	2020	2021	2020
Sakkunnigt biträde	1 257	1 483	370	365
Förtroendevalda revisorer	85	99	85	85
Kostnader för räkenskapsrevision	1 342	1 582	455	450
Kostnader för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	3 444	3 378	2 926	2 489
Förtroendevalda revisorer	631	544	631	544
Kostnader för övrig revision	4 075	3 922	3 557	3 033
Total kostnad för revision	5 417	5 504	4 012	3 483

Noter till resultaträkningen

Not 6: Verksamhetens intäkter (mnkr)	Umeå kommun	
	2021	2020
Kommun		
Försäljningsintäkter	97	93
Försäljning elkraft	246	154
Taxor och avgifter	305	303
Hyror och arrenden	186	181
Erhållna statliga bidrag	742	679
Övriga erhållna bidrag	55	54
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	212	230
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	119	46
Realisationsvinster försäljning av anläggningstillgångar	0	1
Summa kommun	1 963	1 741
Koncernbolag	3 583	3 315
Avgår interna poster	-523	-542
Summa verksamhets intäkter	5 023	4 514
Not 7: Verksamhetens kostnader (mnkr)	2021	2020
Kommun		
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-5 180	-4 955
Pensionskostnader	-526	-348
Lämnade bidrag	-554	-541
Köp av verksamhet	-1 273	-1 196
Lokal- och markhyror, leasing av inventarier *	-431	-435
Material och energi	-514	-475
Fastighetskostnader	-247	-224
Konsulttjänster och övriga tjänster	-211	-198
Realisationsförluster och utrangeringar	-16	-33
Övriga rörelsekostnader	-204	-211
Summa kommun	-9 156	-8 616
*Varav leasing av maskiner och inventarier 66 mnkr (69 mnkr)		
Koncernbolag	-2 619	-2 398
Avgår interna poster	519	542
Summa verksamhetens kostnader	-11 256	-10 472

Not 8: Avskrivningar och nedskrivningar (mnr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2021	2020	2021	2020
Avskrivning programvaror och licenser	-14	-16	-2	-3
Avskrivning mark, byggnader och tekniska anläggningar	-619	-612	-369	-367
Avskrivning maskiner och inventarier	-387	-428	-82	-84
Nedskrivning *	-7	-40	0	0
Återföring tidigare nedskrivning maskiner och inventarier på grund av utrantering	0	5	0	0
Summa	-1 026	-1 091	-453	-454
*2021: Nedskrivning i Utvecklingskluster Energi AB				
*2020: Nedskrivning av goodwill avseende Bioendev 11 mnr samt nedskrivning 20 mnr avseende finansiell leasing av maskiner och inventarier hos Bioendev.				
Not 9: Skatteintäkter (mnr)	2021	2020	2021	2020
Preliminär kommunalskatt	6 708	6 619	6 708	6 619
Preliminär slutavräkning innevarande år	149	-92	149	-92
Slutavräkningsdifferens föregående år	21	-31	21	-31
Summa	6 878	6 496	6 878	6 496
Not 10: Generella statsbidrag och utjämning (mnr)	2021	2020	2021	2020
Inkomstutjämningsbidrag	1 145	1 112	1 145	1 112
Kostnadsutjämningsbidrag	-746	-733	-746	-733
Införandebidrag	6	62	6	62
Regleringsbidrag	387	132	387	132
Bidrag för LSS utjämning	159	137	159	137
Kommunal fastighetsavgift	247	239	247	239
Stöd för att stärka välfärden	56	242	56	242
Flyktingbidrag	0	17	0	17
Summa	1 253	1 208	1 253	1 208
Not 11: Finansiella intäkter (mnr)	2021	2020	2021	2020
Ränteintäkter	4	6	147	130
Borgensavgifter, övriga finansiella intäkter	5	1	5	5
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	0	0	0	0
Ersättning från överskottsfond	0	0	4	0
Summa	9	7	156	135
Not 12: Finansiella kostnader (mnr)	2021	2020	2021	2020
Räntekostnader lån, inklusive erhållna räntebidrag	-167	-162	-148	-139
Ränterabatt Kommuninvest AB	0	6	0	6
Räntekostnad, värdesäkring pensionsåtaganden	-8	-15	-8	-15
Orealiserad värdeminskning på finansiella instrument	0	0	0	0
Reaförlust aktier och andelar	0	-4	0	0
Bankavgifter, övriga finansiella kostnader	-1	-2	-1	-1
Summa	-176	-177	-157	-149
Internbankens genomsnittliga upplåningsränta efter räntesäkring (%)			1,51	1,57
Internbankens genomsnittliga upplåningsränta före räntesäkring (%)			0,28	0,23
Räntesäkringen har påverkat kostnaden med:			111	119

Noter till balansräkningen

Not 13: Programvaror och licenser (mnkr)	Umeå kommunkoncern 2021-12-31	Umeå kommunkoncern 2020-12-31	Umeå kommun 2021-12-31	Umeå kommun 2020-12-31
Ingående anskaffningsvärde	236	222	32	31
Inköp	18	14	0	1
Överföringar	2	0	0	0
Försäljningar och utrangeringar	-1	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	255	236	32	32
Ingående ackumulerade avskrivningar	-160	-144	-23	-20
Årets avskrivning	-14	-16	-2	-3
Avskrivning försäljningar och utrangeringar	1	0	0	0
Överföring	-6	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-180	-160	-25	-23
Utgående planenligt restvärde	75	76	7	9
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år	6 år	6 år	7 år	7 år
Not 14: Goodwill (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärde	11	11	0	0
Utgående anskaffningsvärde	11	11	0	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0	0	0
Årets nedskrivning	-11	-11	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-11	-11	0	0
Utgående planenligt restvärde	0	0	0	0
Not 15: Mark, byggnader och tekniska anläggningar (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärde	23 076	21 559	11 108	10 036
Inköp	683	1 572	229	141
Försäljningar och utrangeringar	-51	-121	-46	-90
Överföringar	254	66	222	1 021
Utgående anskaffningsvärde	23 962	23 076	11 513	11 108
Ingående nedskrivning	-26	-26	-26	-26
Utgående nedskrivning	-26	-26	-26	-26
Ingående ackumulerade avskrivningar	-8 164	-7 621	-4 352	-4 042
Årets avskrivning	-619	-611	-369	-367
Avskrivning försäljningar och utrangeringar	31	68	30	57
Utgående ackumulerade avskrivningar	-8 752	-8 164	-4 691	-4 352
Utgående planenligt restvärde	15 184	14 886	6 796	6 730
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år				
Verksamhetsfastigheter	46 år	46 år	24 år	23 år
Affärsfastigheter	30 år	30 år	32 år	30 år
Publika fastigheter	37 år	36 år	37 år	36 år
Övriga fastigheter	20 år	20 år	20 år	20 år

Markreserv	86	82	86	82
Verksamhetsfastigheter	12 753	12 522	4 364	4 366
Affärsfastigheter	339	338	339	338
Publika fastigheter	1 836	1 758	1 836	1 758
Andra fastigheter	170	186	170	186
Summa	15 184	14 886	6 796	6 730
Not 16: Pågående anläggning (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 992	2 082	439	1 202
Inköp	1 367	1 362	308	276
Överföringar	-1 622	-1 452	-230	-1 039
Utgående anskaffningsvärde	1 736	1 992	516	439
Not 17: Maskiner och inventarier (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärde	10 221	9 892	975	870
Inköp	267	287	100	94
Försäljningar och utrangeringar	-245	-52	-3	-7
Överföringar	869	129	8	17
Erhållna statsbidrag för laddbussar	0	-35	0	0
Utgående anskaffningsvärde	11 114	10 221	1 079	975
Ingående nedskrivning	-209	-186	-4	-5
Försäljning, utrangering	56	0	0	1
Årets nedskrivning	0	-29	0	0
Återförd nedskrivning	0	6	0	0
Utgående nedskrivning	-153	-209	-4	-4
Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 662	-5 264	-590	-513
Årets avskrivning	-387	-428	-82	-84
Avskrivning försäljningar och utrangeringar	163	30	3	7
Överföringar	6	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 881	-5 662	-669	-590
Utgående planenligt restvärde	5 080	4 350	406	381
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år				
Maskiner och inventarier	25 år	25 år	9 år	7 år
Not 18: Aktier och andelar (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärde	241	221	333	322
Inköp	21	25	14	12
Försäljningar och utrangeringar	0	-1	0	-1
Förändring kapitalandel intressebolag inklusive utdelning till dotterbolag	-9	-4	0	0
Utgående anskaffningsvärde	253	241	347	333
Ingående nedskrivning	-8	-8	0	0
Årets nedskrivning	-7	0		
Utgående nedskrivning	-15	-8	0	0
Utgående anskaffningsvärde	238	233	347	333

Not 19: Långfristiga fordringar (mnr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Lån till Umeå Kommunföretag AB	0	0	7 049	6 655
Lån till Umeå Folkets Husförening	0	0	76	90
Parkeringsköp Upab	0	0	2	2
Lån till övriga utanför kommunkoncern	0	0	0	0
Övriga långfristiga fordringar	133	135	0	0
Summa långfristiga fordringar	133	135	7 128	6 747
Not 20: Förråd, lager och exploateringsfastigheter (mnr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Förråd, lager	127	147	14	24
Exploateringsfastigheter	398	264	398	264
Summa förråd, lager och exploateringsfastigheter	525	411	412	288
Not 21: Kortfristiga fordringar (mnr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Kundfordringar*	327	216	73	51
Interimsfordringar	822	774	458	482
Övriga kortfristiga fordringar	358	182	256	76
Summa kortfristiga fordringar	1 507	1 172	787	609
*Varav fordringar i kommunen som är äldre än en månad 16 (13) mnr.				
Not 22: Kassa och bank, kortfristiga placeringar (mnr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Kortfristiga placeringar	8	8	0	0
Kassa och bank	137	87	6	0
Summa likvida medel	145	95	6	0
Not 23: Förändring i eget kapital (mnr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Eget kapital ingående värde	9 251	8 764	4 538	4 165
Rättelse av fel, ändrad beräkning av pensionskulden vid förvaltarbyte	0	12	0	11
Rättelse av fel, Cykelgarage	-3	0	-3	0
Ändrad redovisningsprincip*	0	-1	0	-1
Valutadifferenser i utländska koncernföretag	6	-14	0	0
Förändrad ägarandel i Bioendev AB	0	5	0	0
Omföring till resultatutjämningsreserv**	-562	0	-562	0
Summa eget kapital exklusive resultatutjämningsreserv	8 692	8 766	3 973	4 176
Resultatutjämningsreserv	562	0	562	0
Periodens resultat	705	485	484	361
Eget kapital utgående värde	9 959	9 251	5 018	4 538
*2020: Utrangering av aktier i Länstrafiken 1 mnr				
**Avsättning 2020: 283 mnr, 2019: 116 mnr, 2017: 163 mnr				
Not 24: Avsättningar pensioner och liknande förpliktelser (mnr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Pensionsavsättning ingående värde inklusive löneskatt	592	550	592	550
Rättelse av ingående värde på grund av ändrad beräkning vid förvaltarbyte	0	-11	0	-11
Nyintjänad pension	45	43	45	43

Årets utbetalningar	-20	-19	-20	-19
Ränte- och basbeloppsuppräknig	8	11	8	11
Ändring av försäkringstekniska grunder	26	0	26	0
Förändring av löneskatten	14	10	14	10
Övrigt	0	4	0	4
Pensionsavsättning utgående värde inklusive löneskatt	665	592	665	592
Aktualiseringsgrad (%)	97	97	97	97
Not 25: Andra avsättningar (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Uppskjuten skatteskuld	699	653	0	0
Avsättning deponi Dova anläggning	34	34	0	0
Återställning mark vid nedmontering vindkraftverk och torvtäkt	4	4	0	0
Skadeersättning till fastigheter på grund av den allmänna VA-anläggningen	26	23	0	0
Summa andra avsättningar	763	714	0	0
Not 26: Långfristiga skulder (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Lån från kreditinstitut inklusive nyttjad checkräkningskredit kommunen	2 024	2 137	2 024	2 137
Lån från kreditinstitut inklusive nyttjad checkräkningskredit koncernföretag	8 326	7 983	7 125	6 745
Övriga långfristiga skulder	466	403	32	0
Summa långfristiga skulder	10 816	10 523	9 181	8 882
Not 27: Långfristig skuld investeringsbidrag (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Ingående värde skuld investeringsbidrag	67	48	66	48
Ny skuld investeringsbidrag	6	19	6	19
Utgående skuld investeringsbidrag	74	67	74	67
Ingående upplösning skuld investeringsbidrag	-1	0	-1	0
Årets upplösning	-2	-1	-2	-1
Utgående upplösning skuld investeringsbidrag	-3	-1	-3	-1
Utgående skuld investeringsbidrag	71	67	71	67
Not 28: Kortfristiga skulder (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder	614	567	331	316
Kortfristig del av långa lån	40	23	0	0
Övriga interimsskulder	1 210	1 162	941	947
Övriga kortfristiga skulder	485	451	198	195
Summa kortfristiga skulder	2 350	2 203	1 470	1 458
Not 29: Panter och därmed jämförliga säkerheter (mnkr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Borgensåtaganden				
Kommunägda företag				
Bostadsföretag	0	0	0	0
Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB	0	0	35	34
Umeå Kommunföretag AB	0	0	443	443
Umeå Energi AB	0	0	475	498

Kvarken Link OY	0	0	370	370
Summa kommunägda företag	0	0	1 323	1 345
Extern borgen				
Bostadsändamål	59	61	59	61
Övrig borgen	46	48	46	48
Totalt borgensåtaganden	105	109	1 428	1 454
Infriande av borgen	0	0	0	0
Panter				
Fastighetsinteckningar	3	2	0	0
Övrigt	5	5	0	0
Totalt panter	8	7	0	0
Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	113	116	1 428	1 454
Not 30 : Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna (mnr)	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inklusive löneskatt	2 387	2 330	2 387	2 330
Justering för ingående värde pensionsförpliktelse inklusive särskild löneskatt tryggt i stiftelsen	0	109	0	109
Årets utbetalningar	-110	-111	-110	-111
Ränte- och basbeloppsuppräknings	33	60	33	60
Ändringar av försäkringstekniska grunder	59	0	59	0
Nyintjänad pension	1	1	1	1
Övrigt	-15	9	-15	9
Minskning av ansvarsförbindelse genom tecknande av försäkring IPR	-139	0	-139	0
Förändring av löneskatten	-42	-11	-42	-11
Pensionsförpliktelser utgående värde inklusive löneskatt	2 174	2 387	2 174	2 387
Varav utgående värde för pensionsförpliktelse inklusive särskild löneskatt tryggt i stiftelse	78	92	78	92
Övriga upplysningar avseende pensioner				
Aktualiseringsgrad %	97	97	97	97
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	2	2	2	2
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	5	5	5	5
Antal anställda med rätt till visstidspension	0	0	0	0
Pensioner för tidigare anställda födda 1935 och tidigare är tryggade genom Umeå kommuns pensionsstiftelse. Förpliktelsen för gruppen uppgår till 63 mnr (92 mnr). Anskaffningsvärde fondandelar i stiftelsen 123 mnr (112 mnr) och marknadsvärde fondandelar 181 mnr (155 mnr). En försäkring för urval av årgång 1959–1963 tecknades under 2021 varvid förpliktelsen minskades med 139 mnr. Överskottsmedel med 13 mnr (12 mnr) finns i försäkringarna.				
Not 31: Övriga ansvarsförbindelser	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
AB Bostaden i Umeå borgensförbindelse till förmån för Fastigo	2	2	0	0
Summa övriga ansvarsförbindelser	2	2	0	0
Umeå kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser.				

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Umeå kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2021-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 510 966 139 138 kronor och totala tillgångar till 518 679 716 010 kronor.

Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 10 090 557 448 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 10 263 409 051 kronor.

Noter till kassaflödesanalysen

Not 32: Övriga ej likviditetspåverkande poster (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2021	2020	2021	2020
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar	7	0	0	0
Rättelse av pensionsavsättning	0	11	0	11
Rättelse av fel i eget kapital	3	0	-3	0
Resultatandelar i intressebolagen	-11	-21	0	0
Summa	-1	-10	-3	11

Driftredovisning

I driftredovisningen redovisas en avstämning av utfall mot fullmäktiges budget för den verksamhet som bedrivs inom kommunens styrelse och nämnder. I driftredovisningen redovisas budgetavvikelsen för verksamhetens nettokostnad. Där redovisas således inte skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansiella intäkter och kostnader.

Tabell 25. Driftredovisning per nämnd

Driftsredovisning per nämnd, (mnr) *	2021		Budgetavvikelse 2021		Prognos helår augusti 2021	Prognos- avvikelse helår 2021	2020 utfall	Budget- avvikelse 2020	
	utfall	budget	mnr	%				mnr	%
Kommunfullmäktige (revision)	-4	-4	0	0	0	0	-4	0	0
Kommunstyrelsen**	-949	-961	12	1	150	-138	-970	72	7
Valnämnden***	-1	0	-1	0	-1	0	0	0	0
För- och grundskolenämnden ****	-1 977	-2 080	103	5	60	43	-1 889	97	5
Äldrenämnden ****	-1 136	-1 150	14	1	39	-25	-1 060	58	5
Tekniska nämnden	-1 266	-1 241	-25	-2	-28	3	-1 175	27	2
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ****	-486	-509	23	5	18	5	-468	14	3
Individ- och familjenämnden	-1 405	-1 424	19	1	20	-1	-1 352	7	1
Fritidsnämnden	-145	-137	-8	-6	-16	8	-141	-12	-9
Kulturnämnden	-146	-149	3	2	2	1	-142	2	2
Byggnadsnämnden	-39	-45	6	13	7	-1	-40	1	3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-14	-15	1	7	0	1	-14	1	4
Personalnämnden	-1	-1	0	0	0	0	-1	0	0
Överförmyndarnämnden	-13	-14	1	6	1	0	-12	1	5
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-64	-64	0	0	-1	1	-62	0	0
Gemensam IT-kapacitetsnämnd, Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gemensam PA-nämnd, Umeåregionen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa verksamhetens nettokostnader	-7 646	-7 794	148	2	251	-103	-7 330	268	4

*Beloppen ovan är avrundade till närmast miljontal kronor.

**I fullmäktiges budgetbeslut för kommunstyrelsen ingår även utdelning från bolag och finansiell kostnad för pensioner i anslaget. De redovisas inte i ovan nämnda sammanställning, då de redovisas bland finansiella intäkter och kostnader och inte ingår i verksamhetens nettokostnader.

***I fullmäktiges budgetbeslut för 2020 ligger valnämndens budget under kommunstyrelsen.

****Under 2021 har Äldreomsorgssatsningen och Skolmiljarden omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. Det innebär att i tabell 25 ingår inte generella statsbidrag med följande belopp: Äldrenämnden (41 mnr), för- och grundskolenämnden (11 mnr), gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (4 mnr). I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag.

Ramjusteringar

Under året beslutades om tre ramjusteringar mellan nämnder vad gäller driftbudgeten. Samtliga ramjusteringar samt datum för beslut framgår av bilaga 3. Den budget som redovisas i årsredovisningen är budget efter dessa ramjusteringar.

Budgetavvikelse per nämnd

Styrelse och nämnders sammantagna utfall mätt utifrån verksamhetens nettokostnader enligt RKR:s normering är 7 646 mnkr (7 329 mnkr) för 2021. Det är 317 mnkr högre jämfört med samma period föregående år.

Styrelse och nämnder redovisar ett utfall som är 148 mnkr lägre än budget (79 mnkr). Intäkter från krafthandeln och från försäljning av exploateringsmark är högre än förväntat.

Coronapandemin har medfört lägre kostnader än förväntat på grund av stängd, inställd eller minskad verksamhet, samtidigt som staten har kompenserat för sjuklönekostnader och ökade kostnader. Pensionskostnaderna är högre än budget med 195 mnkr då fullmäktige har beslutat att göra en partiell inlösen av den del av pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse.

De största budgetavvikelserna har för- och grundskolenämnden (103 mnkr), gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (23 mnkr), individ- och familjenämnden (19 mnkr), äldrenämnden (14 mnkr) och kommunstyrelsen (12 mnkr). Tekniska nämnden (-25 mnkr) och fritidsnämnden (-8 mnkr) redovisar underskott 2021.

Nämnderna har påverkats i olika grad av coronapandemin, vilket präglar utfallet för året.

För- och grundskolenämndens positiva budgetavvikelse förklaras främst av högre statsbidrag än budgeterat (Skolmiljarden) samt lägre volymer än förväntat i verksamheten. Volymförändringen består av att en förändring har gjorts i befolkningsprognosen som gör att befolkningsökningen bedöms komma 2022 i stället för 2021 samt färre inskrivna barn/elever inom förskola och fritidshem som en följd av pandemin. Under 2021 har statsbidrag för Skolmiljarden omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. Det innebär att i driftredovisningen ingår inte generella statsbidrag med 11 mnkr.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens budgetavvikelse hänför sig främst till vuxenutbildning, där statsbidrag hänförliga till 2020 har utbetalts under 2021. Mindre verksamhet har kunnat genomföras i arbetsmarknadsåtgärder under coronapandemin.

Gymnasieverksamheten redovisar sammantaget ett mindre underskott. Under 2021 har statsbidrag för Skolmiljarden omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. Det innebär att i driftredovisningen ingår inte generella statsbidrag med 4 mnkr.

Individ- och familjenämndens budgetavvikelse hänför sig främst till tillfälligt stängda verksamheter, försenade uppstarter och lägre inflöde främst kopplat till

funktionshinderomsorgen. Samtidigt redovisas högre kostnader inom barn- och ungdomsvård, missbruksvård för vuxna och försörjningsstöd. Såväl lägre som högre kostnader är orsakade av coronapandemin.

Äldrenämndens budgetavvikelse förklaras främst av att hemtjänsten har lägre antal beviljade timmar än förväntat, vilket är en minskning i antalet timmar jämfört med före pandemin (2019) med cirka 13 procent.

Samtidigt är kostnader för överanställningar för att säkra bemanningen och inköp av skyddsutrustning högre, även om statsbidrag erhållits.

Under 2021 har statsbidrag för Äldreomsorgssatsningen omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. Det innebär att i driftredovisningen ingår inte generella statsbidrag med 41 mnkr.

Kommunstyrelsens budgetavvikelse förklaras främst av kostnader för partiell inlösen av pensionsskuld inklusive särskild löneskatt, ökade kostnader för pensioner som en konsekvens av förändrade livslängdsantaganden hos KPA samt lämnat bidrag till kollektivtrafiken. De ökade kostnaderna vägs delvis upp av högre resultat från försäljning av exploateringsmark och högre intäkter från krafthandeln. Samtidigt redovisas lägre arbetsgivaravgifter än beräknat kopplat till tillfälligt sänkta arbetsgivaravgifter för yngre (18–22 år).

Tekniska nämndens negativa budgetavvikelse förklaras främst av ökade kostnader i och med den snörika vintern som till viss del uppvägs av minskade kostnader i pandemin med lägre efterfrågan på färdtjänst och minskade livsmedelskostnader inom måltidsverksamheten.

Vidare förklaras budgetavvikelsen av minskade kostnader orsakat av vakanser inom bemanning samt förseningar i bland annat planerat underhåll och inköp av nytt system som förskjutits till 2022.

Fritidsnämndens negativa budgetavvikelse förklaras främst av minskade intäkter på badanläggningar och uthyrning på idrottshallar på grund av restriktioner i coronapandemin.

Prognosavvikelse per nämnd

Årets budgetavvikelse uppgår till 148 mnkr och är 103 mnkr lägre än den årsprognos som lämnades per sista augusti. Styrelse och nämnder som prognostiserade störst budgetavvikelse är kommunstyrelsen (-138 mnkr), för- och grundskolenämnden (43 mnkr), äldrenämnden (-25 mnkr) samt fritidsnämnden (8 mnkr).

Kommunstyrelsens prognosavvikelse förklaras främst av kostnader för partiell inlösen av pensionsskuld enligt fullmäktiges beslut samt ökade intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter och kraftverksamheten.

För- och grundskolenämndens prognosavvikelse förklaras av att bedömningen att återgå i ordinarie verksamhet inte infriades under hösten, utan effekterna av pandemin blev mer omfattande. Det gäller främst i förskoleverksamheten.

Äldrenämndens prognosavvikelse förklaras främst av att återgång till ordinarie verksamhet har förskjutits i och med utvecklingen i pandemin under hösten. Dessutom har utfallet påverkats av omklassificering av statsbidrag för Äldreomsorgslyftet till generella statsbidrag.

Fritidsnämndens prognosavvikelse har främst orsakats av att genomförda åtgärder för att minska coronapandemins effekter har gett större ekonomisk effekt än den bedömning som gjordes per sista augusti.

Budgetavvikelse per verksamhet⁴⁹

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)*	2021		Budgetavvikelse 2021		2020 utfall	Budgetavvikelse 2020	
	utfall	budget	mnkr	%		mnkr	%
Politisk verksamhet	-51	-53	2	3	-47	5	9
Kommunövergripande verksamheter	-459	-308	-151	-49	-361	-9	-2
Infrastruktur, skydd med mera	-1 920	-1 860	-60	-3	-1 777	55	3
Kultur och fritid	-366	-360	-7	-2	-356	-7	-2
Pedagogisk verksamhet	-2 422	-2 543	121	5	-2 316	106	4
Vård och omsorg	-2 567	-2 620	52	2	-2 438	86	3
Särskilt riktade insatser	-38	-38	0	0	-37	1	3
Affärsverksamhet	178	-14	192	1 416	2	32	106
Summa verksamhetens nettokostnader	-7 646	-7 794	148	14	-7 329	270	4

*Beloppen ovan är avrundade till närmaste miljontal kronor.

Budgetavvikelsen inom **kommunövergripande verksamheter** avser främst kostnader för partiell inlösen av pensionsskuld inklusive särskild löneskatt. Samtidigt redovisas lägre arbetsgivaravgifter än beräknat kopplat till tillfälligt sänkta arbetsgivaravgifter för yngre (18–22 år).

För **infrastruktur, skydd med mera**, avser budgetavvikelsen främst ökade kostnader i och med den snörika vintern.

Inom **pedagogisk verksamhet** förklaras den positiva budgetavvikelsen främst av lägre volymer än förväntat i verksamheten samt högre statsbidrag än budgeterat (Yrkesvux för 2020 har utbetalts

⁴⁹ Verksamhetsbegreppet utgår från SCB:s verksamhetsindelning utifrån Räkenskapsammandraget (RS).

Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Därför redovisas kostnader för lokaler, lokalvård, IT och måltidsverksamhet inom Infrastruktur, skydd med mera. Majoriteten av dessa kostnader fördelas i Räkenskapsammandraget ut till den verksamhet kostnaden hör.

under 2021). Därtill har mindre verksamhet kunnat genomföras i arbetsmarknadsåtgärder under coronapandemin.

För **vård och omsorg** förklaras budgetavvikelse främst av ett minskat inflöde och färre ansökningar till hemtjänst, tillfälligt stängda verksamheter, försenade uppstarter och lägre inflöde främst kopplat till funktionshinderomsorgen samt lägre nyttjande av färdtjänst. Samtidigt redovisas högre kostnader inom barn- och ungdomsvård, missbruksvård för vuxna och försörjningsstöd.

Kostnader för överanställningar för att säkra bemanningen och inköp av skyddsutrustning är högre, även om statsbidrag erhållits. Under 2021 har statsbidrag för Äldreomsorgssatsningen omklassificerats till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev från 7 oktober 2021. Det innebär att i driftredovisningen ingår inte generella statsbidrag med 41 mnkr.

Affärsverksamhetens positiva budgetavvikelse förklaras främst av högre resultat från försäljning av exploateringsmark och högre intäkter från krafthandeln än beräknat.

Investeringsredovisning

Kommunens investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar under året uppgår till 630 mnkr (42 procent av periodens budget), vilket är 866 mnkr lägre än budgeterat. Vid jämförelse med föregående år är utfallet 137 mnkr högre (493 mnkr) än fjolårets utfall. Avvikelsen mot budget beror främst på att budgeterade projekt har försenats eller förskjutits i tiden, detta beror till största del på överprövningar, coronapandemins påverkan på tillgång till råvaror, restriktioner et cetera.

Sett per verksamhet finns de största avvikelserna inom pedagogisk verksamhet, infrastruktur, skydd med mera samt vård och omsorg med ett överskott mot budget som summeras till 739 mnkr. För verksamheten inom **infrastruktur, skydd med mera** är överskottet 314 mnkr och de största avvikelserna redovisas på följande projekt:

- Sista etappen av den nya ringleden runt Umeå, Västra länken, som försenats väsentligt på grund av ett broras under 2020 (250 mnkr)
- Järnvägspassage Holmsund (30 mnkr). Projektering och byggande avvaktar inspel från pågående arbete med fördjupad översiktsplan för Holmsund.
- Brandstation norr (30 mnkr) Tidsplanen blev förskjuten på grund av försenad detaljplan.
- Katamarankajen (-8 mnkr). Avvikelsen exkluderar 4 mnkr i exploateringsbidrag och gatukostnadsersättning.

För **pedagogisk verksamhet** uppgår överskottet till 305 mnkr vilket beror främst på att budgeterade projekt inte nyttjat hela sin budget för året på grund av att detaljplaner har blivit överklagade och att vissa större projekt är försenade och påbörjas kommande år. De största avvikelserna per projekt är:

- Nybyggnation av Carlslund 7–9 skola, särskola och korttidstillsyn (101 mnkr). Överskottet beror på att tidsplanen blivit förskjuten på grund av att detaljplanen blivit överklagad. Byggstart är planerad till våren 2022.
- Ombyggnation av Tegs centralskola (53 mnkr). Budgetavvikelsen beror på att tidsplanen för grundskolan blivit förskjuten till stor del med anledning av pandemin.
- Varglyan (26 mnkr) byggnationen av förskolan har inte kunnat starta på grund av överklagad detaljplan.

Avvikelsen för verksamheten inom **vård och omsorg** summeras till ett överskott på 120 mnkr som främst beror på förskjutningar i investeringsprojekt. Fem budgeterade byggprojekt är kvar i fasen för behovsframställande och ett projekt har förseningar i byggprocessen då projektets genomförande är beroende av att ett annat projekt i området färdigställs.

Under 2021 framkom att fyra idrottshallar akut behövde åtgärdas för att klara större snötyngder för sammanlagt cirka 19 mnkr under året, vilket inte var inplanerat i investeringsbudgeten. Detta

gör att budgetramen för lokalanpassningar överskridits med 4 mnkr. Dessa takriskprojekt kommer att fortgå även under år 2022.

Tabell 26. Investeringsredovisning per verksamhet⁵⁰

Investeringar per verksamhet (mnkr)	Budget januari–december 2021	Utfall januari–december 2021	Budgetavvikelse januari–december 2021
Affärsverksamhet	15	15	0
Infrastruktur, skydd m.m.	477	164	314
Kommunövergripande verksamheter	168	80	88
Kultur och fritid	141	101	40
Pedagogisk verksamhet	525	221	305
Vård och omsorg	170	50	120
Totalsumma	1 496	630	866

Nedan redovisas de största investeringsprojekt som är färdigställda/slutaktiverade under år 2021 respektive de största pågående investeringsprojekten för år 2021.

Tabell 27. Största färdigställda/slutaktiverade och pågående investeringsprojekt⁵¹

Största färdigställda/slutaktiverade investeringsprojekt 2021 (mnkr)	Budget utgifter ack. tom. 2021-12-31	Utfall utgifter ack. tom. 2021-12-31	Budget-avvikelse ack. tom. 2021-12-31	Budget utgifter år 2021	Utfall utgifter år 2021	Budget-avvikelse år 2021
Tegs centralskola, idrottshall, bibliotek och fritidsgård	70	70	0	70	70	0
Norra Bullmark skola och hemtjänstlokal	62	52	9	43	33	10
Stengärdan förskola, nybyggnation	33	24	9	18	9	9
Matrisen 7, verksamhetsanpassningar hjälpmedelscentral	12	12	0	0	0	0
Katamarankajen	9	18	-9	0	1	-1
Timotejvägen	10	16	-6	0	0	0
Järnvägsgatan	10	14	-5	0	0	0
Största pågående investeringsprojekt 2021 (mnkr)	Budget utgifter ack. tom. 2021-12-31	Utfall utgifter ack. tom. 2021-12-31	Budget-avvikelse ack. tom. 2021-12-31	Budget utgifter år 2021	Utfall utgifter år 2021	Budget-avvikelse år 2021
Tegs centralskola, ombyggnation	129	76	53	82	29	53
Sörfors skola, ombyggnation	45	53	-9	25	33	-9
Carlslund, ny 7–9-skola, särskola och korttidstillsyn	123	21	101	119	18	101
Vasslan 1, byte av tak med mera	12	12	0	2	0	2
Maskinåbron	11	11	0	9	9	0

⁵⁰ Verksamhetsbegreppet utgår från SCB:s verksamhetsindelning utifrån Räkenskapssammandraget (RS). Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Därför redovisas investeringar i gemensamma lokaler samt inom lokalvård, IT och måltidsverksamhet inom kommunövergripande verksamheter. Majoriteten av dessa kostnader fördelas i Räkenskapssammandraget ut till den verksamhet kostnaden hör.

⁵¹ Kommunen har inte erhållit några bidrag för de färdigställda/slutaktiverade och pågående investeringsprojekt som redovisas i tabellen.

Investeringsredovisning

Största färdigställda/slutaktiverade investeringsprojekt 2021 (mnkr)	Budget utgifter ack. tom. 2021-12-31	Utfall utgifter ack. tom. 2021-12-31	Budget-avvikelse ack. tom. 2021-12-31	Budget utgifter år 2021	Utfall utgifter år 2021	Budget-avvikelse år 2021
Gator i Sävar	11	11	0	11	9	2
Nolia idrottshall, takriskkonstruktion	10	10	0	10	10	0
Tegelslagaren 5, invändig anpassning	10	10	0	10	10	0

Revisionsberättelse för år 2021

Till fullmäktige i Umeå kommun

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder, och genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag. Granskningen har utförts med stöd av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse, nämnder och utskott ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsd i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit de resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för år 2021".

Utifrån revisionens fördjupningsgranskningar under året vill vi särskilt lyfta fram de brister som vi identifierat i implementeringen av barnkonventionen. Vi noterar särskilt att en majoritet förtroendevalda känner sig trygga i verksamheternas barnrättsprövningar, trots att beslutsunderlagen i regel saknar en prövning av barnets bästa.

I årsredovisningens avsnitt rörande redovisningsprinciper lyfter kommunstyrelsen att den, liksom i tidigare årsredovisningar, inte uppfyller Rådet för kommunal redovisnings rekommendation om finansiell leasing. Vi vill fästa särskild uppmärksamhet vid detta, samt att revisionen genomfört en fördjupad granskning som indikerar på att tillämpning av rekommendationen skulle kunna få betydande påverkan på kommunens balansräkning och därmed väsentliga nyckeltal. Detta är en avvikelse från god redovisningssed och en anpassning till gällande regelverk är nödvändig och måste prioriteras.

Vid vår granskning av kommunens årsredovisning har vi även noterat att kommunstyrelsen inte på ett tydligt sätt utvärderar effekten av den interna kontrollen under året. Vidare noterar vi att kommunstyrelsen inte bedömer huruvida god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen uppnås eller ej. Dessa iakttagelser utgör brister i årsredovisningen 2021.

Med undantag för ovanstående iakttagelser och noteringar gör vi följande bedömningar.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och utskott samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2021.

Umeå den 13 april 2022

Ewa Miller, ordförande

Per-Erik Evaldsson, vice ordförande

Eva Arvidsson

Ulla-Britt Lindholm

Lennart Salomonsson

Marie Sandström-Öhberg

Anders Rålin

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisionsredogörelse för år 2021

Granskningsrapporter från lekmanarevisorerna i Umeå kommuns bolag

Bilagor

Bilaga 1. Sammanställning av rapporter från kommunens bolag 2021

Umeå Kommunföretag AB (UKF)

www.ukf.umea.se

Styrelseordförande: Hans Lindberg

Verkställande direktör: Fredrik Lundberg

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Coronapandemin har påverkat koncernen i olika omfattning. Bland de mest drabbade bolagen är Nolia AB, det tillsammans med Piteå Kommunföretag AB delägda bolaget, som lidit svårt då marknaden för event och konferens helt försvunnit. Detta har medfört att ägarna tillfört aktieägartillskott. Dessutom har delägarna skrivit ner värdet av aktierna i bolaget. Övriga bolag kopplade till besöksnäringen har också påverkats negativt i olika omfattning men inte krävt extrainsatser från moderbolaget.

Kollektivtrafiken i Umeå har påverkats negativt av pandemin och resandet minskade med nästan 40 procent jämfört med rekordåret 2019, vilket medfört att årets intäkter från lokaltrafiken minskade med 40 mnkr. Regeringen har kompenserat landets kollektivtrafik med två miljarder kronor under år 2021. Detta statsbidrag har inte kompenserat det reella intäktsbortfallet. För Umeås lokaltrafik uppgick statsbidraget till nära 19 mnkr. Under hösten har resandet kontinuerligt återhämtat sig och till slutet av år 2022 förväntas volymerna ligga i paritet med utfallet innan pandemin.

Trafikkostnaderna har under perioden sjunkit genom beslutade och genomförda effektivitetsåtgärder i trafikutbudet. Denna positiva avvikelse i förhållande till budget har sammantaget inneburit att det negativa underskottet för kollektivtrafiken blev cirka 10 mnkr.

BIC Factory har under året ansökt och beviljats förlängning av projektet "Innovationshubb för unga entreprenörer" till och med 2022-09-30 med den huvudsakliga motiveringen att många aktiviteter inte har kunnat genomföras på grund av pandemin. Två nya företag har antagits till inkubatorn under perioden.

Avveckling av pilotprojekt Hybricon fortlöper enligt plan och trafiken avslutades i månadsskiftet april/maj 2021. Nermontering av infrastrukturen färdigställs under våren 2022.

Den nya färjan, Aurora Botnia, levererades i augusti. Projektet har försenats i fyra månader på grund av covid-19, men ekonomiskt har projektet gått enligt plan.

Under året har personal från UKF medverkat i genomförandeplaneringen av Svenska Rallyt 2022.

Tabell 28. Koncernbidrag 2021

mnkr	Givna	Mottagna
Dåva Deponi- och Avfallscenter i Umeå AB	27	
Umeå Energi AB	17	
AB Bostaden	7	
Umeå Parkerings AB (Upab)	6	
Infrastruktur i Umeå AB (Inab)		8
Umeå Kommunföretag AB		23
Umeå Hamn AB		26
Koncernbidrag totalt	57	57

Tabell 29. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Kommunföretag AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	176	187	172	143	139
Rörelsens kostnader	-180	-208	-193	-156	-142
Resultat efter finansiella poster	-4	-21	-21	-13	197
Nettoinvesteringar	4	174	152	65	1 172
Självfinansieringsgrad (%)	0	20	12	0	0
Soliditet (%)	54	53	42	59	64
Långfristig låneskuld	524	532	578	316	334
Medelantal anställda	13	13	12	11	11

Umeå Energi ABwww.umeaenergi.se

Styrelseordförande: Emma Vigren

Verkställande direktör: Jan Ridfeldt

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under 2021 har elpriserna varit väldigt volatila och under andra halvan av året dessutom historiskt höga, speciellt i de södra delarna av Sverige. Elpriserna i norra Sverige har också nått väldigt höga nivåer och varit markant högre än under 2020. Orsaken är framför allt historiskt höga priser på gas på kontinenten i kombination med nya prisrekord på utsläppsrätter vilket höjt priserna till extremt höga nivåer. Hög försäljning och ökande antal kunder har varit gynnsamt för resultatet. De volatila priserna har skapat prissäkringsrisker som fått negativ resultatpåverkan på Umeå Energis elkraftförsäljning. I elhandelsaffären har det uppstått risker, speciellt i de fasta elavtalen. Umeå Energi har sedan flera år reducerat riskerna i elhandelsaffären och idag har cirka 20 procent av kunderna fasta elavtal. Rörliga avtal ökar kundnyttan eftersom det är det mest prisvärda över tid och minskar risken.

Investeringar i infrastruktur för Umeås utveckling och tillväxt har genomförts under året och närmare 1 200 nya anslutningar har kopplats till våra nät. Årets investeringar uppgår till 242 mnkr, varav de största är ledningsnät och fördelningsstationer för 119 mnkr, fjärrvärmeanläggning och distributionsnät 48 mnkr, fiber och kapacitet 28 mnkr samt byte till högkvalitativa elmätare 12 mnkr.

Inom energisektorn finns en stark efterfrågan på metoder för hållbar omställning och under året har ett nytt utvecklingsområde med denna inriktning inrättats. För grön infrastrukturell omställning direkt kopplat till cirkulär omställning och grönare energi är målet fossilfrihet. Här ryms utredningar av CCS (avskiljning och lagring av koldioxid), infångning av koldioxid, solcellsparker, försortering av plast och möjlighet att mäta fossilt innehåll i avfall innan förbränning. För den nya energi- och kommunikationsmarknaden utreds lösningar med utvecklad infrastruktur, till exempel batterilager, Internet of Things och sensorer för nya tjänsteplattformar för utvecklade affärer till kund med flera.

Tabell 30. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Energi AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	1 581	1 346	1 573	1 589	1 453
Rörelsens kostnader	-1 468	-1 316	-1 366	-1 409	-1 213
Resultat efter finansiella poster	112	33	156	123	177
Nettoinvesteringar	242	221	258	263	269
Självfinansieringsgrad (%)	157	138	174	144	152
Soliditet (%)	42	40	39	37	33
Långfristig låneskuld	1 738	1 801	1 904	2 064	2 243
Medelantal anställda	414	401	393	395	382

AB Bostaden i Umeå

www.bostaden.umea.se

Styrelseordförande: Margareta Rönngren

Verkställande direktör: Jerker Eriksson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Folkmängden i Umeå har växt stadigt under lång tid och förväntas fortsätta växa under kommande år. Vid årets slut är antalet lägenheter i koncernen 14 611 (14 558), varav 2 689 enkelrum och den genomsnittliga ekonomiska uthyrningsgraden för bostäder uppgick till 99 procent (99). Den genomsnittliga bostadshyran per kvm och år, exklusive enkelrum, är 1 147 (1 124) kr. Bostadens resultat efter finansiella poster uppgick till 167 mnkr (150 mnkr) och nettoomsättning uppgick till 1 107 mnkr (1 089 mnkr föregående år). Ökningen förklaras av genomförda hyresjusteringar.

De största investeringarna avser nybyggnation på fastigheten Magistern/Preceptorn (145 mnkr) där nybyggnation av 286 lägenheter pågår. En annan pågående nybyggnation är på Västteg (154 mkr) där det planeras för 363 bostäder som ska omfatta vård- och omsorgsboende, seniorboende och vanliga lägenheter. Byggnationen startade under 2021 och beräknas vara klar 2024.

På kvarteret Professorn i Ålidhem pågår en omfattande renovering (27 mnkr) där 274 enkelrum byggs om till ettor med eget kök och samtidigt skapas ytterligare 34 lägenheter av tidigare gemensamhetsutrymmen.

Efter strandade förhandlingar med Hyresgästföreningen gick ärendet vidare till Hyresmarknadskommittén HMK, som beslutade att hyrorna ska höjas med i genomsnitt 1,5 procent. Avtalet gäller från och med 1 april 2021 till 31 mars 2022 på de fastigheter som ingår i förhandlingsordningen. Ett yrkande för hyresförhandling 2022 gällande bostadslägenheter, överlämnades i slutet av januari till Hyresgästföreningen och förhandlingarna kommer att påbörjas i slutet av januari.

Tabell 31. Översikt över verksamhetens utveckling för AB Bostaden i Umeå

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	1 107	1 089	1 053	1 021	1 940
Rörelsens kostnader	-940	-939	-942	-878	-962
Resultat efter finansiella poster	166	150	111	143	978
Nettoinvesteringar	498	406	478	361	403
Självfinansieringsgrad (%)	70	85	64	85	280
Soliditet (%)	43	43	43	44	43
Långfristig låneskuld	3 250	3 173	3 141	2 980	2 920
Medelantal anställda	168	180	176	178	181

Umeå Vatten och Avfall AB (Umeva)

www.vakin.se

Styrelseordförande: Per-Erik Johansson

Verkställande direktör: Robert Hansson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Umeva fortsätter att ställa om VA-verksamheten till att arbeta mer proaktivt med övervakning, kontroll och underhåll av fysiska anläggningstillgångar. En utökad mätning av flöden, tryck och nivåer i våra ledningsnät medför att bolaget i ett tidigt skede kan registrera avvikelser såsom läckage av dricksvatten och tillskott av ovidkommande vatten till spillvattenledningar. Detta resulterar i att åtgärder kan planeras och genomföras mer kostnadseffektivt.

Undersökningar av en grundvattentäkt i Vännäs kommun pågår. Alla genomförda initiala studier av vattenförekomsten påvisar god vattenförekomst. Provpumpning genomfördes därför under 2020 och har fortsatt under 2021 för att verifiera de teoretiska resultaten. Undersökningarna har blivit dyrare än beräknat på grund av ökade priser för material och entreprenadarbeten och forcerad framdrift.

Avfall och återvinning har under 2021 börjat arbetet att kommunerna kommer att ta över ansvaret för returpapper från början av 2022. Kostnaderna påverkas av att det startas nya insamlingsentreprenader samt att priset för utsläppsrätter har ökat markant vilket kommer att innebära höjda förbränningskostnader. Begreppet hushållsavfall har förändrats till att det numera benämns kommunalt avfall, vilket innebär bland annat att samtliga butiker hamnar inom det kommunala ansvaret och ska hanteras därefter.

Umevas största investeringar utgörs av spillvattenledning på Mariehemsängarna med 17 mnkr, spillvattenledning på Strombergs väg med 16 mnkr samt vatten och avlopp på Tomtebo gård för 9 mnkr.

Tabell 32. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Vatten och Avfall AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	419	399	368	352	321
Rörelsens kostnader	-401	-389	-348	-337	-304
Resultat efter finansiella poster	-9	-12	-1	-8	-6
Nettoinvesteringar	171	175	170	143	119
Självfinansieringsgrad (%)	32	30	35	34	43
Soliditet (%)	3	4	5	5	6
Långfristig låneskuld	1 641	1 453	1 330	1 238	1 129
Medelantal anställda	169	156	155	151	137

Infrastruktur i Umeå AB (Inab)

www.inab.umea.se

Styrelseordförande: Lennart Holmlund

Verkställande direktör: Mikael Salomonsson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Inab har med stöd av teknik och nya arbetssätt efter förberedelser startat upp några av de större projekten i hamnen. Dels arbete med att ställa om och anpassa färjeterminalen för den nya färjan som börjat trafikera sträckan Umeå–Vasa efter sommaren. Även projektet att bygga en ny järnvägsterminal på Dåva är fysiskt påbörjat under det gångna året. Den löpande verksamheten har trots pandemin fortlöpt som planerat under året, både järnvägsförvaltarskapet och fastighetsdriften har strukturerats och effektiviserats genom digitalisering och nya arbetsmetoder. Uppdraget att marknadsföra Umeå som ett logistiskt nav är initierat tillsammans med flera verksamheter och bolag inom koncernen och väntas under det kommande året lanseras under namnet Northern Access.

Ytterligare händelser under året: Utbetalning av ersättning från Trafikverket på ungefär 20 mnkr för Umeå C och dialogen med Rekab har fortsatt när det gäller aktuella reklamationer på Navet.

Tabell 33. Översikt över verksamhetens utveckling för Infrastruktur i Umeå AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	76	86	78	135	85
Rörelsens kostnader	-65	-61	-95	-84	-82
Resultat efter finansiella poster	-3	-17	51	3	-40
Nettoinvesteringar	36	65	124	12	5
Självfinansieringsgrad (%)	76	420	0	3	3
Soliditet (%)	19	19	15	16	16
Långfristig låneskuld	646	649	885	741	766
Medelantal anställda	13	13	7	7	7

Dåva Deponi- och Avfallscenter i Umeå AB (Dåva DAC)www.avfallscenter.se

Styrelseordförande: Catarina Holmberg

Verkställande direktör: Jörgen Aronsson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under 2021 har Dåva DAC tagit emot stora mängder sulfidjord för omhändertagande från ett flertal projekt. Jorden kommer från flera större infrastrukturprojekt som byggs när Umeå växer och utvecklas. Det har påverkat omsättning och resultat positivt.

Under året erhöll bolaget tillstånd för hantering av avfall i Umeå hamn. Ytan håller på att färdigställas och kommer även att bestyckas med ett lagringstält under 2022.

Bolaget har färdigställt utbyggnad av dagvattendammar kopplat till vattenreningen (2 mnkr). Dessutom avslutar bolaget utbyggnaden av kontoret som ska vara helt klart i början av 2022 (14 mnkr).

Tabell 34. Översikt över verksamhetens utveckling för Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	59	65	38	61	35
Rörelsens kostnader	-27	-28	-22	-24	-15
Resultat efter finansiella poster	28	33	13	32	15
Nettoinvesteringar	17	6	4	2	3
Självfinansieringsgrad (%)	181	644	421	2 130	657
Soliditet (%)	41	40	49	42	49
Långfristig låneskuld	-	-	-	-	-
Medelantal anställda	9	8	8	7	8

Umeå Parkerings AB (Upab)www.upab.umea.se

Styrelseordförande: Mahmoud Chninou

Verkställande direktör: Elin Pietroni

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

2021 har varit ett fortsatt pandemipåverkat verksamhetsår för Upab med kraftig växling i efterfrågan på parkering. Under årets första fem månader var pandemin påtaglig med en hög smittspridning följt av restriktioner för att minska smittan i samhället. Restriktionerna och minskad rörlighet i samhället under dessa månader slog hårt mot bolagets verksamhet och omsättning. Påverkan var större i inledningen av 2021 än under pandemins första fas 2020. Det är fortsatt avgiftsparkering i centrala Umeå som berörts i störst omfattning, men under 2021 har även långtidsparkering i form av månadsabonnemang periodvis minskat i jämförelse med 2020. Under juni vände situationen i samhället och efterfrågan på parkering ökade. I juli ökade antalet

parkerande kunder till för perioden ovanligt höga nivåer. Återhämtningen har därefter varit stark under resten av verksamhetsåret med särskild toppnotering i oktober.

Under 2021 har Upabs hyreskostnader ökat sedan ett nytt avtal för parkeringshuset Parketten trädde i kraft vid årsskiftet 20/21. Det påverkar den totala bruttovinstmarginalen med cirka 1 procent.

Under året har en ny prismodell för parkeringshusen förberetts och implementerats vid årsskiftet 21/22. Ett tilläggsavtal för parkeringshuset Navet har tecknats under hösten som även det trädde i kraft vid årsskiftet. Dessa åtgärder förväntas bidra till att återskapa lönsamhet i Upabs parkeringshus under 2022.

Tabell 35. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Parkerings AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	92	84	91	87	80
Rörelsens kostnader	-86	-81	-88	-84	-74
Resultat efter finansiella poster	5	3	3	3	6
Nettoinvesteringar	1	1	2	5	31
Självfinansieringsgrad (%)	785	679	411	249	32
Soliditet (%)	23	24	24	25	23
Långfristig låneskuld	102	105	108	92	97
Medelantal anställda	25	26	25	26	28

Kompetensspridning i Umeå AB

Styrelseordförande: Karin Hedlund

Verkställande direktör: Fredrik Lundberg

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

De projekt som bolaget bedriver fortsätter att rulla på enligt plan. Pandemin har påverkat verksamheten genom att det inte hålls fysiska möten och positivt är att digitaliseringen hos alla parter har gått snabbt. Rent ekonomisk har pandemin inte haft någon större påverkan på verksamheten.

Tabell 36. Översikt över verksamhetens utveckling för Kompetensspridning i Umeå AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	8	7	6	7	7
Rörelsens kostnader	-8	-6	-6	-7	-7
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	6	3	4	3	5
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	4	3	3	5	4

Västerbottens Museum AB**www.vbm.se**

Styrelseordförande: Anders Lidström

Verkställande direktör: Ulrica Grubbström

Umeå Kommunföretag AB äger 60 procent av Västerbottens Museum AB.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under år 2021 har coronapandemin fortsatt påverkat museets verksamhet. Museet har till och med 18 maj varit helt stängt för besökare och i möjligaste mån även stängd som arbetsplats. Majoriteten av museets personal har arbetat hemifrån och för dem som har arbetat på museet har rutiner för att undvika smitta på arbetsplatsen införts. När museet öppnade igen kom besökare att mötas av nyinvigda utställningar och en besöksmiljö anpassad efter de regler och restriktioner som då gällde under coronapandemin. En helt eller delvis stängd verksamhet påverkade inledningsvis främst intäkterna i kafé, butik och event och kostnader för personal, resor, annonser och annat. De statliga förstärkningsmedel som museet har fått har mildrat de negativa ekonomiska effekterna för 2021.

Många aktiviteter som skulle ha genomförts 2021 har skjutits på framtiden, vilket innebär att ökade kostnader kommer att drabba verksamheten 2022 och framåt. Museet är beroende av att anslag från ägarna inför år 2023 och framåt höjs. I ett längre perspektiv är utmaningarna för framtiden även fortsättningsvis att klara av den löpande verksamheten i det dubbelt så stora museet. Det är möjligt enbart om anslagen håller samma nivå som kostnadsutvecklingen med ett därtill större utrymme för utveckling av befintlig verksamhet.

Tabell 37. Översikt över verksamhetens utveckling för Västerbottens Museum AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	57	52	52	58	52
Rörelsens kostnader	-54	-49	-51	-58	-50
Resultat efter finansiella poster	3	3	1	0	1
Nettoinvesteringar	3	2	2	2	3
Självfinansieringsgrad (%)	168	301	137	78	112
Soliditet (%)	43	37	32	30	30
Långfristig låneskuld	10	16	19	17	19
Medelantal anställda	59	59	61	63	65

Science Park i Umeå AB

Styrelseordförande: Anders Sylan

Verkställande direktör: Anders Kjellander

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Verksamheten har kraftigt påverkats av covid-19 då restriktioner har gjort det svårt, näst intill omöjligt, att driva fysiska mötesplatser och events vilket är en av Science Parks huvuduppgifter.

Covid-19-restriktionerna har också försvårat arbetet att driva profilerande satsningsområden. Trots det har arbetet att finna samarbete med privata investerare fortgått. Det gör att goda förutsättningar har skapats inför 2022.

Under året har bolaget flyttat in i A Working Lab på Campus tillsammans med flera aktörer inom Umeås innovationsstödsystem. Bolaget har fått uppdraget att vara värdorganisation för satsningen Digital Impact North med Umeå universitet, Umeå kommun, Region Västerbotten, SL och RISE som grundare. Ett samarbete med investerare har börjat för att möjliggöra den första nya Science Park-miljön.

Tabell 38. Översikt över verksamhetens utveckling för Science Park i Umeå AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	2	2	2	2	1
Rörelsens kostnader	-2	-2	-2	-2	-1
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	16	11	14	6	15
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	1	1	1	1	1

Umeå Folkets husförening u.p.a.

www.umeafolketshus.se

Styrelseordförande: Ingela Wallrud

Verkställande direktör: Håkan Bäckström

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Pandemin har på olika sätt påverkat Umeå Folkets Hus verksamheter i mycket stor utsträckning då hela affärsidén bygger på möten mellan människor i olika forum vilket pandemins restriktioner inte har tillåtit. Kostnaderna, framför allt personalkostnaderna, har anpassats till förväntade intäkter vilket innebär att personalstaben är minskad med 25 årsarbetare. På grund av de åtgärder som har genomförts för att minska kostnaderna och statliga stöd har föreningen kunnat undvika ett större underskott.

Osäkerheten är fortfarande stor angående hur länge gällande restriktioner kommer att påverka verksamheten kombinerat med hur länge pandemins effekter kommer att kännas av. När restriktionerna lättades upp i höstas var återhämtningen snabb med undantag för bokningar av större konferenser, något som är naturligt utifrån att införsäljningstiden för dessa är betydligt längre. Budgeten bygger på att kommersiella intäkter under 2022 kommer att vara 30 procent lägre mot 2019 och kultur- och föreningsverksamheten kommer att vara på samma nivå som 2019.

Tabell 39. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Folkets Husförening u.p.a.

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	52	58	83	80	72
Rörelsens kostnader	-50	-59	-81	-78	-70
Resultat efter finansiella poster	0	-3	2	1	0
Nettoinvesteringar	1	9	16	14	17
Självfinansieringsgrad (%)	100	46	34	42	35
Soliditet (%)	18	17	19	20	20
Långfristig låneskuld	76	90	85	67	68
Medelantal anställda	52	64	81	81	73

Umeå Hamn ABwww.umeahamn.se

Styrelseordförande: Lennart Holmlund

Verkställande direktör: Mikael Isaksson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Umeå Hamn AB har under året investerat i ett flertal olika projekt. Projekt 4 avseende anpassning av verksamhetsytor till nya färjan har pågått med full intensitet och slutförs under 2023. Projekt 14 avseende verksamhetsytor kring färjeterminalen, färjepiren samt färjeterminalen har stora delar slutförts och tagits i bruk. Projekt pågår gällande verksamhetsytor på Gustavs Udde 2 och 3 samt Kilen.

Andra stora händelser under året inkluderar att förhyrning av Hillskärsterminalen har börjat. Ansökan om tillstånd för om- och utbyggnad av Umeå hamn och arbete med en ny detaljplan för hela hamnområdet pågår. För Norra kajen, RoRo-rampen och Energipiren har detaljprojektering genomförts under året. För Södra kajen har förstudie utförts.

Tabell 40. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Hamn AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	15	15	15	17	16
Rörelsens kostnader	-38	-30	-33	-15	-14
Resultat efter finansiella poster	-24	-15	-18	2	3
Nettoinvesteringar	217	165	72	11	10
Självfinansieringsgrad (%)	7	3	14	86	93
Soliditet (%)	7	10	18	28	28
Långfristig låneskuld	596	391	213	120	119
Medelantal anställda	1	1	0	0	0

Kvarkenhamnar ABwww.kvarkenports.com

Styrelseordförande: Gunnar Dahlberg

Verkställande direktör: Teijo Seppelin

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

För Kvarkenhamnar har pandemin hittills haft en marginell påverkan när det gäller utveckling av godsvolymer, men påverkat antalet passagerare på färjan mellan Umeå och Vasa markant.

Stora beslutade hamninvesteringar genomförs som kommer att påverka all verksamhet i hamnområdet, både under projekttiden och efter färdigställandet. Nya färjan Aurora Botnia och nya terminalen innebär nya möjligheter med intermodala transporter.

Tabell 41. Översikt över verksamhetens utveckling för Kvarkenhamnar AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	93	85	84	74	73
Rörelsens kostnader	-97	-87	-84	-80	-81
Resultat efter finansiella poster	-4	-2	0	-6	-9
Nettoinvesteringar	0	1	4	1	1
Självfinansieringsgrad (%)	0	0	46	0	0
Soliditet (%)	44	50	49	46	46
Långfristig låneskuld	8	8	7	4	4
Medelantal anställda	34	31	31	30	31

Väven i Umeå ABwww.vaven.se

Styrelseordförande: Fredrik Lundberg

Verkställande direktör: –

Verksamheten består av att förvalta fastigheten Väven där Umeå kommuns stadsbibliotek finns. Byggnaden består av cirka 24 000 kvadratmeter lokalyta som fördelas på både kulturella och kommersiella verksamheter. Inga anställda finns i koncernen.

Nolia ABwww.nolia.se

Styrelseordförande: Stefan Askenryd

Verkställande direktör: Jonas Dahlberg

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under 2021 har Nolia fortsatt varit direkt påverkad av de begränsningar regeringen infört mot allmänna sammankomster och offentliga tillställningar och bolaget har under året fortsatt omställningsarbetet. I pandemins följdverkningar har bolaget tvingats till uppsägningar. I januari 2021 kommunicerades en uppsägning av personalen, där tre av fyra anställda sades upp. Effekten av det syns inte fullt ut i förändringen av antal anställda, som har minskat från 26 till 20 jämfört

med föregående år. Det är på grund av långa uppsägningstider på upp till 12 månader och att sex visstidsanställningar genomfördes under hösten.

Nolia har genomfört tre egenproducerade arrangemang 2021; EuroMine Connect, en internationell digital konferens för gruv- och mineralnäringen, SEE hållbarhetsvecka och Nolia Beer X-mas en pop up-mässa. Under 2021 har mässorna Nolia Karriär i Piteå, Umeå, Sundsvall och Östersund, Nolia Trädgård, Euromine Expo, Stora Nolia, Load Up North och Nolia Beer i Luleå och Umeå antingen flyttats eller ställts in.

Bolagets resultat förbättrades med 11 mkr jämfört med föregående år vilket förklaras av kostnadsbesparingar, mer i stöd och att försäljningen under sista tertialet 2021 har ökat jämfört med samma period föregående år.

Tabell 42. Översikt över verksamhetens utveckling för Nolia AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	21	13	64	61	64
Rörelsens kostnader	-25	-28	-62	-63	-65
Resultat efter finansiella poster	-4	-15	2	-2	-2
Nettoinvesteringar	0	1	1	1	2
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	56	57	47	47	42
Långfristig låneskuld	63	172	280	388	672
Medelantal anställda	20	26	32	37	39

Norrlandsoperan AB

www.norrlandsoperan.se

Styrelseordförande: Eva Andersson

Verkställande direktör: Erik Mikael Karlsson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Pandemin har under 2021 påverkat Norrlandsoperans verksamhet i väldigt stor omfattning, bland annat genom minskande biljettförsäljning. Många av de planerade konserterna, dansföreställningarna och även operaproduktionerna fick ställas in, flyttas fram eller anpassas efter rådande restriktioner.

Under början av året intensifierades arbetet att ta fram en digital strategi för Norrlandsoperan som kunde presenteras i slutet av våren. Den digitala produktionen av operaproduktionen Kärlek och politik lanserades på internationella plattformen Operavision och sågs av drygt 10 000, vilket gör den till den näst mest sedda operaproduktionen i Norrlandsoperans historia.

På grund av pandemin har Norrlandsoperan inte kunnat omsätta ägaranslagen på 10 mkr som planerat och en överföring sker till 2022. Planen för dessa medel är i huvudsak att de kommande två till tre åren förstärka budgeten för den konstnärliga verksamheten och på så sätt ge tillbaka till

publiken upplevelser de gått miste om under pandemin. Satsningen kommer också att innebära fler arbets- och uppdragstillfällen i en bransch som de senaste åren har haft det mycket tufft.

Tabell 43. Översikt över verksamhetens utveckling för Norrlandsoperan AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	125	113	120	125	116
Rörelsens kostnader	-124	-113	-120	-124	-116
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	1	0	1	2	4
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	16	18	20	20	19
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	119	115	115	124	124

Kvarken Link Oy

www.kvarkenlink.com

Styrelseordförande: Tomas Häyry

Verkställande direktör: Bertil Hammarstedt

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under verksamhetsåret har projektet att bygga den nya färjan för linjen mellan Vasa och Umeå färdigställts. Rauma Marine Constructions överlät den nya färjan, Aurora Botnia, till bolaget den 25 augusti. Det gamla fartyget, Wasa Express, överläts till de nya ägarna UME Shipping LLC den 29 augusti. Covid-19 och den rådande pandemin kom att påverka tidtabellen för projektet och färdigställandet av Aurora Botnia. Leveransen av färjan försenades med knappa fyra månader.

Tabell 44. Översikt över verksamhetens utveckling för Kvarken Link OY

mnkr	2021	2020	2019
Rörelsens intäkter	10	10	0
Rörelsens kostnader	-26	-16	-6
Resultat efter finansiella poster	-1	2	-6
Nettoinvesteringar	12	456	160
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-
Soliditet (%)	37	37	14
Långfristig låneskuld, mn euro	33	35	35
Medelantal anställda	5	6	3

NLC Ferry OYwww.wasaline.com

Styrelseordförande: Fredrik Lundberg

Verkställande direktör: Peter Ståhlberg

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Det nya fartyget Aurora Botnia är världens miljövänligaste färja och inledde trafiken 28 augusti, samtidigt som inreserestriktionerna lättades och inre gränskontrollen avslutades. Inre gränskontroller ersattes med hälsokontroll i Finland. Wasa Express levererades till nya ägarna UME den 29 augusti och all personal flyttades över till Aurora Botnia.

Aurora Botnia medförde ett uppsving i passagerar- och fraktrafiken med rekordvolym per varje månad. Efter tredje kvartalet ökade passagerarvolymen då vaccinationsbevis togs i bruk, samtidigt som vaccinationsgraden ökade så att inresa till Finland kunde ske utan karantän. Den 26 december infördes reserestriktioner åter och gränskontroller infördes i båda länderna, med krav på både vaccinationsbevis samt testintyg, vilket ledde till att passagerartrafiken avstannade helt.

Under året har hamnarna gjort omfattande ombyggnationer och anpassning av färjelägen. Under tiden har en del temporära lösningar gjorts. I Umeå gick trafiken till inre hamnen under fyra månader och till norra kajläget vid Hillskär, och i Vasa gick den till norra kajen under hela året. Det har medfört ökade bränslekostnader och omfattande förseningar i trafiken.

Tabell 45. Översikt över verksamhetens utveckling för NLC Ferry OY

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	193	126	217	217	215
Rörelsens kostnader	-187	-134	-196	-196	-197
Resultat efter finansiella poster	6	-7	21	21	18
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	73	82	83	59	58
Långfristig låneskuld	0	0	0	40	40
Medelantal anställda	104	78	118	114	114

Uminova Expression ABwww.expressionumea.se

Styrelseordförande: Roland Carlsson

Verkställande direktör: Barbro Renkel

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Till följd av pandemin har bolaget fortlöpande under 2021 valt att digitalisera sina tjänster och affärsutvecklingsprocesser. Personalen har i stor utsträckning arbetat hemifrån och en digital plattform har skapats både för intern kommunikation och för kommunikation med kreatörerna i inkubatorn. Verksamheten har kunnat ställas om även om vissa aktiviteter har ställts in kopplat till resor och fysiska event.

Tabell 46. Översikt över verksamhetens utveckling för Uminova Expression AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	11	12	12	10	8
Rörelsens kostnader	-11	-12	-11	-10	-7
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-	-	-
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	50	48	40	46	21
Långfristig låneskuld	-	-	-	-	-
Medelantal anställda	9	9	8	4	3

Uminova Innovation ABwww.uminovainnovation.se

Styrelseordförande: Roland Carlsson

Verkställande direktör: Nils-Olof Forsgren

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Inga större investeringar eller förändringar i verksamheten har genomförts under året och verksamheten kommer fortsätta att finansieras via uppdragsavtal och pågående projekt.

Tabell 47. Översikt över verksamhetens utveckling för Uminova Innovation AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	29	29	32	34	37
Rörelsens kostnader	-29	-29	-32	-34	-37
Resultat efter finansiella poster	0	2	0	1	0
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	18	19	19	19	18
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	18	18	18	18	19

Visit Umeå ABwww.visitumea.se

Styrelseordförande: Peter Juneblad

Verkställande direktör: Sara Gustavsson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

För Visit Umeå AB fortsätter coronapandemin att under 2021 påverka besöksnäringen och Umeå centrum. Det gäller främst det första halvåret för 2021. Under sommaren lättade reserestriktionerna, vilket ledde till fler besökare och invånare i rörelse. Det återskapade förutsättningar för verksamheten och medlemsföretagen att starta återuppbyggnaden av näringen.

Visit Umeå AB har under 2021 fortsatt med fokus på företagsdialoger, omvärldsbevakning, kunskapsspridning och bearbetning av lokala målgrupper. Omställningsarbetet för besöksnäring

rörande nya målgrupper, marknader, affärsmodeller har också fortsatt. Inför sommaren kunde bolaget genomföra en större marknadsföringskampanj och under hösten kunde centrumverksamheten återgå till att skapa events i stadskärnan.

Den viktigaste utvecklingsfrågan under 2021 har fortsatt varit hållbarhetsfrågan. Det innebär kort att aktiviteter och insatser har genomförts för att hjälpa företagen framåt mot en mer hållbar framtid.

I slutet av 2020 tog en av Visit Umeås delägare, Destination Umeå ekonomiska förening (36 procent) beslut om att inför 2021 minska sina medlemsavgifter med 75 procent, till följd av den ekonomiska påverkan som pandemin har haft på besöksnäringens företag. Till följd av detta beslut sades två tjänster och därmed två medarbetare upp från Visit Umeås verksamhet på grund av arbetsbrist. Under oktober månad 2020 tog även Umeå kommun beslut om att tillföra Visit Umeå AB 2 mnkr under 2021 med sikte om att bidra till återstarten av besöksnäringen. Det gjorde att intäktsbortfallet från Destination Umeå ekonomiska förening neutraliserades.

Tabell 48. Översikt över verksamhetens utveckling för Visit Umeå AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	15	15	14	9	9
Rörelsens kostnader	-15	-15	-14	-9	-9
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-	-	-
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	10	19	22	15	21
Långfristig låneskuld	-	-	-	-	-
Medelantal anställda	12	12	9	5	5

Umeå Biotech Incubator AB

www.ubi.se

Styrelseordförande: Lena Karlsson Engman

Verkställande direktör: Jenny Ekbeck

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Umeå Biotech Incubators (UBI) verksamhet består av både affärsutveckling och tillhandahållande av laborativa lokaler med utrustning samt co-working kontorsyta. Under 2021 har bolaget stöttat 22 affärsidéer i sina fyra olika inkubatorfaser. Inkubatorn har bidragit till att ett nytt företag har startats i kommunen. UBI driver ett regionalfondsprojekt "Life science motorn" som har som mål att öka tillväxten och antalet anställda inom Life science industrin i regionen. Projektet har pågått mellan 2019 och 2021. Ansökan om förlängning i 20 månader med ytterligare finansiering är inlämnad och beslut om beviljande väntas i april 2022. Under projektet har UBI hittills stöttat 26 företag, 51 heltidsanställningar har skapats, 27 produkter håller på att utvecklas och bolagen som projektet har stöttat har attraherat 385 miljoner kronor i finansiering i form av ägarkapital och bidrag.

Pandemin har bidragit till ett ökat intresse för affärsidéer inom Life science vilket har inneburit att inkubatorbolagen inte har haft svårigheter att attrahera finansiering under pandemin.

Utmaningen för Life science bolagen i kommunen är bristen på laboratorie- och produktionslokaler. Stora investeringar krävs för att kunna anpassa alternativt bygga lokaler som möter Life science bolagens behov. Lokalbristen skapar en risk att bolagen väljer att flytta sin verksamhet från Umeå då de inte har förutsättningar att själva göra investeringen. Bristen på lokaler omöjliggör även etableringar av externa Life science-bolag i kommunen.

UBI:s verksamhet är till största delen finansierad via olika projekt. Det är en stor finansiell risk då flera projekt har avslutats vid utgången av 2021. Denna finansiella risk behöver hanteras av UBI:s ägare under det kommande året.

Tabell 49. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Biotech Incubator AB

mnkr	2021	2020	2019	2018	2017
Rörelsens intäkter	18	21	22	24	22
Rörelsens kostnader	-18	-20	-20	-24	-21
Resultat efter finansiella poster	0	1	1	0	1
Nettoinvesteringar	0	1	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	61	59	64	55	52
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	15	16	18	19	14

Bilaga 2. Sammanställning av rapporter från nämnder

Kommunstyrelsens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

År 2021 har i hög utsträckning präglats av covid 19-pandemin. Arbetet att skapa en gemensam lägesbild, hantera pandemins konsekvenser och samordna kommunens gemensamma arbete har haft hög prioritet under året. Kommunen har kontinuerligt deltagit i de regionala forum som länsstyrelsen, Region Västerbotten med flera anordnat under pandemin. Stadsdirektören har återkommande samlat kommunens tjänstemannaledning för att skapa gemensam nulägesbild och tillgodose behov som har uppkommit i organisationen. Stadsdirektören har fortlöpande lämnat information om nuläge, behov av nya åtgärder och status i beslutade åtgärder till kommunstyrelsen och presidium. Allteftersom smittspridning och pandemin lugnade ner sig under sommaren och hösten började planering och arbete för att återgå till prepandemiska arbetsformer parallellt med arbete för att ta tillvara de positiva arbetsformer och metoder som har utvecklats under pandemin. Senhöstens spridning av omikron-varianten innebar att arbetet med återgång tillfälligt hejdades.

I april beslutades att Svenska rallyt från 2022 genomförs med Umeå som ny värdstad. Rally Sweden är en av Sveriges största årligen återkommande evenemang som årligen lockar en publik på över 100 000 personer och tävlingen följs av 122 miljoner TV-tittare världen över. Tävlingen är en del av FIA World Championship och har VM-status. Evenemanget och det stora besöksantalet bedöms medföra stora möjligheter för Umeå och Umeås företag. Flera av kommunens verksamheter och bolag har under 2021 på olika sätt involverats i planering och förberedelser inför det kommande evenemanget.

Ett antal markförvärv som bedömts viktiga för genomförandet av kommunala utbyggnadsområden gjordes under 2021, men det har också konstaterats att markförvärven behöver prioriteras upp ytterligare för att matcha Umeås tillväxttakt. Översyn och omfördelning av resurser har därför inletts.

Fördjupad översiktsplan Sävar antogs av kommunfullmäktige 30 augusti. Förutom FÖP Sävar har ett antal planeringsprojekt som syftar till att skapa förutsättningar för ökat bostadsbyggande och hållbar tillväxt pågått under perioden, exempel är tematisk översiktsplan för stadsdelskomplettering, fördjupad översiktsplan för Holmsund/Obbola, fördjupad översiktsplan för Täfteå och stadsutvecklingsprogrammet innanför ringen.

Stort fokus under året har varit arbete med åtgärdsprogrammet för miljömålen och färdplanen för ett klimatneutralt Umeå. Åtgärdsprogrammet för miljömålen skickades ut på remiss i december och i början av december genomfördes ett lokalt klimattoppmöte.

Som en följd av det arbete som genomförts inom KS styrberedning har ett stort antal åtgärder som syftar till att utveckla och förfina politisk styrning och samordning genomförts under året. Nya riktlinjer för ägarstyrning och nya riktlinjer för aktiverande styrning fastställdes av kommunfullmäktige i mars. Arbetet att implementera dessa nya riktlinjer sker samordnat med implementering av tidigare beslutade riktlinjer för kommunens budget- och investeringsprocess. I oktober fastställde kommunfullmäktige kommunstyrelsens förslag till riktlinjer för styrning, insyn och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare, dessa riktlinjer implementeras under 2022 och börjar gälla från och med 2023.

25 augusti invigdes Aurora Botnia, den nya färjan som trafikerar rutten Umeå–Vasa.

Byggnadsnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Byggnadsnämndens verksamheter har trots pågående pandemi under 2021, lyckats bra med att bibehålla produktiviteten och en god tillgänglighet gentemot allmänheten samt en god arbetsmiljö för medarbetarna. Pandemin har däremot skapat behov hos verksamheterna av ändrade arbetssätt, digital mognad och utveckling av processer och arbetsformer. Möten, externa som interna, kompetensöverföring/-utveckling, grupp- och individsamtal, samt verksamheternas dagliga arbetsuppgifter har i hög grad skett på distans via digitala plattformar. De förändrade arbetssätten bedöms i stora delar kunna användas även då pandemin är över.

Detaljplanering har genomfört sin omorganisation i enheter och enhetschefer har rekryterats.

Verksamheterna inom förvaltningen har beslutat om en handlingsplan för digitalisering vilket inneburit en kraftsamling inom flera utvecklingsområden.

I arbetet att utveckla samhällsbyggnadsförvaltning mot gemensamma mål har handlingsplanen för "En förvaltning" uppdaterats.

Byggnadsnämnden har under året inte nått upp till nivån om att planera för 2 000 bostäder som kommunfullmäktige har angett i uppdraget. Under det senaste fyra åren är snittet per år drygt 1 000 bostäder i de detaljplaner som har vunnit laga kraft, vilket är en relativt hög siffra i relation till övriga jämförbara kommuner men inte i nivå med Umeå kommuns mål. Handlingsplanen för ökat bostadsbyggande har uppdaterats och arbetet pågår enligt plan. Utifrån pågående detaljplaner med omfattande andel bostäder förväntas ett medel per år för en fyraårsperiod resultera i att målvärde uppnås.

Som en del i handlingsplanen för ökat bostadsbyggande och handlingsplanen för digitalisering görs en förstudie för ett nytt ärendehanteringssystem. Målet med förstudien är att identifiera behov av systemstöd i handläggning, ärendeuppföljning, tjänster mot samhället och samarbete med andra nämnder och avdelningar inom kommunen. Det ingår även en omvärldsbevakning.

Den del av nämndens verksamheter där effekterna av covid-19 märks av ekonomiskt, är bidragen för enheten bostadsanpassning, som är 4 821 tkr under budget. Eftersom det beror på uteblivna hembesök, då de sökande till stor del tillhör riskgrupperna, försvinner inte behovet utan det skjuts i stället på framtiden. Utöver det har inte verksamheterna påverkats nämnvärt, varken positivt eller negativt.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Nämnden har under pandemiåret 2021 huvudsakligen genomfört sitt ansvar enligt reglementet och uppdrag i övrigt. Produktiviteten har trots förutsättningarna sammantaget varit god. Under året har risker i arbetsmiljön observerats till följd av distansarbetet. Nämnden har löpande arbetat med frågan under pandemin, men hoppas på en snabb återgång under 2022. Nämnden har under året tagit fram ett förslag på "Framtidens arbetsplats" där de goda lärdomarna från pandemin vävs ihop med den goda arbetsplatsen i övrigt. Nämnden har reviderat handlingsplanen för digitalisering och har en par pågående delar som håller på att införlivas i verksamheten.

Nämnden har inför 2022 fått en förstärkt ekonomisk ram och för den hållbara tillväxten mot 200 000 invånare rekryterat miljöplanerare, handläggare förorenad mark och handläggare inom hållbar ekonomi. Två större externt finansierade projekt har slutförts under året: Sharing cities, med syfte att testa olika arbetssätt och metoder för delningsekonomi; och Klimatneutrala Umeå där kommunen tillsammans med andra aktörer har arbetat med en färdplan för hur Umeå kan bli klimatneutralt redan till 2030.

Nämnden har bedrivit ett omsorgsprojekt som både har fått positiv respons bland omsorgstagarna och bidragit till att viktiga åtgärder vidtagits för att förbättra boendemiljön. Vid tillsynen visade det sig att 18 procent av boendena saknade godkända obligatoriska ventilationskontroller och att 38 procent av boendena saknades kontroll av legionella. Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen medförde behov att bedriva så kallad trängseltillsyn. En följd effekt av det blev att göra förstärkningsrekryteringar.

Intäkterna för serveringstillstånd var 322 tkr lägre bland annat beroende på beslutet i kommunfullmäktige att efterskänka avgifter för tillstånd med anledning av pandemin. Energirådgivning och projektverksamhet redovisar ett resultat på 671 tkr. Ett antal mindre och ett stort projekt har avslutats och godkänts av finansierarna i slutet av året vilket har medfört en positiv resultat effekt.

För- och grundskolenämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningens samlade arbete har sedan mars 2020 präglats av den pågående coronapandemin. Fokus har legat på att vidta åtgärder för att minska smittspridning, minska oro och att värna arbetsmiljön. Den aktuella händelseutvecklingen liksom myndigheternas rekommendationer har kontinuerligt följts och så långt som möjligt omsatts i lokala rutiner. Beredningsplan och riskbedömningar för förvaltningen har utarbetats för att tydliggöra planeringsförutsättningar, roller och ansvar att hantera en allvarlig händelse samt minimera smittspridning och därmed effekter på verksamheten.

Betygsresultaten vårterminen 2021 visar på förbättrade meritvärden i årskurs 6 och årskurs 9. Flickornas resultat utmärker sig särskilt positivt då meritvärdet i årskurs 9 för flickor är det högsta som uppmätts de senaste fem åren. Meritvärdet i årskurs 9 har ökat från totalt 229 till 231 från förra läsåret, flickor från 241 till 248, pojkar minskar något från 218 till 217. Andelen behöriga till gymnasiet ligger på totalt 90 procent. Behöriga till gymnasiestudier bland nyanlända har ökat markant från 2020 till 2021. Elevernas måluppfyllelse i årskurs 6 visar att andelen godkända elever ökar i svenska och matematik men att könsskillnaden i betyg i svenska är fortsatt stor där flickorna ligger högre. Betygen i årskurs 7 och 8 är lägre än förväntat där distansundervisningen bedöms ha satt sina spår i betygen, framför allt i ämnen med praktiska inslag som kemi och teknik.

Umeå kommun är en av de kommuner som i samverkan med Skolverket genomför en utvecklingsinsats för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända, flerspråkiga barn och elever. Insatserna ska stödja förskolan och skolan att skapa bättre förutsättningar för måluppfyllelse. En slutredovisning kommer att lämnas till Skolverket första kvartalet 2022. Förvaltningen kommer enligt plan att fortsätta detta angelägna utvecklingsarbete. Statsbidraget likvärdig skola möjliggör insatser på huvudmannanivå liksom på skol- och klassrumsnivå, till exempel förstärkningar inom elevhälsan och studie- och yrkesvägledning. Det statliga stödet Skolmiljarden har under året tilldelats nämnden som syftar till att mildra effekterna av pandemin och det befarade kunskapsstappet. En rad insatser har genomförts.

Nämnden fattade under juni månad beslut om ny resursfördelningsmodell i förskola och pedagogisk omsorg. Den nya resursfördelningsmodellen träder i kraft 1 januari 2022. För- och grundskolenämnden beslutade i november att organisera utbildning för elever i områdesbaserade eller kommungemensamma resursgrupper som syftar till att skapa bättre förutsättningar och fler möjligheter att kunna genomföra anpassningar i lärmiljöer för elever med stort behov av stöd.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningens samlade arbete har sedan mars 2020 präglats av den pågående coronapandemin. Fokus har legat på att vidta åtgärder för att minska smittspridning, minska oro och att värna arbetsmiljön. Den aktuella händelseutvecklingen liksom myndigheternas rekommendationer har kontinuerligt följts och så långt som möjligt omsatts i lokala rutiner. Beredskapsplan och riskbedömningar för förvaltningen har utarbetats för att tydliggöra planeringsförutsättningar, roller och ansvar att hantera en allvarlig händelse samt minimera smittspridning och därmed effekter på verksamheten. I början av vårterminen bedrevs gymnasieundervisningen helt på distans för att i slutet av terminen övergå till närundervisning i årskurs tre. Under höstterminen har gymnasieskolan bedrivit närundervisning.

I början av maj avslutades årets gymnasieval. Dragonskolan fortsätter att vara kommunens största och populäraste skola. Totalt valde cirka 80 procent av eleverna en kommunal gymnasieskola. Andelen avgångselever med gymnasieexamen ökar till 92,6 procent. Stora stödinsatser och en väl utbyggd lov- och sommarskola gjorde detta möjligt. Under 2021 beviljades ett större antal elever förlängd studietid och dessa räknas således inte in i kategorin avgångselever, i enlighet med UHR och SCB:s rapportering. Coronapandemin har påverkat meritvärdet negativt. Den redovisade "genomsnittliga meritvärdespoängen" för avgångseleverna sjönk från 14,3 till 14,0 och förväntningen är att även de kommande årens meritvärde kommer att vara negativt påverkat då betyg som sattes under pandemin kvarstår och elevers kunskapstapp förmodas vara synlig i statistiken. En stark tillväxt och minskad arbetslöshet i regionen speglas i den stigande sysselsättningsgraden bland nyanlända i etableringen. Det är framför allt personer med utbildning som har haft en stigande sysselsättningsgrad medan de med låg utbildningsbakgrund fortsatt har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Samtliga sjuttonåringar, drygt 700 ungdomar, som har sökt ferieprao inom ansökningstidens ram har erbjudits ferieprao i år. Det statliga stödet Skolmiljarden har under året tilldelats nämnden som syftar till att mildra effekterna av pandemin och det befarade kunskapsstappet. En rad insatser har genomförts.

Fritidsnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Fritidsnämndens verksamheter har som alla andra påverkats mycket av pandemin. Verksamhet har fått stängas helt och många aktiviteter ställas in. Förvaltningen har jobbat mycket med förändrade förutsättningar och anpassningar efter rådande restriktioner. Det har ställt höga krav på flexibilitet och inneburit mycket kommunikation med medborgare och allmänhet. Under året har ett antal medarbetare frivilligt omplacerats till för- och grundskolan för att stötta upp i det ansträngda läget som pandemin medfört i verksamheten. Tillgång till kultur och fritid är viktiga för människors hälsa och välmående, både fysiskt, psykiskt och socialt. Därför har ambitionen varit att hålla igång den verksamhet som har kunnat bedrivas smittsäkert. På kommunens webbplats har en sida skapats med tips på aktiviteter och fritidsmöjligheter. Friluftslivet har förstärkts med

utökad service. Fritidsgårdar och verksamheten Fritid för alla, för personer med funktionsnedsättning har jobbat med digitala mötesplatser. Även inom bad har friskvård till viss del kunnat erbjudas digitalt. Föreningslivet har påverkats kraftigt och det finns oro för minskat antal medlemmar och engagerade ledare. Under året har nämnden förstärkt föreningsbidrag och sänkt taxor. I slutet av året fick föreningarna möjlighet att söka bidrag för omstart av föreningen, något som glädjande nog många föreningar var intresserade av. Under året utsågs Umeå kommun till årets idrottsstad.

Kulturnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Pandemin med dess följd effekter har fortsatt att prägla förvaltningens verksamheter under året. Konsekvenserna av de restriktioner som utfärdats har kraftigt begränsat möjligheten att driva verksamheterna mot de uppsatta målen. Det har också medfört ett ekonomiskt överskott för nämnden. Biblioteken var mestadels varit öppna men med reducerade öppettider och besökare har uppmanats att göra besöken så korta som möjligt. Utlåningen av media har som konsekvens av pandemin och åtgärderna minskat med 16 procent och antalet besök har minskat med 28 procent. Projektmedel för den nationella satsningen Stärkta bibliotek är beviljade för ytterligare ett år där fokus är digital delaktighet och att nå nya målgrupper. Riskgrupper har erbjudits hemleverans av böcker och en utökad service till barnfamiljer infördes genom bokpaket som har kunnat lånas på biblioteken. En förstärkning av resurser till elektroniska media har gjorts för att öka tillgängligheten till media för dem som inte kunde eller ville ta sig fysiskt till biblioteken. Den fjärde upplagan av Barnens litteratur i mars genomfördes helt digitalt och det nya biblioteket på Teg, i anslutning till Tegs centralskola, färdigställdes och öppnade 1 oktober. Kulturskolan genomförde under våren 2021 verksamheten helt på distans. Det innebar också att viss undervisning, till exempel i grupp, helt ställdes in. Kulturskolan växer trots det och kursämnen som cirkus, film och ateljé har etablerats på ett hållbart sätt i verksamheten. Debatt och dialog om behov av större lokaler har pågått under året och påverkat både verksamheten och arbetsmiljön då situationen inte har kunnat lösas. Programverksamheten på Väven har i mycket hög grad påverkats av gällande restriktioner med betydligt färre bokningar och program än förra året och 2019, före pandemin. En konsekvens av det är att framför allt färre barn och elever har tagit del av kulturarrangemang under året.

Kvinnohistoriskt museum öppnade under året med två utställningar och trots att verksamheten har hållit stängt under flera månader ökade besöksantalet jämfört med 2020 och kan redovisa 24 212 besök under 2021. Under 2021 fyllde kvinnors rösträtt 100 år. Konstverksamheten uppmärksammade det genom att ge konstnären Gunilla Samberg uppdraget att skapa en ny ordförandeklubba till kommunfullmäktige. Den nya klubban som nu används fick namnet "Jämsides". Kulturnämnden beslutade under året om flera åtgärder för att underlätta för det fria

kulturlivet under pandemin. Föreningar har fått behålla sina verksamhetsstöd även om de inte har kunnat genomföra sin planerade verksamhet. Kulturnämnden har utöver det beslutat om ett antal extra åtgärder. De ordinarie stipendierna till fria kulturutövare har utökats och ett tillfälligt arbetsstipendium för fria konstutövare har inrättats.

Individ- och familjenämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Året 2021 har liksom föregående år i hög grad påverkats av den pågående pandemin. Ute i verksamheterna finns väl utarbetade corona-rutiner som följs upp och justeras utifrån rådande omständigheter. Medarbetare och chefer fortsätter visa handlingskraft, flexibilitet och samarbetsförmåga vilket gör att stöd och omsorg klarar utmaningarna pandemin medför på ett bra sätt. Detta även om en viss pandemirötthet börjar infinna sig och vikariatillgången blivit sämre mot slutet av året.

Kompetensförsörjning är en stor utmaning, framför allt inom funktionshinderområdet. Inom särskilt boende LSS planeras för en vikariepool som ett sätt att hantera korttidsfrånvaron. Svårigheten att rekrytera chefer har också visats sig alltmer påtaglig under året inom alla nämndens verksamheter.

Inom individ och familjeomsorgen har flera nya verksamheter riktade mot tidiga insatser för barn och unga startat. Arbetet sker i nära samverkan med Umebrå, skolan, fritid och polis. Utvärderingen av det första halvåret visar goda resultat.

Äldrenämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Coronapandemin har haft en betydande påverkan på äldrenämndens verksamhet under 2021. Under året har smittspridningen i samhället varierat och som en följd av detta även inom äldreomsorgen. I början av året började vaccinering av äldreomsorgens brukare, patienter och personal. Vaccinationsviljan har varit god och i december är bedömningen att alla har fått eller erbjudits tre sprutor med vaccin. Arbetet med att begränsa smittspridning i verksamheten har fortsatt med utbildningsinsatser och personalen har använt skyddsutrustning även efter vaccination. Löpande screening av äldreomsorgens personal har skett under året för att tidigt upptäcka smitta. Flera av äldrenämndens verksamheter har varit stängda eller öppna i begränsad omfattning under 2021. Dagverksamheten för äldre öppnade under augusti månad och vissa träffpunkter och aktiviteter har öppnats upp under hösten. Det särskilda lagret för och hanteringen av skyddsutrustning fortgår. I början av pandemin sågs en tydlig nedgång av antal timmar beviljad hemtjänst samt nya ansökningar om hemtjänst eller särskilt boende. Men under hösten syns en kraftig uppgång av ansökningar. Bedömningen är att flertalet nya ärenden är omfattande vilket kan tyda på att äldre och deras anhöriga kämpat på under pandemin men att

Årsredovisning 2021, Umeå kommun

hemsituationen till slut blivit ohållbar. Det är ännu för tidigt att dra några långtgående slutsatser men det finns tecken på en förväntad vård- och omsorgsskuld hos Umeås äldre som kommer att ge långsiktiga konsekvenser för äldreomsorgen och hälso- och sjukvården.

Det nära samarbetet mellan äldreomsorgen och regionen har fortsatt under året visat på behovet av en god samverkan mellan vårdgivarna för brukarnas och patienternas välfärd. Detsamma gäller samarbetet med nämndens externa hemtjänstutförare och upphandlade vård- och omsorgsboende och deras del i att säkra en god omsorg för Umeås äldre.

Utifrån särskilt riktade statsbidrag har äldreomsorgen under året kunna ha en överanställning av personal. Det har lett till en höjd grundbemanning inom särskilt boende och fler anställda inom den egna hemtjänsten och hos de externa utförarna. Äldrenämndens verksamheter, personal, ledare och externa utförare har visat på stor handlingskraft, kompetens, samarbetsförmåga och framför allt uthållighet för att möta de utmaningar som pandemin innebär. Nämnden vill rikta ett särskilt tack till dessa för ett väl utfört arbete under 2021.

Under 2021 har både äldreomsorgens kostnader och intäkter ökat med anledning av pandemin. Kostnaderna har ökat med ungefär 61,4 mnkr och merparten handlar om personalkostnader och inköp av skyddsutrustning. 47,7 mnkr har nämnden erhållit i statligt stöd för dessa merkostnader. Hemtjänsten resultat på +34,0 mnkr beror på att antalet beviljade timmar varit 88 procent under 2021 i förhållande till budget, timmarna har minskat med 13,2 procent jämfört med 2019. Denna utveckling finns även nationellt. Socialstyrelsen rapporterar att antalet personer 70 år och äldre som har fått hemtjänst för första gången minskat med 12 procent under första halvåret 2021 jämfört med motsvarande period 2019.

Tekniska nämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

År 2021 fortsatte som 2020 slutade, med en pandemi som påverkade alla verksamheter. Nämnden fortsatte tillämpa distansarbete för medarbetare vars arbete tillåter det, hanterade många sjukskrivningar och mot slutet av året kunde nämnden konstatera att allt fler medarbetare tvingades vara i karantän på grund av smittade närstående. Trots många utmaningar har ändå verksamheten fungerat väl då medarbetare och chefer på ett utmärkt sätt ställt om allt eftersom behoven och restriktionerna har förändrats.

Det rikliga snöfallet under inledningen av året påverkade ekonomin negativt då det krävdes stora resurser för att hantera snömängderna. Snön krävde även en översyn av takkonstruktionerna på flera av våra idrottshallar, som under året fortlöpande åtgärdats för att undvika olyckor liknande den i Kiruna (Tarfalahallen).

Under hösten påverkades flödet i Tvärån av ihållande regn, vilket gjorde att ån var nära att översvämmas på samma sätt som 2020 och utredning pågår av möjliga åtgärder och

klimatförändringarna börjar allt tydligare att påverka oss. Slutregleringen av Lundabron blev klar, en uppgörelse som därmed inte ledde till en rättslig process. Årets har också präglats av prisökningar, material- och komponentbrist och höga elpriser, utmaningar som fortsätter under 2022.

Det extrema vintervädret i början av 2021 har påverkat nämndens kostnader negativt, översvämningar till följd av skyfall har också medfört merkostnader medan pandemin har medfört positiva ekonomiska effekter. Inget av ovanstående bedöms vara årligen återkommande i samma omfattning som under 2021.

Personalnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Under året har personalnämnden beslutat i följande ärenden:

- Uppföljning av plan för att minska sjukskrivningarna 2017–2020
- Personalnämndens årsrapport till kommunstyrelsen 2020
- Kommunrevisionens granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM)
- Uppdragsplan och internkontrollplan; resultatmått inre kvalitet 2021
- KF-uppdrag 2020:29: Genomlysning av arbetsvillkor
- KF-uppdrag 2021:18: Facklig tid för arbetsmiljöarbete
- Personalnämndens dialog med Centrala samverkansgruppen (CSG)
- Personalnämndens rapport till kommunstyrelsen, april och augusti 2021
- Lönekartläggning 2020 och 2021, riktlinje för omställning
- Utvärdering av förmåncyklar
- Plan för aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen
- Förslag till arbetsmiljöpolicy (antogs av fullmäktige i december 2021)
- Uppdragsplan och internkontrollplan för 2022

Personalnämndens strategiska arbete utifrån Umeå kommuns personalpolitiska mål har varit föremål för dialog i nämnden. I juni hölls en temanämnd om mångfald och diskriminering som kommer att ligga till grund för fortsatt arbete med plan för aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen. Nämnden har yttrat sig i ett antal personalpolitiska motioner. Nämnden har fått fortlöpande information om arbetsgivaransvaret under coronapandemin, hur pandemin har hanterats i kommunens förvaltningar och vilka rutiner som har skapats för att minska smittspridning och säkerställa en god arbetsmiljö. Under våren har en särskild enkät skickats ut till 1 500 medarbetare som har arbetat på distans. Resultatet visar att flertalet vill fortsätta med distansarbete 2–3 dagar i veckan. Riktlinje för distansarbete har antagits.

Umeåregionens brand- och räddningsnämnds rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Coronapandemin har påverkat nämndens verksamhet i hög omfattning. Riskanalyser har genomförts och åtgärder vidtagits utifrån rådande rekommendationer och smittspridningsläge för att säkerställa god förmåga för samhällsviktig verksamhet och för att ha en fungerande verksamhet i övrigt.

Tillsynsverksamheten enligt lagen om skydd mot olyckor har anpassats utifrån läget och bedrivits utifrån fastställd tillsynsplan och fokus har varit att genomföra tillsyn av grundskolor i de tre kommunerna. Utbildningsverksamheten har under våren bedrivits i begränsad omfattning på grund av coronapandemin. Under hösten har utbildningsverksamheten återupptagits och anpassats.

Genomförandet av räddningsinsatser har genomförts på motsvarande sätt som innan pandemin men med tillägget att större vikt har lagts vid att hålla avstånd och att i högre grad arbeta med skyddsutrustning och sanering av personal. Övningsverksamheten för räddningstjänst har under våren bedrivits i begränsad omfattning på grund av pandemin. Förmågan bedöms ändå ha kunnat upprätthållas med viss anpassad övning. Under hösten återupptogs övningsverksamheten fullt ut igen.

Under årets första sju månader saknades avtal med sotare i Vindelns kommun. Det löstes tillfälligt med ett avtal om samarbete mellan sotarna i Umeå, Robertsfors och Vännäs. Upphandling av ny entreprenör i Vindeln har genomförts och sedan mitten av augusti utför Sotaren i Vindeln AB sotning och brandskyddskontroll i Vindelns kommun.

Investering och färdigställande av nytt höjdfordon har genomförts under våren och ny tankbil under hösten. Investering av ny släckbil och ytterligare tankbil har börjat. Utbyte av mindre släck- och tankbilar har genomförts på ett antal RiB-stationer. Det pågående arbetet att utveckla ledningssystemet enligt lagkrav fortgår, både internt och externt tillsammans med övriga kommuner i det befintliga samarbetet RC Nord och med några av de övriga kommunerna i Västerbotten. Det nuvarande gemensamma ledningssystemet RC Nord (som numera benämns Räddningssamverkan Nord) kommer att fortsätta utvecklas under 2022 och kan succesivt komma att växlas upp ytterligare.

IT-nämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

På grund av de skalfördelar som uppnås genom samarbetet har respektive kommun lägre kostnader under 2021 för IT-drift än om de hade kört i egen regi. Kostnaderna för 2021 är oförändrade i jämförelse med 2020 förutom indexuppräknings (116 tkr).

Under 2021 har verksamheten uppgraderat mjukvaran för den underliggande infrastrukturen till den senaste versionen. Verksamheten har även slutfört installationen av fjärrkyla och nytt släcksystem till datacentret. Det gör att det nu finns en mer effektiv och miljövänlig kylning och att släcksystemet är moderniserat om eventuell brand skulle uppstå.

Verksamheten har även uppgraderat den befintliga administrationsmiljön för datacentret med nya servrar med högre kapacitet/prestanda. Investeringarna gjordes för att modernisera administrationsmiljön i och med att garantitider och avskrivningar har gått ut.

Sammanfattningsvis fungerade IT-driften mycket bra och inga större incidenter inträffade under helåret 2021.

Nämndens ekonomi har följt den plan och budget som lades för året.

Personaladministrativa nämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Den ordinarie driftverksamheten har kunnat bedrivas utan störningar under pågående coronapandemi. Antal ärenden har ökat med anledning av pandemin, men driften av personal- och lönesystemet har varit stabil. Det missnöje som fanns under de första åren efter driftstart är borta och arbetssätt är etablerade. Samarbete mellan systemförvaltarna i de olika kommunerna fungerar utmärkt och under sommaren hanterade systemförvaltaren i Bjurholm lönekörningar för Nordmaling under ordinarie systemförvaltares föräldraledighet. Örnsköldsvik lämnade PA-nämnden vid årsskiftet 2021/2022. Samverkansavtal, reglemente, budget för 2022 och avtal med leverantören är uppdaterade med anledning av Örnsköldsviks utträde.

Överförmyndarnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Nämnden har haft svårigheter att rekrytera gode män och förvaltare vilket orsakar långa väntetider för personer som har behov av god man/förvaltare. Rekrytering kommer att inledas av en förvaltare till enheten hållbar ekonomi, vilket förhoppningsvis kommer att minska kötiden något.

Analys har gjorts av personalkostnader för Örnsköldsvik och Umeå, målet är att Örnsköldsviks kostnader ska inkluderas i Umeåregionens fördelningsnyckel. Örnsköldsviks personalkostnader ligger högre än jämförbara städer. Inledningsvis föreslås att minska på personalkostnader motsvarande 75 procent i samband med pensionsavgång 2022-02-01.

Löpande arbete har skett under året för att ensa rutiner, mallar och arbetssätt mellan Örnsköldsvik och Umeå.

Totalt blev det 2 050 årsredovisningar att granska under 2021 (avser årsredovisningar för år 2020). Överförmyndarnämndens mål var att granskning skulle vara klar 2021-09-30. Örnsköldsvik nådde nämndens mål, övriga årsredovisningar granskades klart till 2021-11-30.

Förtätning av lokaler på Sagagallerian genomfördes våren 2021. Digitaliseringsenheten inom stöd och omsorg har flyttat in i Sagagallerian och delar numera lokaler med överförmyndarenheten.

En grundutbildning för gode män och två årsräkningsutbildningar har genomförts och samtliga utbildningar har skett digitalt med anledning av pågående pandemi.

Valnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Från och med 1 augusti fick valnämnden ny organisation med en enhetschef. Under perioden september–december intensifierades arbetet med förberedelser inför valet 2022. Bemanningen av valkansliet har ökat vilket påverkar personalkostnaden. Även tillkommande arbetsuppgifter gör att nämndens kostnader har ökat. Nämndens verksamhet och därmed kostnader påverkas i stor utsträckning av ändringar i regelverk och anvisningar från centrala myndigheter och lagändringar. Valnämnden har en liten verksamhet varför sådana ändringar får en direkt effekt på det ekonomiska utfallet.

Bilaga 3. Tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder 2021, drift respektive investeringar

Diarienummer (mnkr)	KF-2020-10-26 budget 2021, drift	KS-2020/00872 ramjustering, kommunikatörer	KS-2020/00933 ramjustering, stöd till ideella föreningar	KS-2020/00796 teknisk ramjustering, personalchef	Aktuell driftbudget 2021 efter beslutade omföringar
11 Överförmyndarnämnden	-13,74				-13,74
12 Kommunstyrelsen	-939,56			0,92	-938,64
13 Kommunfullmäktige	-3,73				-3,73
14 Personalnämnden	-1,15				-1,15
15 Valnämnden	-0,07				-0,07
20 Tekniska nämnden	-1 241,50				-1 241,50
21 Byggnadsnämnden	-44,84	-0,32			-45,16
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-15,74	0,32			-15,42
25 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-63,93				-63,93
31 Äldrenämnden	-1 149,71				-1 149,71
32 Individ- och familjenämnden	-1 425,12		1,28		-1 423,85
40 Fritidsnämnden	-135,74		-1,28		-137,02
45 Kulturnämnden	-148,33			-0,92	-149,25
50 För- och grundskolenämnden	-2 079,60				-2 079,60
55 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-509,22				-509,22
70 Gemensam IT-nämnd, Umeå/Skellefteå	0,00				0,00
71 Gemensam PA-nämnd, Umeåregionen	0,00				0,00
Summa	-7 772,00	0,00	0,00	0,00	-7 772,00

Diarienummer (mnkr)	Investeringsbudget 2021	Ombudgetering från 2020	KS-2021/00255 Utökning IT GVN	KS-2021/00399 brygga Norrbyuskär	KS-2021/00377 Inventarier ÖFN	KS-2021/01033 omdisponering Hillskär	Aktuell investeringsbudget efter beslutade omföringar
11 Överförmyndarnämnden	0,00						0,00
12 Kommunstyrelsen	-35,82	-30,56				30,00	-36,39
15 Valnämnden	0,00						0,00
20 Tekniska nämnden	-738,63	-563,11	-1,80			-30,00	-1 333,54
21 Byggnadsnämnden	-0,45						-0,45
23 Miljö- och hälsoskydds nämnden	-0,27						-0,27
25 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-24,50	-3,68					-28,18
31 Äldrenämnden	-13,35	-6,28					-19,63
32 Individ- och familjenämnden	-17,90	-13,71					-31,61
40 Fritidsnämnden	-10,60	-3,15		-3,00			-16,75
45 Kulturnämnden	-7,00	-0,53					-7,53
50 För- och grundskolenämnden	-12,32	-2,43					-14,75
55 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-6,00	-0,70					-6,70
Summa	-866,85	-624,15	-1,80	-3,00	0,00	0,00	-1 495,79

Bilaga 4. Bedömd ekonomisk påverkan av corona 2021, sammanställning per nämnd

Utifrån att 2021 fortsatt har präglats av pandemin har kommunstyrelsen efterfrågat uppgifter om coronapandemins effekter på den kommunala ekonomin under året. Här är nämndernas rapportering med beskrivning och uppskattning av ekonomiska effekter av pandemin 2021. En viss osäkerhet finns i lämnade uppgifter mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband. Det är eftersom verksamheter inte har bedrivits på samma sätt i pandemin som före pandemin.

Sammanställningen följer inte RKR:s uppställning av driftredovisning utan bygger på kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Nämnd (mnkr)	Budgetavvikelse	Varav bedömd effekt av coronapandemin
Överförmyndarnämnden	0,8	0,0
Kommunstyrelsen	-14,8	-9,1
Kommunfullmäktige	0,2	0,0
Personalnämnden	0,4	0,0
Valnämnden	-1,2	0,0
Tekniska nämnden	-25,3	24,5
Byggnadsnämnden	5,9	4,9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	1,5	-0,3
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	0,1	0,0
Äldrenämnden	55,0	23,6
Individ- och familjenämnden	18,7	18,2
Fritidsnämnden	-7,7	-11,0
Kulturnämnden	3,1	1,6
För- och grundskolenämnden	113,4	19,6
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	27,3	16,4
Gemensam IT-nämnd Umeå/Skellefteå	0,0	0,0
Gemensam PA-nämnd Umeåregionen	0,0	0,0
Finansiering	227,4	120,0
Summa	404,8	208,4

I nedanstående tabeller redovisas belopp i tusentals kronor (tkr).

Överförmyndarnämnden

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har beslutat om extra stödåtgärder till kommunens näringsliv och föreningar vilket har medfört en extra kostnad till följd av pandemin.

Under året har kommunstyrelsen haft minskad verksamhet vilket medfört positiva ekonomiska effekter. Resekostnaderna har varit lägre än budgeterat, Näringslivsavdelningen har inte kunnat genomföra ett antal evenemang och HR-avdelningen har ställt om till digitala utbildningar.

Totalt bedöms nämndens ekonomiska resultat påverkas negativt med 9 077 tkr.

Kommunstyrelsen	Utfall 2021 (tkr)
Restaurangstöd	-1 252
Extra elitidrottsstöd	-1 075
Utökat driftbidrag, kollektivtrafiken	-10 200
Särskilt stöd, Visit Umeå	-950
Minskad verksamhet, Näringsliv	+3 000
Minskade resekostnader	+1 400
Beräknad påverkan	-9 077

Kommunfullmäktige

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Personalnämnden

Personalnämnden har inte haft några kostnader på grund av corona.

Valnämnden

Inte aktuellt för Valnämnden.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden (tkr)	Fastighet	Gator och parker	IT	Städ	Måltidsservice	Totalt
Bortfallande intäkter	-1 720	-1 030			-2 400	-5 150
Ökade intäkter	740	30	50	680	50	1 550
Summa förändringar intäkter	-980	-1 000	50	680	-2 350	-3 600
Ökade kostnader	-130	-300		-980	-90	-1 500
Minskade kostnader	3 950	17 100	3 050		5 540	29 640
Summa kostnadsförändringar	3 820	16 800	3 050	-980	5 450	28 140
Total påverkan	2 840	15 800	3 100	-300	3 100	24 540

För tekniska nämnden bedöms pandemin ha påverkat ekonomin positivt med cirka 24 500 tkr.

Intäktsbortfall och ökade kostnader finns men är små i förhållande till bedömda minskade kostnader tillsammans med ökade intäkter. Nedan redogörs för påverkan per verksamhet.

För fastighet bedöms intäktsbortfall för hyror ge ett underskott, minskat nyttjade av lokaler bedöms ha minskat energikostnaderna och andra övriga minskade kostnader och ökade bidrag bidrar till ett överskott totalt sett.

Under gator och parker bedöms färdtjänst göra ett stort överskott medan efterskänkning av markhyror och andra intäktsbortfall ger en resultatförsämring.

Inom IT bedöms svårigheter att rekrytera och starta upp personal under pandemin samt övriga minskade kostnader som utbildning med mera att ge ett överskott.

Inom städ och verksamhetservice bedöms nettoeffekt av bidrag och ökande kostnader ge ett litet underskott, bestående av ökad frånvaro som ger ökat behov av ersättningspersonal samt inköp av materiel.

Inom måltidsservice bedöms minskat inköp av livsmedel och minskade personalkostnader relaterade till pandemin att ge ett överskott, trots minskade intäkter från Översten och Ryttmästaren.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden har mottagit statlig ersättning för extra tillsynsinsatser på restauranger med anledning av pandemin. Bemanningen har anpassats för att utföra insatserna och kostnaderna för detta bedöms uppgå till samma summa som statsbidraget vid året slut, det vill säga resultateffekten är noll. Utöver ovanstående riktade statsbidrag har nämnden även mottagit statligt bidrag för sjuklöner under året. Intäkterna för serveringstillstånd har påverkats negativt av pandemin på grund av lägre aktivitet och ett beslut i fullmäktige att efterskänka avgifter för tillstånd med anledning av pandemin. Total nettoeffekt av pandemin på nämndens resultat beräknas vara totalt -273 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Utfall 2021 (tkr)
Ökade intäkter	
Statlig ersättning sjuklöner	49
Statsbidrag tillsyn av tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen	1 309
Kostnader tillsyn av tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen	-322
Summa intäkter	1 036
Ökade kostnader	
Kostnader tillsyn av tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen	-1 309
Summa kostnader	-1 309
Nettoeffekt	-273

Byggnadsnämnden

Statlig ersättning för sjuklöner har betalats ut till nämnden med ett totalt belopp 154 tkr under året. Ökade kostnader i form av lokalhyra för nämndens sammanträden och viss utrustning har påverkat årets utfall med 59 tkr. Nämndens kostnader för bostadsanpassningsbidrag bedöms ha minskat till följd av pandemin under året med totalt 4 821 tkr. I övrigt påverkas troligtvis nämndens intäkter positivt genom en ökad vilja att bygga på grund av bland annat reserestriktioner. Andra faktorer som

räntnivåer, med mera påverkar även ärendemängder och intäkter så en beräkning av effekterna av pandemin isolerat bedöms inte vara möjlig. Totalt nettoeffekt uppgår till 4 916 tkr.

Byggnadsnämnden	Utfall 2021 (tkr)
<i>Ökade intäkter</i>	
Statlig ersättning sjuklöner	154
Summa intäkter	154
<i>Ökade kostnader</i>	
Kostnader för sammanträdeslokaler och utrustning	-59
<i>Minskade kostnader</i>	
Kostnader för bostadsanpassningsbidrag	4 821
Summa kostnader	4 762
Nettoeffekt	4 916

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd

Ingen ekonomisk påverkan av väsentlig karaktär.

Äldrenämnden

För äldrenämndens verksamheter har hela året varit präglad av pandemin, flera av verksamheterna har mer eller mindre påverkats ekonomiskt. Pandemin har främst inneburit ökade personalkostnader för att säkra bemanning och för inköp av skyddsutrustning. Dessa kostnader motsvarar cirka 61,4 mnkr och är en direkt konsekvens av pandemin. Den statliga ersättningen har motsvarat cirka 47,7 mnkr vilket innebär att de direkta kostnaderna påverkat nämndens ekonomi negativt med cirka 13,4 mnkr.

Förutom de kostnader och intäkter som direkt kunnat härröras som en effekt av pandemin finns antaganden om andra omständigheter som sannolikt också påverkat nämndens ekonomi. Det handlar främst om den minskade efterfrågan på flertalet verksamheter. Efterfrågan på hemtjänst är 13,2 procent lägre i jämförelse med 2019 då pandemin började och 12 procent lägre i jämförelse med årets budget. Det motsvara cirka 34 mnkr lägre kostnader 2021. Om minskningen enbart beror på pandemin går inte att säkerställa men det finns troligen en koppling då individer varit orolig för smittspridning och därför tidigare valt att avsäga sig, minska eller inte söka om stöd och hjälp i hemmet. Förutom minskningen på antalet hemtjänsttimmar är det också färre ansökningar till bland annat anhörigvård och avlösarservice och det finns en oro om hur inflödet kommer att se ut framöver och om en så kallad vårdskuld har uppstått. Under året har även vissa verksamheter varit stängda med anledning av pandemin. För nämnden innebär det sammantaget att pandemin bedöms medfört en positiv ekonomisk effekt på +23,6 mnkr.

Påverkan (netto)	ÄN	Boende	Hemtjänst	Hsih	HSL	Gem	Öppen verks
Statsbidrag sjuklönekostnader	5 677	3 957	971	193	452	104	
Statsbidrag övriga direkta merkostnader	42 071	16 414	2 828	468	1 455	20 906	
Direkta merkostnader personal	-39 887	-30 492	-4 795	-486	-2 586	-1 528	
Direkta merkostnader skyddslagret, skyddsutrustning, övrig drift	-21 257	-347	-14	-545	-202	-20 149	
Lägre sjukfrånvaro (jmf föreg år)	889	580	194			115	
Minskat inflöde till hemtjänsten	33500		33 500				
Minskat inflöde avlösarservice, anhörigvård samt nedstängda verksamheter	2 600						2 600
Summa påverkan (tkr)	23 593	-9 887	32 683	-370	-881	-552	2 600

Individ- och familjenämnden

För Individ- och familjenämndens verksamheter har året varit präglad av den pågående pandemin och flera av verksamheterna har mer eller mindre påverkats ekonomiskt. Pandemin har främst inneburit ökade personalkostnader för att säkra bemanning och för inköp av skyddsutrustning. Dessa kostnader motsvarar cirka 23,0 mnkr och är en direkt konsekvens av pandemin. Den statliga ersättningen har motsvarat cirka 18,7 mnkr vilket innebär att de direkta kostnaderna påverkat nämndens ekonomi negativt med cirka 4,4 mnkr.

Förutom de kostnader och intäkter som direkt kunnat härröras som en effekt av pandemin finns antaganden om andra omständigheter som sannolikt också påverkat nämndens ekonomi. Det handlar främst om den minskade efterfrågan på flertalet verksamheter. Till exempel har efterfrågan på hemtjänst fortsatt att minska och är 17 procent lägre i jämförelse med 2020. Beviljade timmar har varit 71 procent av årets budget. Om minskningen enbart beror på pandemin går inte att säkerställa men det finns troligen en koppling då individer varit orolig för smittspridning och därför tidigare valt att avsäga sig, minska eller inte söka om stöd och hjälp i hemmet. Förutom minskningen på antalet hemtjänsttimmar är det också färre ansökningar till bland annat ledsagarservice, avlösarservice och kontaktpersoner och det finns en oro om hur inflödet kommer att se ut framöver och om en så kallad vårdskuld har uppstått. Uppstart av ny verksamhet och utökning av befintlig verksamhet har heller inte skett i den takt som varit planerat utifrån bland annat pandemin. För nämnden innebär det sammantaget att pandemin bedöms medfört en positiv ekonomisk effekt på +18,2 mnkr.

Påverkan (netto, tkr)	IFN	FO	IFO	EKB	Familjestöd	Gemensamt
Statsbidrag, sjuklönekostnader	4 572	4 108	360	53	20	31
Statsbidrag, övriga direkta merkostnader	14 107	6 103	154	435	262	7 153
Direkta merkostnader, personal	-15 585	-13 717	-433	-837	-518	-80
Direkta merkostnader skyddslager, skyddsutrustning, övrig drift	-7 455	-293	-30	-12		-7 120
Ökade personalkostnader, skyddslager	-1 100	-1 100				
Ökade kostnader för extern öppenvård och boende inom vuxen missbruksvård	-6 000		-6 000			
Ej utökad verksamhet enligt budget	3 150	3 150				

Påverkan (netto, tkr)	IFN	FO	IFO	EKB	Familjestöd	Gemensamt
Minskat inflöde till ledsagarservice, kontaktpersoner, korttidsvistelse, hemtjänst med mera	24 300	24 300				
Lägre sjukfrånvaro (jämfört med 2020)	2 217	1 654		265	127	171
Summa påverkan	18 206	24 205	-5 954	-96	-109	155

Fritidsnämnden

Pandemin har påverkat fritidsnämndens verksamheter i hög grad. Färre besökare på badanläggningarna och färre uthyrda timmar i skol- och idrottsanläggningar har medfört uteblivna intäkter på -23 450 tkr (jämför med 2020: -14 500 tkr). Samtidigt har verksamheterna fått ställa om, och med minskad verksamhet och därmed också minskad bemanning har man kunnat hålla tillbaka på kostnaderna, som visar ett överskott på +12 200 tkr (jämför med 2020: +6 000 tkr). Av detta överskott står lönekostnaderna för drygt +9 000 tkr. Ett förändrat utbud och öppettider i verksamheterna, har medfört minskat behov av intermittenta samt vakanser som inte har behövt tillsättas.

Intäktsbortfallet är mer jämfört med föregående år, vilket beror på fler restriktioner med stängda anläggningar och/eller minskat utbud och öppettider än tidigare år. En bra sommar gjorde dock att de tempererade utebaden fick fler besökare än väntat och därmed ett mindre intäktsbortfall än prognosticerat.

Ett överskott på cirka +500 tkr redovisas för stöd till föreningslivet vilket delvis skulle kunna härledas till pandemin. Föreningar har i lägre grad ansökt om investeringsmedel samt haft färre sammankomster vilket är kopplat till hur mycket lokalbidrag som betalas ut. Men, det är svårt att bedöma hur stor del av överskottet som är coroneffekt, varför det inte är medtaget i beloppen i redovisningen nedan.

Fritidsnämnden	tkr
Bortfallande intäkter	-23 450
Badanläggningar	-18 000
Idrottshallar med flera	-4 750
Fritidsgårdar	-700
Ökade intäkter	242
Statligt sjuklönebidrag	242
Summa förändring intäkter	-23 208
Ökade kostnader	-450
Planvärme, förlängd säsong	-160
Hygienmaterial till anläggningar	-230
Skytning med mera	-60
Minskade kostnader	12 650
Drift, badanläggningar	1 300
Löner, badanläggningar, fritidsgårdar	9 200
Inköp av varor till försäljning	1 400
Kompetensutveckling; resor, logi, avgifter	750
Summa förändring kostnader	12 200
Total förändring på grund av corona	-11 008

Kulturnämnden

Kulturnämnden	tkr
Bortfallande intäkter-kopplade till corona	-2 300
Hysesintäkter, Väven	-1 500
Kursavgifter, Kulturskolan vårterminen	-800
Sjukbidrag från Försäkringskassan	200
Summa förändringar intäkter	-2 100
Ökade kostnader kopplade till corona	-1 100
Förbrukningsmaterial kopplat till att minska smitta	-100
"Återstart av kulturlivet", stipendier, föreningsstöd	-1 000
Minskade kostnader kopplade till corona	4 800
Arrangemang, utställningar, program	2 100
Kompetensutveckling; resor, logi, deltagaravgifter	900
Tillfälligt inhyrd personal	1 400
Timplöner	300
Summa kostnadsförändringar	3 700

Utöver detta har beviljade medel till föreningslivet inte krävts tillbaka trots att festivaler och arrangemang har ställts in eller flyttats fram.

För- och grundskolenämnden

I nedanstående tabell redovisar nämnden en bedömning av den ekonomiska påverkan som pandemin haft på nämndens resultat.

För- och grundskolenämnden (tkr)	FGN	Förskola	Utbildning F-9	Skolgemensam verksamhet
Statsbidrag, sjuklönekostnader	9 100	5 000	3 900	200
Statsbidrag, skolmiljarden	8 900		8 900	
Ökade intäkter	18 000	5 000	12 800	200
Förstärkningar, skolmiljarden	-6 600		-6 600	
Direkta merkostnader i verksamheten	-2 400	-300	-1 300	-800
Ökade kostnader	-9 000	-300	-7 900	-800
Hög sjukfrånvaro (jämför med 2019)	7 600	4 600	2 900	100
Lägre volym i verksamhet	3 000	3 000		
Minskade kostnader	10 600	7 600	2 900	100
Summa påverkan	19 600	12 300	7 800	-500

Statsbidraget för att ersätta sjuklönekostnaderna under pandemin uppgår till totalt 9 100 tkr för år 2021. För att möta den utmaning som covid-19 pandemin medför har regeringen under året beslutat att förstärka det statliga stödet till skolväsendet, statsbidrag har tillskjutits med 10 400 tkr (varav 1 500 tkr förmedlats till fristående skolor), pengar som inte är villkorade utan kommunen får själv prioritera hur pengarna ska användas för att mildra pandemins effekter. Totalt sett har för- och grundskolenämnden ökade intäkter motsvarande 18 000 tkr för år 2021.

Ett flertal förstärkningar har gjorts i verksamheten för att mildra elevers kunskapstapp med anledning av pandemin, insatser är utförda under året med kostnader motsvarande ungefär 6 600 tkr. Pandemins effekter i form av kunskapstapp kommer att kräva insatser under kommande år.

Verksamheten har drabbats av vissa direkta kostnader dels i form av extra personalresurser och ökade kostnader för bland annat förbrukningsmaterial, transporter m.m. under hösten består ökade kostnader kopplade till pandemin främst av insatser för vaccination av 12–15 åringarna. Ökade kostnader med anledning av pandemin för år 2021 summeras till 2 400 tkr.

Högre sjukfrånvaro jämfört med år 2019 medför vissa ekonomiska effekter eftersom ersättningen till sjukskrivna är lägre än lönekostnader. En bedömning är att den högre sjukfrånvaron (jämfört med år 2019) har en koppling till pandemin och minskar personalkostnaderna med cirka 7 600 tkr. Den ökade sjukfrånvaron har inte medfört ökade kostnader för vikarier även om vi ser en ökning av vikariekostnader under hösten 2021.

Vi kan se en lägre nivå på nyinskrivna barn inom barnomsorgen, vilket sannolikt beror på att föräldrar valt att skjuta fram starten och i stället valt att låta barnen vistas hemma. Detta har en positiv ekonomisk effekt motsvarande cirka 3 000 tkr.

Totalt blir bedömningen att nämndens ekonomiska resultat påverkats positivt med 19 600 tkr till följd av pandemin för år 2021.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

I nedanstående tabell redovisar nämnden en bedömning av den ekonomiska påverkan som pandemin haft på nämndens resultat.

Effekt (tkr)	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Gymnasieutbildning	Vuxenutbildning	Skolgemensamt	Arbetsmarknad/integration
Statsbidrag, sjuklöner	+800	+400	+100	0	+300
Statsbidrag, yrkesvux	+13 600	0	+13 600	0	0
Statsbidrag, skolmiljarden	+3 300	+3 300	0	0	0
Ökade intäkter	+17 700	+3 700	+13 700	+0	+300
Uteblivna intäkter (netto)	-2 300	-600	0	0	-1 700
Bortfallande intäkter	-2 300	-600	0	0	-1 700
Kostnader, skolmiljard	-3 100	-3 100	0	0	0
Direkta merkostnader	-2 200	-1 700	-100	0	-400
Ökade kostnader	-5 300	-4 800	-100	0	-400
Ej genomförda kurser/personaltrivsel	+5 800	+2 400	+300	+100	+3 000
Sjukfrånvarande, ej ersatt personal	+500	+500	0	0	0
Minskade kostnader	+6 300	+2 900	+300	+100	+3 000
Summa coronaeffekt	+16 400	+1 200	+13 900	+100	+1 200

Under 2020 ändrades medfinansieringskravet för yrkesvux, 13 600 tkr av pengarna för yrkesvux 2020 som erhållits under 2021 hör ihop med ändrat medfinansieringskrav. För att möta den utmaning som covid-19 pandemin medför har regeringen under 2021 beslutat att förstärka det statliga stödet till skolväsendet, statsbidrag har tillskjutits med motsvarande 3 300 tkr år 2021, pengar som inte är

villkorade utan kommunen får själv prioritera hur pengarna ska användas för att mildra pandemins effekter. Totalt sett har nämnden ökade intäkter motsvarande 17 700 tkr för år 2021.

Utöver detta finns det effekter av utebliven försäljning på gymnasiets caféterior på grund av elever på distans samt på returbutiken (Arbetsmarknad) som fått hålla stängt.

Förstärkningar görs i verksamheten för att mildra elevers kunskapsstapp med anledning av pandemin, insatser är utförda under året med kostnader motsvarande ungefär –4 800 tkr. Verksamheten har drabbats av vissa direkta kostnader i form av extra personalresurser och ökade kostnader för bland annat förbrukningsmaterial.

Nämnden redovisar minskad sjukfrånvaro, en effekt av pandemins rekommendationer om distansundervisning och hemarbete, vilket gav minskade kostnader för vikarier under 2021.

Inledningen av 2022 ser dock annorlunda ut med hög smittspridning i samhället, närundervisning och högre frånvaro.

Totalt blir bedömningen att nämndens ekonomiska resultat påverkats positivt med 16 400 tkr till följd av pandemin år 2021.

Gemensam IT-nämnd Umeå/Skellefteå

Inte aktuellt för nämnden

Gemensam PA-nämnd Umeåregionen

Inte aktuellt för nämnden

Finansiering

Kommunens skatteintäkter har påverkats av pandemin. År 2020 innebar kraftiga budgetavvikelser för skatteintäkter, vilket staten kompenserade genom beslut om extra statsbidrag i coronapandemin för år 2020–2022. Bedömningen av pandemins påverkan på skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning för 2021 utgår från fullmäktiges budgetbeslut 2019 (före pandemin) för budget år 2020 och plan 2021–2023. Sammantaget är bedömningen att kommunens finansiering påverkats positivt med 112 mnkr.

På grund av att investeringarna kraftigt minskat till följd av pandemin har räntekostnaderna sänkts med cirka 8 mnkr.

Umeå kommun
Skolgatan 31 A
901 84 Umeå
090-16 10 00
umea.kommun@umea.se
www.umea.se